

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za 2021 rok
zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej
GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO LEASING S.A.**

**Zarząd Jednostki Dominującej przedstawia
skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Leasing S.A.
za okres od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku**

Paweł Pach
imię i nazwisko

Prezes Zarządu
stanowisko/funkcja

Jarosław Brzuzę
imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu
stanowisko/funkcja

Radosław Drozd
imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu
stanowisko/funkcja

Mirosław Grzelak
imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu
stanowisko/funkcja

Andrzej Popielski
imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu
stanowisko/funkcja

Edyta Witczak
imię i nazwisko

Dyrektor Departamentu Rachunkowości
stanowisko/funkcja

Łódź, 23 lutego 2022 roku

Spis treści

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	10
1. INFORMACJE OGÓLNE	10
2. OPIS ISTOTNYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI	15
2.1. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	15
2.2. Oświadczenie zgodności z MSSF	16
2.3. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów	17
2.4. Pozycje wyrażone w walutach obcych	22
2.5. Konsolidacja	22
2.6. Ustalenie wyniku finansowego	24
2.6.1. Przychody z tytułu leasingu finansowego i operacyjnego	24
2.6.2. Przychody z tytułu pożyczek oraz koszty o charakterze odsetkowym	24
2.6.3. Przychody z tytułu faktoringu	25
2.6.4. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat	25
2.6.5. Odpisy netto na oczekiwane straty kredytowe	28
2.6.6. Wynik z pozycji wymiany	28
2.6.7. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	28
2.6.8. Przychody finansowe	29
2.6.9. Inne pozycje wyniku finansowego	29
2.6.9.1. Świadczenia pracownicze	29
2.7. Prezentacja i wycena aktywów i zobowiązań finansowych	30
2.7.1. Instrumenty finansowe zgodnie z MSSF 9	30
2.7.1.1. Zasady klasyfikacji instrumentów finansowych	30
2.7.1.2. Zmiana klasyfikacji aktywów finansowych	34
2.7.1.3. Zmiana szacunku kontraktowych przepływów pieniężnych – modyfikacje	36
2.7.1.4. Wycena aktywów finansowych nabytych lub udzielonych z utratą wartości (POCI)	37
2.7.2. Utrata wartości aktywów finansowych	37
2.7.3. Pochodne instrumenty finansowe	41
2.7.4. Rachunkowość zabezpieczeń	42
2.7.5. Zobowiązania finansowe	44
2.7.6. Zobowiązania warunkowe	45
2.7.7. Metoda ustalania wartości godziwej i zamortyzowanego kosztu	46
2.7.8. Wyłączenie instrumentów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej	47
2.8. Prezentacja i wycena pozostałych pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej	48
2.8.1. Wartości niematerialne	48
2.8.2. Rzeczowe aktywa trwałe	49
2.8.3. Leasing	51
2.8.3.1. Grupa jako leasingodawca	51
2.8.3.2. Grupa jako leasingobiorca	52
2.8.4. Środki pieniężne	54
2.8.5. Rezerwy	54
2.8.6. Kapitały	55
2.8.7. Podatek dochodowy	55
2.8.8. Zapasy	56
2.8.9. Pozostałe aktywa	57
2.8.10. Pozostałe zobowiązania	57
3. ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI I PREZENTACJI SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	58
4. ISTOTNE SZACUNKI	58
4.1. Utrata wartości aktywów finansowych	58
4.1.1. Utrata wartości należności z tytułu leasingu finansowego oraz pożyczek udzielonych klientom przez Grupę	59

4.2.	Kalkulacja rezerw.....	60
4.3.	Kalkulacja rezerwy na wynagrodzenie zmienne członków Zarządu.....	61
4.4.	Okres użytkowania oraz utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych wartości niematerialnych.....	62
5.	PRZYCHODY Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ.....	63
6.	KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK.....	64
7.	KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT.....	64
8.	ODPISY NETTO NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE.....	65
9.	WYNIK Z POZYCJI WYMIANY.....	68
10.	POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE.....	68
11.	POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE.....	68
12.	PRZYCHODY FINANSOWE.....	69
13.	OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE.....	69
13.1.	Wynagrodzenia.....	69
13.2.	Pozostałe ogólne koszty administracyjne.....	69
14.	PODATEK DOCHODOWY.....	70
15.	ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY.....	73
16.	AKTYWA FINANSOWE I ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ.....	73
16.1.	Pochodne instrumenty finansowe.....	73
17.	NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU LEASINGU, POŻYCZEK ORAZ FAKTORINGU.....	75
18.	LEASING.....	79
18.1.	Należności z tytułu leasingu finansowego.....	79
18.2.	Należności z tytułu leasingu operacyjnego.....	80
19.	WARTOŚCI NIEMATERIALNE.....	81
20.	RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE.....	84
20.1.	Wartość środków trwałych oddanych w leasing operacyjny.....	86
21.	NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU BIEŻĄCEGO PODATKU DOCHODOWEGO.....	87
22.	ZAPASY.....	87
23.	POZOSTAŁE AKTYWA.....	88
24.	ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK.....	89
25.	ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH.....	89
26.	POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA.....	91
27.	REZERWY.....	91
28.	KAPITAŁY.....	92
29.	AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE.....	95
30.	SEKURYTYZACJA PORTFELA LEASINGOWEGO GRUPY.....	96
31.	AKTYWA, NA KTÓRYCH USTANOWIONO ZABEZPIECZENIA LUB O OGRANICZONEJ MOŻLIWOŚCI DYSPONOWANIA.....	98
32.	INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	98
33.	WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH.....	99
34.	WARTOŚĆ GODZIWA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH.....	100
35.	KOMPENSOWANIE AKTYWÓW FINANSOWYCH I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH.....	103
36.	TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI.....	104
37.	WYNAGRODZENIE FIRMY AUDYTORSKIEJ.....	109
38.	ZDARZENIA PO DACIE BILANSOWEJ.....	109
39.	CHARAKTER I ZAKRES RYZYKA ZWIĄZANEGO Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI.....	110
40.	RYZYKO KREDYTOWE.....	111
41.	RYZYKO UTRATY PŁYNNOŚCI.....	122
42.	POZOSTAŁE RYZYKA RYNKOWE.....	126
42.1.	Ryzyko rynkowe.....	126
42.2.	Ryzyko walutowe.....	126
42.3.	Ryzyko zmiany stopy procentowej dla przepływów pieniężnych i wartości godziwej.....	128
42.4.	Zarządzanie kapitałem.....	131
42.5.	Ryzyko operacyjne.....	131

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	<i>Nota</i>	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2020
Przychody z tytułu leasingu finansowego	5.	606 448	616 109
Przychody z tytułu pożyczek	5.	79 238	75 193
<i>w tym: przychody od instrumentów finansowych wycenionych według zamortyzowanego kosztu</i>		79 238	75 193
Przychody z tytułu leasingu operacyjnego	5.	339 509	317 337
Przychody ze sprzedaży przedmiotów leasingu operacyjnego	5.	302 121	484 757
Przychody z tytułu faktoringu		68 098	51 918
Przychody z tytułu prowizji ubezpieczeniowych	5.	73 004	65 219
Przychody z tytułu innych prowizji i opłat	5.	81 525	64 636
Razem Przychody z działalności podstawowej	5.	1 549 943	1 675 169
Koszty z tytułu odsetek	6.	-244 096	-312 456
Koszt amortyzacji przedmiotów w leasingu operacyjnym	20.1.	-222 382	-202 861
Koszty sprzedaży przedmiotów leasingu operacyjnego		-270 137	-496 125
Koszty z tytułu prowizji i opłat	7.	-31 840	-23 273
Razem Koszty działalności podstawowej		-768 455	-1 034 715
Odpisy netto na oczekiwane straty kredytowe	8.	-156 937	-153 738
Wynik z pozycji wymiany	9.	15 020	14 541
Pozostałe przychody operacyjne	10.	97 073	50 603
Pozostałe koszty operacyjne	11.	-66 334	-39 092
Przychody finansowe	12.	20 144	16 922
Ogólne koszty administracyjne	13.	-345 347	-318 426
Zysk brutto		345 107	211 264
Podatek dochodowy	14.	-95 998	-56 024
Zysk netto		249 109	155 240
Zysk przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej		249 109	155 240
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w zł)		7,16	4,46
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w zł)		7,16	4,46
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w szt.)		34 785 566	34 785 566
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w szt.)		34 785 566	34 785 566

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2020
Zysk netto	249 109	155 240
Pozostałe całkowite dochody		
Pozycje niepodlegające przeniesieniu do rachunku zysków i strat		
Zyski / (Straty) aktuarialne	242	-58
Podatek dochodowy dotyczący pozycji niepodlegających przeniesieniu	-46	11
Pozycje niepodlegające przeniesieniu do rachunku zysków i strat, razem	196	-47
Pozycje podlegające przeniesieniu do rachunku zysków i strat		
Zyski / (Straty) z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	48 441	-5 773
Podatek dochodowy dotyczący pozycji podlegających przeniesieniu	-9 209	1 097
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	28	397
Pozycje podlegające przeniesieniu do rachunku zysków i strat, razem	39 260	-4 279
Pozostałe całkowite dochody razem	39 456	-4 326
Dochody całkowite netto	288 565	150 914
Dochody całkowite netto razem przypadające na:	288 565	150 914
Akcjonariuszy Jednostki Dominującej	288 565	150 914

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Aktywa	Nota	Na dzień 31 grudnia 2021	Na dzień 31 grudnia 2020
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	15.	443 959	125 026
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej	16.	43 824	21
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu	17.	22 523 237	19 997 636
Wartości niematerialne	19.	152 628	152 831
Rzeczowe aktywa trwałe	20.	1 557 362	1 305 488
w tym: Nieruchomości inwestycyjne	20.1.	8 561	10 286
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	21.	28 877	617
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	14.	501 873	718 347
Zapasy	22.	233 523	196 588
Pozostałe aktywa	23.	302 495	488 494
Aktywa razem		25 787 778	22 985 048

Zobowiązania i kapitały	Nota	Na dzień 31 grudnia 2021	Na dzień 31 grudnia 2020
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	24.	20 239 393	17 717 436
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	25.	3 724 356	3 535 728
Zobowiązania wyceniane według wartości godziwej	16.	5	31 207
Pozostałe zobowiązania	26.	814 925	700 376
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	21.	2 997	9 057
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	14.	1 123	1 069
Rezerwy	27.	10 610	5 171
Zobowiązania razem		24 793 409	22 000 044

Kapitały własne przypadające na akcjonariuszy Jednostki Dominującej, w tym:		994 369	985 004
Kapitał podstawowy		347 856	347 856
Pozostałe kapitały, w tym:		285 996	246 540
Kapitał zapasowy		251 563	251 563
Kapitał rezerwowy		247	247
Pozostałe elementy kapitałów		34 186	-5 270
Niepodzielony wynik finansowy		164 408	235 368
Wynik finansowy bieżącego roku (pomniejszony o zaliczki na poczet dywidendy z zysku)		196 109	155 240
Kapitały własne razem	28.	994 369	985 004

Zobowiązania i kapitały razem		25 787 778	22 985 048
--------------------------------------	--	-------------------	-------------------

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitałach własnych

	Nota	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały			Niepodzielony wynik finansowy	Wynik roku bieżącego	Razem kapitały własne
			Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Pozostałe elementy kapitałów			
Stan na 1 stycznia 2021 roku		347 856	251 563	247	-5 270	235 368	155 240	985 004
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych na niepodzielony wynik z lat ubiegłych		0	0	0	0	155 240	-155 240	0
Zysk netto przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej za rok 2021		0	0	0	0	0	249 109	249 109
Pozostałe całkowite dochody		0	0	0	39 428	0	0	39 428
Z tytułu przeliczenia jednostek zagranicznych		0	0	0	28	0	0	28
Wyplacone przez Jednostkę Dominującą dywidendy i zatwierdzone do wypłaty zaliczki na poczet dywidendy		0	0	0	0	-226 200	-53 000	-279 200
Stan na 31 grudnia 2021 roku	28.	347 856	251 563	247	34 186	164 408	196 109	994 369

	Nota	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały			Niepodzielony wynik finansowy	Wynik roku bieżącego	Razem kapitały własne
			Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Pozostałe elementy kapitałów			
Stan na 1 stycznia 2020 roku		347 856	251 563	247	-944	-6 733	242 101	834 090
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych na niepodzielony wynik z lat ubiegłych		0	0	0	0	242 101	-242 101	0
Zysk netto przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej za rok 2020		0	0	0	0	0	155 240	155 240
Pozostałe całkowite dochody		0	0	0	-4 723	0	0	-4 723
Z tytułu przeliczenia jednostek zagranicznych		0	0	0	397	0	0	397
Stan na 31 grudnia 2020 roku	28.	347 856	251 563	247	-5 270	235 368	155 240	985 004

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Działalność operacyjna	Nota	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2020
Zysk netto		249 109	155 240
Korekty o pozycje:		6 142	650 092
Amortyzacja	13.	52 417	47 124
Niezrealizowane różnice kursowe dodatnie / ujemne		-59 654	230 783
Strata na zbyciu inwestycji oraz składników rzeczowego majątku trwałego		-833	-1 177
Przeniesienie odsetek dotyczących działalności finansowej		237 064	307 613
Pozostałe pozycje niepieniężne		9 985	-3 684
Odsetki otrzymane		756 954	746 600
Inne korekty	32.	-989 791	-677 167
Zmiany stanu aktywów i pasywów operacyjnych:		-2 188 545	-693 383
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej		-43 803	2 524
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu		-2 525 601	-874 683
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		-28 260	2 836
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		216 474	236 114
Zapasy		-36 935	-6 185
Pozostałe aktywa		185 999	-150 109
Zobowiązania wyceniane według wartości godziwej		-31 202	28 466
Pozostałe zobowiązania (z wyłączeniem zobowiązań z tytułu leasingu oraz z tytułu dywidendy)		75 350	75 105
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		-6 060	-9 373
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		54	185
Rezerwy		5 439	1 737
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		-1 933 294	111 949

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych (cd.)

Działalność inwestycyjna	Nota	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2020
Wpływy z tytułu sprzedaży składników rzeczowych aktywów trwałych		6 746	1 177
Wydatki z tytułu nabycia składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		-53 447	-45 795
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		-46 701	-44 618
Działalność finansowa			
Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek		4 486 829	3 783 237
Wypływy z tytułu spłaconych kredytów i pożyczek		-1 904 774	-5 043 144
Wpływy z emisji dłużnych papierów wartościowych		4 951 698	2 141 791
Wypływy z tytułu wykupu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych		-4 764 000	-740 500
Dywidendy zapłacone		-226 200	0
Odsetki zapłacone od zaciągniętych kredytów i pożyczek		-188 791	-252 153
Wydatki z tytułu spłaty odsetek od papierów dłużnych		-34 102	-51 735
Wypływy z tytułu leasingu (Grupa jako leasingobiorca)		-21 732	-16 742
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		2 298 928	-179 246
Zmiana stanu środków pieniężnych netto	32.	318 933	-111 915
w tym z tytułu różnic kursowych od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		-4	-109
Środki pieniężne na 1 stycznia		125 026	236 941
Środki pieniężne na 31 grudnia		443 959	125 026
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania		232 114	108 704
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych zawiera:			
		2021	2020
Podatek dochodowy zapłacony (zwrócony)		-82 607	-174 765

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Informacje ogólne

Jednostką sporządzającą skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest **PKO Leasing Spółka Akcyjna** z siedzibą w Łodzi 93-281, Al. Marszałka Edwarda Śmigłego-Rydza 20, wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego jako Spółka Akcyjna pod numerem KRS 0000022886.

Grupa Kapitałowa PKO Leasing S.A. prowadzi działalność w zakresie leasingu finansowego oraz operacyjnego, faktoringu oraz udzielania pożyczek finansowych, zatrudniając 1.476 osób na koniec 2021 roku (1.409 osób na koniec 2020 roku).

PKO Leasing S.A. („PKO Leasing S.A.”, „Jednostka Dominująca”, „PKOL”) została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 18 lutego 1999 roku. Jednostce Dominującej nadano numer statystyczny REGON 472191767.

W skład Grupy Kapitałowej wchodzi spółka PKO Leasing S.A. oraz spółki zależne i jednostki pośrednio zależne:

Jednostka	Siedziba	Data objęcia kontroli	Podstawowy przedmiot działalności	Procentowy udział w kapitale	
				31.12.2021	31.12.2020
PKO Leasing Sverige AB	Sztokholm, Szwecja	17.10.2014	leasing	100%	100%
PKO Faktoring S.A.	Warszawa	10.06.2015	faktoring	100%	100%
PKO Agencja Ubezpieczeniowa sp. z o.o.	Warszawa	01.12.2016	pośrednictwo ubezpieczeniowe	100%	100%
PKO Leasing Finanse sp. z o.o.	Warszawa	01.12.2016	przechowywanie i sprzedaż przedmiotów poleasingowych	100%	100%
ROOF Poland Leasing 2014 DAC *) **)	Dublin, Irlandia	01.12.2016	spółka celowa - sekurytyzacja wierzytelności leasingowych	-	-
Prime Car Management S.A.	Gdańsk	27.05.2019	leasing oraz usługi zarządzania flotą	100%	100%
Masterlease Sp. z o.o.	Gdańsk	27.05.2019	leasing	100%	100%
Futura Leasing S.A.	Gdańsk	27.05.2019	leasing oraz przechowywanie i sprzedaż przedmiotów poleasingowych	100%	100%
MasterRent24 Sp. z o.o.	Gdańsk	27.05.2019	wynajem krótkoterminowy pojazdów	100%	100%
Polish Lease Prime 1 DAC *)	Dublin, Irlandia	26.09.2019	spółka celowa - sekurytyzacja wierzytelności leasingowych	-	-

*) PKO Leasing S.A. zgodnie z MSSF 10 sprawuje kontrolę nad spółką, mimo że nie posiada w niej zaangażowania kapitałowego.

**) Spółka w trakcie likwidacji.

Wybrane dane finansowe jednostek objętych konsolidacją z ich jednostkowych sprawozdań finansowych (poniższe dane nie uwzględniają korekt i wyłączeń konsolidacyjnych).

Nazwa jednostki zależnej	PKO Leasing S.A.	PKO Leasing Sverige AB	PKO Faktoring S.A.	PKO Agencja Ubezpieczeniowa sp. z o.o.
Wybrane dane finansowe	31 grudnia 2021	31 grudnia 2021	31 grudnia 2021	31 grudnia 2021
Aktywa	20 701 453	56 021	2 959 385	25 310
Zobowiązania	19 923 026	51 203	2 950 737	9 152
Kapitały własne	778 427	4 818	8 648	16 158
Przychody	1 064 265	4 103	65 567	50 947
Zysk/ (strata) netto	190 851	217	5 923	30 258
Przepływy pieniężne	119 139	-224	5 019	6 302
Wypłacone dywidendy na rzecz akcjonariuszy/udziałowców	226 200	1 481	0	26 254

Nazwa jednostki zależnej	Prime Car Management S.A.	Masterlease Sp. z o.o.	Futura Leasing S.A.	MasterRent24 Sp. z o.o.
Wybrane dane finansowe	31 grudnia 2021	31 grudnia 2021	31 grudnia 2021	31 grudnia 2021
Aktywa	2 176 537	57 799	53 679	3 759
Zobowiązania	1 687 127	5 927	27	37 313
Kapitały własne	489 410	51 872	53 652	-33 554
Przychody	879 288	312 840	14 017	23 095
Zysk/ (strata) netto	58 790	25 605	1 012	-2 472
Przepływy pieniężne	-199	594	301	65
Wypłacone dywidendy na rzecz akcjonariuszy/udziałowców	32 509	0	1 311	0

Nazwa jednostki zależnej	PKO Leasing Finanse sp. z o.o.	ROOF Poland Leasing 2014 DAC	Polish Lease Prime 1 DAC
Wybrane dane finansowe	31 grudnia 2021	31 grudnia 2021	31 grudnia 2021
Aktywa	4 997	26	2 215 643
Zobowiązania	2 470	20	2 215 632
Kapitały własne	2 527	6	11
Przychody	105 007	0	37 127
Zysk/ (strata) netto	2 327	0	4
Przepływy pieniężne	-2 937	0	119 139
Wypłacone dywidendy na rzecz akcjonariuszy/udziałowców	3 391	0	0

Czas trwania Grupy jest nieoznaczony.

Występujące w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym określenia oznaczają odpowiednio:

Jednostka Dominująca lub PKOL – PKO Leasing S.A.,

Jednostki Zależne – PKO Faktoring S.A., PKO Leasing Sverige AB, PKO Agencja Ubezpieczeniowa sp. z o.o., PKO Leasing Finanse sp. z o.o., PKO Leasing Nieruchomości sp. z o.o. (do 28 lutego 2020 roku), ROOF Poland Leasing 2014 DAC; Polish Lease Prime 1 DAC oraz Prime Car Management S.A. i spółki od niej zależne, tj. Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o., MasterRent24 Sp. z o.o.

PKO Bank Polski lub PKO BP – Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną, będącą jednostką nadrzędną oraz jednostką dominującą najwyższego szczebla,

Grupa PKO BP - Grupę Kapitałową Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej, w skład której wchodzi PKO Bank Polski i podmioty przez niego kontrolowane.

Podpisanie niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Zarząd Jednostki Dominującej podpisał skonsolidowane sprawozdanie finansowe w dniu 23 lutego 2022 roku. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe może być zmienione do czasu zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenie.

Informacje o akcjonariuszach Jednostki Dominującej

Podmiotem bezpośrednio dominującym posiadającym 100% akcji Jednostki Dominującej jest Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A., który jest podmiotem dominującym Grupy Kapitałowej PKO BP. Udział Skarbu Państwa w kapitale podstawowym podmiotu dominującego na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 29,43%.

Skład Zarządu Jednostki Dominującej w okresie od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku

Na dzień 1 stycznia 2021 roku w skład Zarządu Jednostki Dominującej wchodził:

- Paweł Pach – Prezes Zarządu,
- Jarosław Brzuzy – Wiceprezes Zarządu,
- Mirosław Grzelak – Wiceprezes Zarządu,
- Maciej Jakubowski – Członek Zarządu,
- Radosław Drozd – Członek Zarządu.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego w skład Zarządu Jednostki Dominującej wchodził:

- Paweł Pach – Prezes Zarządu,
- Jarosław Brzuzy – Wiceprezes Zarządu,
- Radosław Drozd – Wiceprezes Zarządu,
- Mirosław Grzelak – Wiceprezes Zarządu,
- Andrzej Popielski – Wiceprezes Zarządu.

W dniu 27 lipca 2021 roku pan Maciej Jakubowski złożył do Rady Nadzorczej PKO Leasing S.A. rezygnację z członkostwa w Zarządzie PKO Leasing S.A. ze skutkiem na dzień 3 sierpnia 2021 roku.

W dniu 3 sierpnia 2021 roku pan Radosław Drozd otrzymał awans na Wiceprezesa Zarządu PKO Leasing S.A. z dniem 3 sierpnia 2021 roku.

W dniu 3 sierpnia 2021 roku pan Andrzej Popielski został powołany przez Radę Nadzorczą PKO Leasing S.A. na Wiceprezesa Zarządu Jednostki Dominującej z dniem 16 sierpnia 2021 roku.

Skład Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej w okresie od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku

Na dzień 1 stycznia 2021 roku w skład Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej wchodził:

- Rafał Antczak – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Jakub Papierski – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Grzegorz Oszast – Członek Rady Nadzorczej,
- Piotr Galas – Członek Rady Nadzorczej,
- Kajus Augustyniak – Członek Rady Nadzorczej,
- Anna Kopka – Członek Rady Nadzorczej,
- Agnieszka Wrońska – Członek Rady Nadzorczej.

W dniu 7 kwietnia 2021 roku pan Rafał Antczak zrezygnował z członkostwa w Radzie Nadzorczej oraz funkcji Przewodniczącego Rady Nadzorczej ze skutkiem na dzień 7 kwietnia 2021 roku.

W dniu 6 kwietnia 2021 do Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej, począwszy od 7 kwietnia 2021 roku, został powołany pan Zbigniew Jagiełło, który w dniu 20 kwietnia 2021 roku został wybrany do pełnienia funkcji Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

W dniu 7 czerwca 2021 roku pan Zbigniew Jagiełło zrezygnował z członkostwa w Radzie Nadzorczej oraz funkcji Przewodniczącego Rady Nadzorczej ze skutkiem na dzień 7 czerwca 2021 roku.

W dniu 21 lipca 2021 roku pani Anna Kopka zrezygnowała z członkostwa w Radzie Nadzorczej Jednostki Dominującej ze skutkiem na dzień 21 lipca 2021 roku.

W dniu 21 lipca 2021 roku pan Jakub Papierski zrezygnował z członkostwa w Radzie Nadzorczej Jednostki Dominującej ze skutkiem na dzień 21 lipca 2021 roku.

W dniu 22 lipca 2021 roku pan Kajus Augustyniak zrezygnował z członkostwa w Radzie Nadzorczej Jednostki Dominującej ze skutkiem na dzień 22 lipca 2021 roku.

W dniu 22 lipca 2021 roku pan Piotr Galas zrezygnował z członkostwa w Radzie Nadzorczej Jednostki Dominującej ze skutkiem na dzień 22 lipca 2021 roku.

W dniu 27 lipca 2021 roku do Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej, począwszy od 28 lipca 2021 roku, zostali powołani panowie:

- Maks Kraczkowski,
- Mieczysław Król,
- Tomasz Mańko,
- Marcin Maruszewski,
- Adam Siekacz.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego w skład Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej wchodził:

- Maks Kraczkowski – Przewodniczący Rady Nadzorczej
(wybrany do pełnienia tej funkcji w dniu 3 sierpnia 2021 roku),
- Mieczysław Król – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
(wybrany do pełnienia tej funkcji w dniu 3 sierpnia 2021 roku),
- Tomasz Mańko – Członek Rady Nadzorczej,
- Marcin Maruszewski – Członek Rady Nadzorczej,
- Grzegorz Oszast – Członek Rady Nadzorczej,
- Adam Siekacz – Członek Rady Nadzorczej,
- Agnieszka Wrońska – Członek Rady Nadzorczej.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości

2.1. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Leasing S.A. zostało sporządzone za okres od dnia 1 stycznia 2021 roku do dnia 31 grudnia 2021 roku. Dane porównawcze obejmują poprzedni rok obrotowy rozpoczęty w dniu 1 stycznia 2020 roku a zakończony 31 grudnia 2020 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok obrotowy od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku zostało sporządzone w złotych (zł), a wszystkie dane liczbowe, o ile nie wskazano inaczej, zaprezentowano w tysiącach złotych.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Grupę działalności gospodarczej w niezmnieszonej istotnie zakresie, w okresie niekrótszym niż rok od dnia sprawozdawczego.

Na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd Jednostki Dominującej nie zidentyfikował zagrożeń ani istotnej niepewności w zakresie kontynuowania działalności przez Grupę w perspektywie 12 miesięcy po dniu sprawozdawczym.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone w oparciu o następujące zasady wyceny:

- według wartości godziwej dla instrumentów pochodnych,
- według zamortyzowanego kosztu dla pozostałych aktywów finansowych, w tym dla należności z tytułu pożyczek oraz faktoringu, oraz pozostałych zobowiązań finansowych,
- według wartości leasingowej netto dla leasingu finansowego,
- według kosztu historycznego dla aktywów i zobowiązań niefinansowych, w tym rzeczowych aktywów trwałych oddanych w leasing operacyjny,
- aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) przeznaczone do sprzedaży wyceniane są w niższej z następujących dwóch kwot: ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

W latach 2020-2021 w Grupie nie wystąpiła działalność zaniechana.

Przedstawione poniżej zasady rachunkowości zostały zastosowane do wszystkich zaprezentowanych okresów sprawozdawczych.

2.2. Oświadczenie zgodności z MSSF

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe („skonsolidowane sprawozdanie finansowe”) Grupy zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską oraz przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości.

Standardy i interpretacje, które zostały wydane i zastosowane przez Grupę do skonsolidowanego sprawozdania finansowego po raz pierwszy w 2021 roku

W niniejszym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa uwzględniła zmiany do standardów i nowe interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską i obowiązujące dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie, które zostały przedstawione w nocie 2.3.

Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do nich, które zostały opublikowane, a nie weszły w życie i nie zostały jeszcze zastosowane przez Grupę

Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do nich, które zostały opublikowane, a nie weszły w życie i nie zostały jeszcze zastosowane przez Grupę, zostały przedstawione w nocie 2.3. Grupa nie przewiduje, aby wprowadzenie nowych standardów, ich zmian oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę zasady rachunkowości. Grupa planuje ich zastosowanie w terminach podanych w określonych standardach i interpretacjach (bez wcześniejszego zastosowania), pod warunkiem zatwierdzenia przez Unię Europejską.

2.3. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów

Opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane i zastosowane przez Grupę po raz pierwszy w 2021 roku

Przy sporządzaniu niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa uwzględniła opisane poniżej nowe standardy i interpretacje KIMSF, które zostały opublikowane przez RMSR i są obowiązujące dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się po 1 stycznia 2021 roku.

Standard/ interpretacja	Opis potencjalnych zmian i ich wpływ na sprawozdanie finansowe
Zmiany do MSSF 9, MSR 39, MSSF 7, MSSF 4 oraz MSSF 16 – reforma IBOR, Faza 2	Przepisy opublikowane w ramach Fazy 2 reformy wskaźników stóp procentowych (reforma IBOR) dotyczą: • zmian przepływów pieniężnych, wynikających z umów – dodanie do MSSF 9 rozwiązania umożliwiającego ujęcie modyfikacji umownych przepływów pieniężnych ze względu na reformę wskaźników stóp procentowych poprzez aktualizację efektywnej stopy procentowej kontraktu w celu odzwierciedlenia przejścia na alternatywną stopę referencyjną (brak obowiązku zaprzestania ujmowania lub korygowania wartości bilansowej instrumentów finansowych); analogiczne rozwiązanie dotyczy MSSF 16 w zakresie ujęcia przez leasingobiorców modyfikacji leasingu; • rachunkowości zabezpieczeń – brak konieczności zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń tylko ze względu na zmiany wymagane przez reformę, jeśli zabezpieczenie spełnia inne kryteria rachunkowości zabezpieczeń; • ujawnień – obowiązek ujawniania informacji o nowych ryzykach wynikających z reformy oraz o sposobie zarządzania przejściem na alternatywne stopy referencyjne. Grupa jako podmiot świadczący usługi w zakresie udzielania leasingu i pożyczek, jest podmiotem narażonym na ryzyko związane z ewolucją stawek i migracją rynku na stawki zgodne z rozporządzeniem BMR, czyli Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywę 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014. W dniu 10 lutego 2021 roku Unia Europejska opublikowała Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/168 w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2016/1011 w odniesieniu do wyłączenia dotyczącego niektórych walutowych wskaźników referencyjnych spot państw trzecich i wyznaczenia zamienników niektórych wskaźników referencyjnych, których opracowywania się zaprzestaje oraz w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 648/2012. Zmiany w rozporządzeniu to między innymi fakt, że zastępczy wskaźnik referencyjny będzie z mocy prawa zastępować wszystkie odniesienia do wskaźnika, który przestaje być publikowany we wszystkich umowach oraz instrumentach finansowych, w których brak jest klauzul awaryjnych lub zapisy te nie przewidują rozwiązań na wypadek trwałego zaprzestania publikowania wskaźnika. Kompetencję do wyznaczenia zastępczego wskaźnika referencyjnego będzie posiadać Komisja Europejska.

Grupa nie posiada na dzień bilansowy dużego portfela leasingowego w CHF opartego o stopę LIBOR CHF (por. nota 42.2.) – zostały podpisane aneksy do umów leasingowych lub zastosowano indeks SARON, zgodnie z przyjętym rozporządzeniem Komisji Europejskiej. Jednocześnie udział umów leasingu opartych o stopę EURIBOR wynosi około 24% wartości portfela oraz udział umów leasingu opartych o stopę LIBOR USD wynosi poniżej 1% wartości portfela leasingowego (por. nota 42.2.).

Grupa nie identyfikuje istotnych ryzyk w zakresie instrumentów opartych na złotym (portfel leasingowy, pożyczkowy, wyemitowane dłużne papiery wartościowe, otrzymane kredyty bankowe, sekurytyzacja). Związane jest to z faktem wydania przez KNF w dniu 16 grudnia 2020 roku decyzji o udzieleniu GPW Benchmark S.A. zezwolenia na prowadzenie działalności. Zdarzenie to spowodowało likwidację istotnego ryzyka regulacyjnego w odniesieniu do stawki referencyjnej WIBOR.

Grupa ma ekspozycje na stawki referencyjne wykorzystywane w transakcjach IRS, dla EUR (opartych na stawkach EURIBOR) i PLN (opartych na stawkach WIBOR). Zakończenie publikacji stawki referencyjnej, zmiana metodologii lub sposobu prezentowania stawki może spowodować powstanie ryzyk dla Grupy. Wśród tych ryzyk jest ryzyko prawne w zakresie zmiany dokumentacyjnej dla nowych lub istniejących transakcji, która może być wymagana. Ryzyko finansowe (głównie ryzyka stopy procentowej) może wynikać ze zmiany w wycenie instrumentów finansowych powiązanych ze stawkami referencyjnymi. Głównym ryzykiem, na które Grupa jest narażona w wyniku reformy stawek referencyjnych, jest ryzyko operacyjne (przykładowo: renegocjacja umów leasingowych w wyniku bilateralnych porozumień z klientami, dostosowanie warunków umownych, dostosowanie systemów informatycznych, które wykorzystują stawki referencyjne, oraz weryfikacja kontroli operacyjnych wynikających z reformy). Z uwagi, że Grupa świadczy usługi przede wszystkim w PLN i EUR, oparte o stawki EURIBOR i WIBOR, które będą publikowane co najmniej przez kolejnych 12 miesięcy, Grupa ocenia te ryzyka jako niskie.

Zmiana do MSSF 4 Umowy Ubezpieczeniowe

Zmiana do MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe odracza zastosowanie standardu MSSF 9 Instrumenty finansowe do dnia 1 stycznia 2023 roku, do momentu rozpoczęcia obowiązywania MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe.

Zmiana nie ma wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

Zmiany do MSSF 16 Leasing

W związku z pandemią koronawirusa (COVID-19), w 2020 roku wprowadzono zmianę do standardu MSSF 16, która umożliwiła zastosowanie uproszczenia w zakresie oceny, czy zmiany w umowach leasingowych wprowadzone w czasach pandemii stanowią modyfikacje leasingu. W rezultacie leasingobiorcy mogli skorzystać z uproszczenia polegającego na niestosowaniu wytycznych MSSF 16 dotyczących modyfikacji umów leasingowych. Ponieważ zmiana ta dotyczyła redukcji w opłatach leasingowych należnych do dnia 30 czerwca 2021 roku i wcześniej, stąd w marcu 2021 roku Rada wydłużyła dostępność praktycznego rozwiązania dotyczącego ulg w płatnościach leasingowych do czerwca 2022 roku. Zmiana obowiązuje od 1 kwietnia 2021 roku z możliwością jej wcześniejszego zastosowania.

Zmiana nie ma wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

Opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane przez Grupę

Standard/ interpretacja	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian i ich ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe
MSSF 17 Umowy Ubezpieczeniowe Zmiany do MSSF 17	1 stycznia 2023 roku	Tak	MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” został wydany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 18 maja 2017 roku, natomiast zmiany do MSSF 17 opublikowano 25 czerwca 2020 roku. MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe zastąpi obecnie obowiązujący MSSF 4, który zezwala na różnorodną praktykę w zakresie rozliczania umów ubezpieczeniowych. MSSF 17 zasadniczo zmieni rachunkowość wszystkich podmiotów, które zajmują się umowami ubezpieczeniowymi i umowami inwestycyjnymi. MSSF 17 oraz zmiany do MSSF 17 nie będą miały wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.
Zmiany do MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych	1 stycznia 2023 roku	Nie	Rada opublikowała zmiany do MSR 1, które wyjaśniają kwestię prezentacji zobowiązań jako długo- i krótkoterminowe. Grupa nie oczekuje, że wpływ zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe będzie istotny.
Zmiany do MSSF 3 Połączenia przedsięwzięć	1 stycznia 2022 roku	Tak	Opublikowane w maju 2020 roku zmiany do standardu mają na celu zaktualizowanie stosownych referencji do Założeń Koncepcyjnych w MSSF, nie wprowadzając zmian merytorycznych dla rachunkowości połączeń przedsiębiorstw. Grupa nie oczekuje, że wpływ zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe będzie istotny.
Zmiany do MSR 16 Rzeczowe Aktywa Trwałe	1 stycznia 2022 roku	Tak	Zmiana wprowadza zakaz korygowania kosztu wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych o kwoty uzyskane ze sprzedaży składników wyprodukowanych w okresie przygotowywania rzeczowych aktywów trwałych do rozpoczęcia funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami kierownictwa. Zamiast tego jednostka rozpoznaje ww. przychody ze sprzedaży i powiązane z nimi koszty bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Grupa nie oczekuje, że wpływ zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe będzie istotny.
Zmiany do MSR 37 Rezerwy, Zobowiązania Warunkowe i Aktywa Warunkowe	1 stycznia 2022 roku	Tak	Zmiany do MSR 37 dostarczają wyjaśnień odnośnie do kosztów, które jednostka uwzględniła w analizie, czy umowa jest kontraktem rodzącym obciążenia. Grupa nie oczekuje, że wpływ zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe będzie istotny.

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Roczne zmiany do MSSF 2018 - 2020	1 stycznia 2022 roku	Tak	Roczne zmiany MSSF 2018-2020 wprowadzają zmiany do standardów: MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy, MSSF 9 Instrumenty finansowe, MSR 41 Rolnictwo oraz do przykładów ilustrujących do MSSF 16 Leasing. Poprawki zawierają wyjaśnienia oraz doprecyzowują wytyczne standardów w zakresie ujmowania oraz wyceny.
Zmiany do MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych oraz wytyczne Rady MSSF w zakresie ujawnień dotyczących polityk rachunkowości w praktyce	1 stycznia 2023 roku	Nie	Zmiana do MSR 1 wprowadza wymóg ujawniania istotnych informacji dotyczących zasad rachunkowości, które zostały zdefiniowane w standardzie. Zmiana ta wyjaśnia, że informacje na temat polityk rachunkowości są istotne, jeżeli w przypadku ich braku, użytkownicy sprawozdania finansowego nie byłiby w stanie zrozumieć innych istotnych informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym. Ponadto, dokonano zmian wytycznych Rady w zakresie stosowania koncepcji istotności w praktyce, aby zapewnić wytyczne dotyczące stosowania pojęcia istotności do ujawnień dotyczących zasad rachunkowości. Grupa nie oczekuje, że wpływ zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe będzie istotny.
Zmiany do MSR 8 Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów	1 stycznia 2023 roku	Nie	W lutym 2021 roku Rada opublikowała zmianę do MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów” w zakresie definicji wartości szacunkowych. Zmiana do MSR 8 wyjaśnia, w jaki sposób jednostki powinny odróżniać zmiany zasad rachunkowości od zmian wartości szacunkowych. Grupa nie oczekuje, że wpływ zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe będzie istotny.
Zmiany do MSR 12 Podatek dochodowy	1 stycznia 2023 roku	Nie	Zmiany do MSR 12 precyzują, w jaki sposób rozliczać podatek odroczony od transakcji, takich jak leasing i zobowiązania z tytułu wycofania z eksploatacji. Przed zmianą do standardu istniały niejasności co do tego, czy zwolnienie dotyczące ujmowania podatku odroczonego rozpoznanego po raz pierwszy miało zastosowanie do tego typu transakcji, tj. w przypadku których ujmowane są zarówno aktywa, jak i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego. Wprowadzone zmiany do MSR 12 wyjaśniają, że zwolnienie nie ma zastosowania oraz że jednostki są zobowiązane do ujmowania podatku odroczonego od takich transakcji. Zmiany nakładają na spółki obowiązek ujmowania podatku odroczonego od transakcji, które w momencie początkowego ujęcia powodują powstanie jednakowych różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu i odliczeniu. Zmiana ta nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zmiana do MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”	1 stycznia 2023	Nie	Zmiana ta dotyczy wymogów przejściowych w związku z zastosowaniem po raz pierwszy MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” oraz MSSF 9 „Instrumenty finansowe”. Zmiana wprowadza możliwość poprawy użyteczności informacji dla inwestorów na temat pierwszego zastosowania nowego standardu. Zmiana dotyczy wyłącznie przejścia ubezpieczycieli na nowy standard, nie ma wpływu na żadne inne wymogi zawarte w MSSF 17. Zmiana ta nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.
MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe	1 stycznia 2016 roku	Nie	Standard pozwala jednostkom, które sporządzają sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF po raz pierwszy, do ujmowania kwot wynikających z działalności o regulowanych cenach, zgodnie z dotychczas stosowanymi zasadami rachunkowości. Dla poprawienia porównywalności, z jednostkami które stosują już MSSF i nie wykazują takich kwot, zgodnie z opublikowanym MSSF 14 kwoty wynikające z działalności o regulowanych cenach, powinny podlegać prezentacji w odrębnej pozycji zarówno w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jak i w rachunku zysków i strat oraz sprawozdaniu z innych całkowitych dochodów. Decyzją Unii Europejskiej MSSF 14 nie zostanie zatwierdzony.
Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 dotyczące sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostkami stowarzyszonymi lub wspólnymi przedsięwzięciami	Odroczona na czas nieokreślony	Nie	Zmiany rozwiązują problem aktualnej niespójności pomiędzy MSSF 10 a MSR 28. Ujęcie księgowe zależy od tego, czy aktywa niepieniężne sprzedane lub wniesione do jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia stanowią „biznes” (ang. business). W przypadku, gdy aktywa niepieniężne stanowią „biznes”, inwestor wykazuje pełny zysk lub stratę na transakcji. Jeżeli zaś aktywa nie spełniają definicji biznesu, inwestor ujmuje zysk lub stratę tylko w zakresie części stanowiącej udziały innych inwestorów. Grupa zastosuje zmianę, jeśli będzie miała zastosowanie.

2.4. Pozycje wyrażone w walutach obcych

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy Kapitałowej wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność (tzw. waluta funkcjonalna). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych (zł), które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Jednostki Dominującej.

Walutą funkcjonalną spółki zależnej PKO Leasing Sverige AB jest euro, walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej oraz pozostałych jednostek zależnych jest złoty.

Do przeliczenia poszczególnych pozycji sprawozdania jednostki zależnej z walutą funkcjonalną euro zastosowano następujące kursy:

EUR	2021	2020
Średni kurs ustalony przez Narodowy Bank Polski na dzień bilansowy	4,5994	4,6148
Kurs średni będący średnią arytmetyczną średnich kursów na dzień kończący każdy miesiąc okresu obrotowego w roku obrachunkowym	4,5775	4,4742

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Pozycje pieniężne skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego na dzień bilansowy (tj. kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego).

Wszystkie pozostałe powstałe różnice kursowe ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji wynik z pozycji wymiany, z wyjątkiem różnic kursowych wynikających z transakcji przeprowadzonych w celu zabezpieczenia przed określonym ryzykiem walutowym zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

Kursy przyjęte do wyceny pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej wynoszą odpowiednio:

Waluta	2021	2020
EUR	4,5994	4,6148
USD	4,0600	3,7584
CHF	4,4484	4,2641
SEK	0,4486	0,4598

2.5. Konsolidacja

Jednostki zależne to jednostki, w odniesieniu do których Jednostka Dominująca, bezpośrednio lub pośrednio, ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Przy dokonywaniu oceny, czy Jednostka Dominująca kontroluje daną jednostkę, uwzględnia się istnienie i wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić. Jednostki zależne podlegają konsolidacji metodą pełną od dnia przejęcia nad nimi kontroli przez Jednostkę Dominującą. Konsolidowanie jednostek zależnych ustaje z dniem utraty kontroli. Polityka rachunkowości jednostek zależnych jest dostosowywana do polityki rachunkowości Grupy Kapitałowej PKO Leasing S.A.

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym objęte zostały wszystkie podmioty, nad którymi Jednostka Dominująca sprawuje kontrolę, włączając w to podmioty specjalnego przeznaczenia. Jednostka Dominująca konsoliduje metodą pełną podmioty lub ich wyodrębnione części, nad którymi sprawuje kontrolę, jeżeli:

- jest narażona na lub ma prawo do zmiennych zwrotów z tytułu zaangażowania w ten podmiot,
- ma zdolność wpływania na te zwroty poprzez władzę nad podmiotem inwestycji oraz
- istnieje związek pomiędzy wyżej wymienioną władzą a zwrotami.

Jednostki zależne w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Jednostkę Dominującą do dnia ustania kontroli podlegają pełnej konsolidacji, co polega na sumowaniu poszczególnych odpowiadających pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej, rachunku zysków i strat Jednostki Dominującej oraz jednostek zależnych w pełnej wysokości oraz dokonaniu odpowiednich korekt i wyłączeń konsolidacyjnych.

Wyłączeniu podlegają transakcje wewnątrzgrupowe i salda wewnątrzgrupowe (wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze jednostek objętych konsolidacją) oraz niezrealizowane zyski i straty lub przychody i koszty powstałe w wyniku transakcji wewnątrzgrupowych, przy czym niezrealizowane straty nie są eliminowane, jeżeli nie można ich odzyskać (transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przekazanego składnika aktywów). Wyłączeniu podlegają również dywidendy naliczone lub wypłacone przez jednostki zależne Jednostce Dominującej i innym jednostkom objętym konsolidacją oraz bilansowa wartość udziałów posiadanych przez Jednostkę Dominującą w jednostkach zależnych oraz kapitały własne tych jednostek na moment ich nabycia.

W celu wyeliminowania rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości przez Jednostkę Dominującą oraz jednostki zależne podczas konsolidacji wprowadza się korekty konsolidacyjne.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania jednostki zależnej, której walutą funkcjonalną nie jest złoty, są przeliczane na walutę prezentacji Grupy po kursie obowiązującym na dzień bilansowy, a pozycje z rachunku zysków i strat - po kursie średnim arytmetycznym kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca danego okresu. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym jako odrębny składnik pozycji Pozostałe kapitały.

Nabycia jednostek zależnych (objęcia kontroli) rozlicza się na dzień nabycia. W dniu nabycia ujmuje się możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania oraz wszelkie niekontrolujące udziały w jednostce przejmowanej, wyceniane według ich wartości godziwych na dzień nabycia. Sumę:

- przekazanej zapłaty (wycenianej według wartości godziwej na dzień nabycia),
- kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w podmiocie przejmowanym (wycenionych w wartości godziwej lub w wartości proporcjonalnego udziału niekontrolujących udziałów w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto przejmowanego podmiotu) oraz
- udziału w kapitale podmiotu przejmowanego, należącego poprzednio do jednostki dominującej (wycenionego według wartości godziwej na dzień nabycia) - w przypadku połączenia realizowanego etapami

porównuje się do wartości netto możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań. W przypadku, gdy różnica pomiędzy tymi pozycjami stanowi nadwyżkę, rozpoznaje się ją jako wartość firmy, w przeciwnym wypadku różnicę stanowiącą zysk z okazjonalnego nabycia ujmuje się bezpośrednio w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji pozostałe przychody operacyjne.

2.6. Ustalenie wyniku finansowego

2.6.1. Przychody z tytułu leasingu finansowego i operacyjnego

Przychody z tytułu leasingu finansowego

Przychody z tytułu leasingu finansowego ujmuje się przez okres leasingu metodą inwestycji netto, odzwierciedlającą stałą okresową stopę zwrotu z inwestycji leasingowej netto dokonanej przez leasingodawcę w ramach leasingu finansowego. Grupa ujmuje dochody finansowe przez okres leasingu w systematyczny i racjonalny sposób. Opłaty leasingowe dotyczące danego okresu zmniejszają inwestycję leasingową brutto, obniżając zarówno należność główną, jak i kwotę niezrealizowanych dochodów finansowych.

Początkowe koszty bezpośrednio związane z zawarciem umowy leasingu uwzględnione są we wstępnej wartości należności z tytułu leasingu finansowego i pomniejszają kwotę przychodów otrzymanych w okresie leasingu.

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się jako przychód metodą liniową przez okres leasingu.

2.6.2. Przychody z tytułu pożyczek oraz koszty o charakterze odsetkowym

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług i podatek akcyzowy oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

W rachunku zysków i strat ujmowane są na zasadzie memoriałowej wszystkie przychody i koszty odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, a także ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej: rozliczenie dyskonta bądź premii oraz prowizje otrzymane lub należne.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji związanych z nimi przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa jest stopą, którą dyskontowane są przyszłe płatności lub wpływy pieniężne do bieżącej wartości bilansowej netto danego aktywa lub zobowiązania finansowego. Przy obliczaniu efektywnej stopy procentowej przepływy pieniężne szacowane są przy uwzględnieniu warunków umownych danego instrumentu finansowego, niebiorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu pożyczek. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie płatności odsetkowe, prowizje i opłaty zapłacone lub otrzymane

między stronami umowy oraz koszty transakcji, premie lub dyskonta, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej.

Opłaty i prowizje ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej obejmują opłaty i prowizje otrzymane lub zapłacone bezpośrednio związane z powstaniem aktywów lub zobowiązań finansowych i są prezentowane w przychodach z działalności operacyjnej (odsetkowych), tj. w przychodach z tytułu pożyczek. Dotyczy to w szczególności prowizji za zawarcie umowy pożyczki.

W momencie dokonania odpisu z tytułu utraty wartości aktywa finansowego lub grupy podobnych aktywów finansowych, przychody z tytułu odsetek wykazywane są według efektywnej stopy procentowej, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

2.6.3. Przychody z tytułu faktoringu

Przychody z tytułu faktoringu obejmują odsetki od pożyczki faktoringowej, prowizje i opłaty oraz inne przychody faktoringowe. Przychody z tytułu odsetek ujmowane są w rachunku zysków i strat przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

2.6.4. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody ubezpieczeniowe

Grupa osiąga przychody z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych na rzecz klientów. W celu odzwierciedlenia treści ekonomicznej oraz właściwego ujęcia przychodów dotyczących oferowanych produktów ubezpieczeniowych Grupa przyjęła odrębne zasady ujmowania opłat w zależności od występowania powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym oferowanym na rzecz tego samego klienta bądź braku takiego powiązania. Identyfikując wspomniane powiązanie, Grupa bierze pod uwagę między innymi czynniki takie jak: dobrowolność ubezpieczenia, dochodowość produktu powiązanego oraz poziom składek w odniesieniu do podobnych instrumentów na rynku.

W przypadku produktów ubezpieczeniowych powiązanych z instrumentem finansowym prowizje i opłaty pobierane przez Grupę stanowią integralną część efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego, tj. należności z tytułu leasingu/pożyczki, i w konsekwencji są ujmowane w przychodach z działalności operacyjnej (odsetkowych), tj. w przychodach z tytułu leasingu finansowego i z tytułu pożyczek w okresie życia umowy leasingu/pożyczki.

W przypadku produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z instrumentem finansowym prowizje stanowią wynagrodzenie Grupy za wykonanie ważnej czynności (doprowadzenie do zawarcia umowy ubezpieczeniowej) i są ujmowane jednorazowo jako przychody z tytułu prowizji ubezpieczeniowych.

Dla polis jednorocznych prowizje ujmowane są jednorazowo w rachunku zysków i strat. Grupa ponadto pomniejsza przychody ujmowane jednorazowo o szacunek rezerwy dotyczącej części wynagrodzenia, która

będzie zwracana w związku z przedterminowym zakończeniem umowy leasingu i sprzedażą bądź likwidacją środka trwałego będącego przedmiotem umowy ubezpieczeniowej. Szacunek rezerwy oparty jest na analizie historycznych informacji o rzeczywistych zwrotach w przeszłości oraz przewidywaniach co do trendu zwrotów w przyszłości.

Przychody z tytułu prowizji i opłat niepodlegających rozliczeniu metodą efektywnej stopy procentowej ujmuje się w taki sposób, aby odzwierciedlić przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta w kwocie, która odzwierciedla wynagrodzenie, do którego – zgodnie z oczekiwaniem Grupy – będzie ona uprawniona w zamian za te dobra lub usługi, zgodnie z pięciostopniowym modelem ujmowania przychodów, o którym mowa w MSSF 15 Przychody z umów z klientami.

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) 15 „Przychody z umów z klientami” odnosi się do przychodów z tytułu prowizji i opłat, związanych np. z obsługą należności, które nie są objęte zakresem Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 9 „Instrumenty finansowe” (MSSF 9).

Zgodnie z powyższym standardem Grupa ujmuje przychody w taki sposób, aby odzwierciedlić przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta w kwocie, która odzwierciedla wynagrodzenie, do którego – zgodnie z oczekiwaniem jednostki – będzie ona uprawniona w zamian za te dobra lub usługi. Stosując niniejszy standard, Grupa uwzględnia warunki umowy oraz wszystkie istotne fakty i okoliczności.

Grupa stosuje pięciostopniowy model ujmowania przychodów, na który składają się:

ETAP I: IDENTYFIKACJA UMOWY Z KLIENTEM

W ramach tego etapu następuje identyfikacja umów z klientami poprzez analizę spełnienia wszystkich następujących kryteriów:

- strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków,
- Grupa jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane,
- Grupa jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane,
- umowa ma treść ekonomiczną (tzn. można oczekiwać, że w wyniku umowy ulegnie zmianie ryzyko, rozkład w czasie lub kwota przyszłych przepływów pieniężnych), oraz
- jest prawdopodobne, że Grupa otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi. Oceniając, czy otrzymanie kwoty wynagrodzenia jest prawdopodobne, Grupa uwzględnia zdolność i zamiar zapłaty kwoty wynagrodzenia przez klienta w odpowiednim terminie, z uwzględnieniem wszelkich upustów cenowych.

ETAP II: IDENTYFIKACJA ODRĘBNYCH ZOBOWIĄZAŃ DO WYKONANIA ŚWIADCZENIA - zobowiązanie do wykonania świadczenia to przyrzeczenie (domniemane lub sprecyzowane) do przekazania klientowi dóbr lub usług, które identyfikowane są w momencie zawarcia umowy na bazie warunków umownych, jak również wynikają ze zwyczajowych praktyk handlowych. Grupa w momencie zawarcia umowy dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta:

- dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić lub
- grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Dobro lub usługa przyrzeczona klientowi są odrębne, jeżeli są spełnione oba poniższe warunki:

- klient może odnosić korzyści z dobra lub usługi albo bezpośrednio, albo poprzez powiązanie z innymi zasobami, które są dla niego łatwo dostępne (tj. dobro lub usługa mogą być odrębne) oraz
- zobowiązanie jednostki do przekazania dobra lub usługi na rzecz klienta można zidentyfikować jako odrębne w stosunku do innych zobowiązań określonych w umowie (tj. dobro lub usługa są odrębne w ramach samej umowy).

W przypadku gdy w procesie dostarczania wybranych usług dla klienta zaangażowany jest podmiot trzeci, Grupa dokonuje oceny, czy występuje w roli agenta czy zleceniodawcy, biorąc pod uwagę przede wszystkim możliwość kontrolowania danej usługi przed jej przekazaniem klientowi (zasada kontroli).

ETAP III: USTALENIE CENY TRANSAKCYJNEJ - Grupa na moment zawarcia umowy ustala cenę transakcyjną odrębnego dobra lub odrębnej usługi będącej przedmiotem każdego zobowiązania do wykonania świadczenia, uwzględniając warunki umowy oraz stosowane zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które zgodnie z oczekiwaniem Grupy będzie przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich. Przy ustalaniu ceny transakcyjnej uwzględniane są następujące komponenty: wynagrodzenie zmienne, wartość pieniądza w czasie, wynagrodzenie niegotówkowe oraz wynagrodzenie płatne klientowi. W zakresie wynagrodzenia zmiennego Grupa oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych usług.

ETAP IV: PRZYPISANIE CENY TRANSAKCYJNEJ DO POSZCZEGÓLNYCH ZOBOWIĄZAŃ DO WYKONANIA ŚWIADCZENIA - Grupa przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Grupy – przysługuje w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi. Grupa przypisuje ceny transakcyjne na podstawie modelu względnej wartości godziwej.

ETAP V: UJĘCIE PRZYCHODU W MOMENCIE REALIZACJI ZOBOWIĄZANIA WYNIKAJĄCEGO Z UMOWY - Grupa ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi. Dobra zostaje przekazane, a usługa wykonana w momencie uzyskania przez klienta kontroli.

Do przychodów zaliczane są jednorazowo opłaty pobierane za wykonane czynności przy obsłudze umów leasingu i pożyczek. Przychody te rozpoznawane są współmiernie do kosztu. Są to w szczególności opłaty windykacyjne, opłaty za zawarcie aneksu do umowy, opłaty związane z ubezpieczeniem przedmiotu leasingu. W przychodach z tytułu prowizji ujmowane są także prowizje należne z tytułu likwidacji szkód w przedmiotach leasingu.

W związku z zawartymi umowami leasingu i przedmiotami leasingu, których prawnym właścicielem jest Grupa, ponoszone są koszty, które finalnie obciążają korzystającego z aktywa z dodatkowym wynagrodzeniem lub bez dodatkowego wynagrodzenia. Przychody z tego tytułu pomniejszane są o poniesione koszty bezpośrednio z nimi związane. Dotyczy to w szczególności opłat za rejestrację przedmiotu leasingu.

2.6.5. Odpisy netto na oczekiwane straty kredytowe

Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe powstaje w wyniku zaewidencjonowania odpisów na oczekiwane straty kredytowe, związane przede wszystkim z należnościami z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu (por. nota 2.7.2. skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

2.6.6. Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane, jak i niezrealizowane, wynikające z wyceny aktywów i zobowiązań walutowych oraz z wyceny do wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych (FX forward, FX swap).

2.6.7. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie przychody dotyczące sprzedaży usług niezwiązanych z podstawową działalnością Grupy, przychody z tytułu odwrócenia utraty wartości składników majątku trwałego, rozwiązania odpisów z tytułu pozostałych rezerw. Istotną pozycją są przychody z tytułu windykacji wierzytelności Grupy lub przychody z tytułu rozliczeń wygasłych umów leasingu. W pozycji tej prezentowany jest także dodatni wynik dotyczący rozliczeń z tytułu składek ubezpieczeniowych, podatków lokalnych oraz innych kosztów związanych z przedmiotami leasingu, zwracanych przez leasingobiorców, zyski ze sprzedaży składników majątku trwałego wykorzystywanych na własne potrzeby Grupy.

W pozostałych kosztach operacyjnych ujmowane są w szczególności straty na sprzedaży składników majątku trwałego wykorzystywanych na własne potrzeby Grupy, koszty utraty wartości składników majątku trwałego, ujemny wynik dotyczący rozliczeń z tytułu składek ubezpieczeniowych, odpisy z tytułu pozostałych rezerw oraz inne koszty, niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością Grupy.

2.6.8. Przychody finansowe

W przychodach finansowych ujmowane są w szczególności odsetki za zwłokę w płatności naliczone od należności Grupy, dodatkowe wynagrodzenie za finansowanie małych i średnich przedsiębiorców, dodatnie lub ujemne skutki wyceny pochodnych instrumentów finansowych CIRS wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

2.6.9. Inne pozycje wyniku finansowego

2.6.9.1. Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze zawierają: wynagrodzenia, premie, płatne urlopy, składki na Pracowniczy Program Emerytalny oraz składki na ubezpieczenia społeczne i ujmowane są jako koszty w momencie ich poniesienia. Grupa rozpoznaje zobowiązanie z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych. Zobowiązanie to prezentowane jest w pozycji Pozostałe zobowiązania jako rezerwy na świadczenia pracownicze.

Długoterminowe świadczenia pracownicze dotyczą świadczeń w formie odpraw emerytalnych i rentowych.

W celu wypełnienia wymogów uchwały Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) nr 258/2011 z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, Jednostka Dominująca wdrożyła poprzez podjęcie uchwały przez Radę Nadzorczą „Zasady zatrudniania i wynagradzania członków Zarządu spółki PKO Leasing S.A.” (dalej: „Zasady”).

Przywołane Zasady opisują tryb przyznawania ww. osobom zmiennych składników wynagrodzeń powiązanych z wynikami i efektami pracy. Zgodnie z wymogami przywołanej uchwały KNF i w proporcjach w niej określonych zmienne składniki wynagrodzeń przyznawane są w formie:

- nieodroczonej (w pierwszym roku po roku kalendarzowym stanowiącym okres oceny),
- odroczonej (przez kolejne trzy lata po pierwszym roku po okresie oceny),

przy czym zarówno wynagrodzenie nieodroczone, jak i odroczone, jest przyznawane w równych częściach w formie gotówkowej oraz w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych, (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym).

Wysokość wynagrodzenia zmiennego zależna jest od wartości wypłaconego w danym okresie wynagrodzenia stałego, z zastrzeżeniem szczegółowych zapisów w kontrakcie zawartym z członkami Zarządu Jednostki Dominującej dotyczących wynagradzania za czas niewykonywania pracy (m.in. z powodu choroby lub hospitalizacji). Składnik wynagrodzenia w formie instrumentu finansowego jest traktowany jako płatność w formie akcji rozliczany w środkach pieniężnych i wyceniany według zasad opisanych w Zasadach.

Wynagrodzenie odroczone może podlegać redukcji w przypadku pogorszenia wyników finansowych Jednostki Dominującej, straty Jednostki Dominującej lub pogorszenia innych zmiennych związanych z efektami pracy w okresie oceny osób zajmujących stanowiska kierownicze oraz wynikami nadzorowanych lub kierowanych przez te osoby obszarów, które ujawniły się po okresie oceny.

2.7. Prezentacja i wycena aktywów i zobowiązań finansowych

Ujmowanie transakcji w księgach dla każdej grupy instrumentów finansowych jest dokonywane w dniu rozliczenia transakcji.

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych jest dokonywane tylko w przypadku, gdy Grupa posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty, a rozliczenie z kontrahentem ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i zobowiązań następuje jednocześnie.

2.7.1. Instrumenty finansowe zgodnie z MSSF 9

2.7.1.1. Zasady klasyfikacji instrumentów finansowych

Grupa klasyfikuje aktywa finansowe do jednej z następujących kategorii:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite,
- wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Zobowiązania finansowe są klasyfikowane do kategorii: zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz pozostałe zobowiązania finansowe.

Standard MSSF 9 wyłącza ze swojego zakresu umowy leasingu, które klasyfikowane są zgodnie ze standardem MSSF 16 Leasing. MSSF 9 w odniesieniu do Grupy dotyczy przede wszystkim portfela umów pożyczek oraz faktoringu.

Klasyfikacja w dniu nabycia lub powstania aktywów innych niż umowy leasingu zależy od modelu biznesowego przyjętego przez Grupę do zarządzania daną grupą aktywów oraz od charakterystyki umownych przepływów pieniężnych wynikających z pojedynczego aktywa lub grupy aktywów. Grupa wyodrębnia następujące modele biznesowe:

- model „utrzymywane dla przepływów pieniężnych” - model, w którym powstałe lub nabyte aktywa finansowe są utrzymywane w celu pozyskiwania korzyści z umownych przepływów pieniężnych – model typowy dla działalności kredytowej;

- model „utrzymywane dla przepływów pieniężnych i na sprzedaż” - model, w którym aktywa finansowe po powstaniu lub nabyciu są utrzymywane w celu pozyskiwania korzyści z umownych przepływów pieniężnych, ale mogą być również sprzedawane – często i w transakcjach o wysokim wolumenie – model typowy dla działalności zarządzania płynnością;
- model rezydualny - inny niż model „utrzymywane dla przepływów pieniężnych” oraz „utrzymywane dla przepływów pieniężnych i na sprzedaż”.

Klasyfikacji instrumentów finansowych Grupa dokonała na moment zastosowania MSSF 9 po raz pierwszy, czyli na 1 stycznia 2018 roku oraz w momencie ujęcia instrumentu lub jego modyfikacji. Zmiana klasyfikacji aktywów finansowych może wynikać ze zmiany modelu biznesowego lub też niezdanie testu SPPI – testu właściwości przepływów pieniężnych (patrz część dotycząca oceny charakterystyk wynikających z umowy przepływów pieniężnych). Zmiana modelu warunkowana jest zmianami zachodzącymi wewnątrz lub na zewnątrz Grupy lub rozpoczęciem albo zakończeniem danego rodzaju działalności, dlatego też zmiany te występują niezwykle rzadko. Niezdanie testu SPPI wynika ze zmiany charakterystyki umownych przepływów pieniężnych, powodujących, że zwrot z instrumentu nie odpowiada wyłącznie wartości kapitału i odsetek.

Model biznesowy

Wybór modelu biznesowego jest dokonywany przy początkowym ujęciu aktywów finansowych. Przeprowadzany jest na poziomie poszczególnych grup aktywów, w kontekście obszaru działalności, w związku z którą aktywa finansowe powstały lub zostały nabyte, i następuje między innymi w oparciu o:

- sposób oceny i raportowania wyników portfela aktywów finansowych,
- sposób zarządzania ryzykiem związanym z tymi aktywami oraz zasad wynagradzania osób zarządzających tymi portfelami.

W modelu biznesowym „utrzymywanie dla przepływów pieniężnych”, sprzedaż aktywów jest incydentalna i możliwa do realizacji w przypadku wzrostu poziomu ryzyka kredytowego, zmiany prawa lub regulacji – realizowana w celu utrzymania zakładanego poziomu kapitału regulacyjnego, na zasadach opisanych w strategii zarządzania takimi portfelami lub przy założeniu, iż następuje ona blisko daty zapadalności aktywa, w przypadku spadku ratingu kredytowego poniżej poziomu zakładanego dla danego portfela, istotnej wewnętrznej restrukturyzacji lub przejęcia innego biznesu, realizacji planu kryzysowego lub naprawy oraz innego niedającego się przewidzieć czynnika, na który Grupa nie ma wpływu.

Ocena charakterystyk wynikających z umowy przepływów pieniężnych

Ocena charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych polega na ustaleniu, poprzez przeprowadzenie jakościowego testu umownych przepływów pieniężnych (test SPPI, z ang. Solely Payments of Principal and Interest test), czy wynikające z umowy przepływy pieniężne z tego składnika aktywów są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. Odsetki obejmują zapłatę za wartość pieniądza w czasie, za ryzyko kredytowe związane z kwotą główną pozostałą do spłaty w określonym czasie i za inne podstawowe ryzyka i koszty związane z udzieleniem pożyczki, a także marżę zysku.

Charakterystyka wynikająca z umownych przepływów pieniężnych pozostaje bez wpływu na klasyfikację składnika aktywów finansowych, jeśli:

- mogłaby mieć tylko niewielki wpływ na wynikające z umowy przepływy pieniężne z tytułu tego składnika (cecha de minimis),
- nie jest prawdziwa, tj. jeżeli wpływa na wynikające z umowy przepływy pieniężne z tytułu instrumentu tylko w przypadku wystąpienia zdarzenia niezwykle rzadkiego, wyjątkowo nietypowego i bardzo mało prawdopodobnego (cecha non genuine).

W celu dokonania wyżej wymienionego ustalenia należy uwzględnić potencjalny wpływ charakterystyki wynikającej z umowy przepływów pieniężnych w każdym okresie sprawozdawczym i łącznie w całym okresie życia instrumentu finansowego.

Test SPPI jest przeprowadzany dla każdego aktywa finansowego w modelu „utrzymywane dla przepływów pieniężnych” lub „utrzymywane dla przepływów pieniężnych i na sprzedaż” na dzień początkowego ujęcia (w tym dla modyfikacji istotnej po ponownym ujęciu aktywa finansowego) oraz na dzień zmiany charakterystyki umownych przepływów pieniężnych.

Jeżeli na podstawie oceny jakościowej w ramach testu SPPI nie można ustalić, czy przepływy pieniężne wynikające z umowy stanowią jedynie spłatę kwoty głównej i odsetek, przeprowadzany jest test porównawczy (ocena ilościowa), tzw. test benchmarkowy, w celu ustalenia, jak różniłyby się (niezdykontowane) przepływy pieniężne wynikające z umowy od (niezdykontowanych) przepływów pieniężnych, które powstałyby, gdyby wartość pieniądza w czasie nie została zmieniona (poziom referencyjny przepływów pieniężnych).

Kategoria wyceny aktywów finansowych według zamortyzowanego kosztu (ang. amortized cost)

Składnik aktywów finansowych (dotyczy dłużnych aktywów finansowych) wycenia się według zamortyzowanego kosztu, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym „utrzymywane dla przepływów pieniężnych”,
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (zdany test SPPI).

Wartość początkową składnika aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu korygują wszelkie prowizje i opłaty mające wpływ na jego efektywny zwrot i stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej tego aktywa (prowizje i opłaty zaistniałe w związku z realizacją czynności wykonywanych przez Grupę, a prowadzących do powstania aktywów). Prowizje i opłaty mające wpływ na efektywny zwrot z aktywów, zaistniałe po dacie powstania aktywów finansowych powodują zmiany harmonogramów przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez te aktywa.

Wartość bieżącą tej kategorii aktywów ustala się przy użyciu efektywnej stopy procentowej, służącej do bieżącego ustalenia (naliczenia) przychodu odsetkowego wygenerowanego przez aktyw w danym okresie, korygując ją o przepływy finansowe oraz odpisy na oczekiwane straty kredytowe.

Nie podlegają wycenie według zamortyzowanego kosztu aktywa, dla których nie można ustalić harmonogramu przyszłych przepływów pieniężnych niezbędnych dla obliczenia efektywnej stopy procentowej. Aktywa te wycenia się w kwocie wymaganej zapłaty obejmującej również odsetki od należności, z uwzględnieniem odpisów na oczekiwane straty kredytowe. Prowizje i opłaty związane z powstaniem lub decydujące o cechach finansowych tych aktywów podlegają obowiązkowi rozliczenia w czasie w okresie życia aktywa metodą liniową i są zaliczane do przychodów odsetkowych albo prowizyjnych.

Kategoria wyceny aktywów finansowych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite (ang. fair value through other comprehensive income)

Składnik aktywów finansowych (dotyczy dłużnych aktywów finansowych) jest wyceniany do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych, oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (zdany test SPPI).

Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite wycenia się do wartości godziwej z uwzględnieniem odpisów na oczekiwane straty kredytowe. Skutki zmiany wartości godziwej tych aktywów finansowych do momentu zaprzestania ujmowania składnika aktywów finansowych lub jego przeklasyfikowania odnosi się do innych dochodów całkowitych, z wyjątkiem przychodów odsetkowych, zysku lub straty z tytułu odpisu na oczekiwane straty kredytowe oraz zysków lub strat z tytułu różnic kursowych, które ujmuje się w wyniku finansowym. Jeśli zaprzestano ujmowania składnika aktywów finansowych, skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w innych dochodach całkowitych zostają przeklasyfikowane z pozycji inne dochody całkowite do wyniku finansowego w formie korekty wynikającej z przeklasyfikowania.

Kategoria wyceny aktywów finansowych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (ang. fair value through profit and loss)

Jeśli aktywa finansowe nie spełniają wymienionych powyżej kryteriów kwalifikacji do wyceny według zamortyzowanego kosztu albo do wyceny do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, są one klasyfikowane jako aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Dodatkowo, w momencie początkowego ujęcia, można nieodwołalnie wyznaczyć składnik aktywów finansowych jako wyceniany w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (opcja wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat), jeśli w ten sposób eliminuje się lub znacząco zmniejsza niespójność wyceny lub ujęcia,

jaka w przeciwnym razie powstałaby na skutek wyceny aktywów lub zobowiązań bądź ujęcia związanych z nimi zysków lub strat według różnych zasad (niedopasowanie księgowe). Opcja ta dostępna jest dla instrumentów dłużnych zarówno w modelu „utrzymywane dla przepływów pieniężnych”, jak i „utrzymywane dla przepływów pieniężnych i na sprzedaż”.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym prezentacja aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat jest następująca:

- przeznaczone do obrotu - składniki aktywów finansowych, które:
 - nabyto głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie,
 - w momencie początkowego ujęcia stanowią część portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieją dowody bieżącego faktycznego trybu generowania krótkoterminowych zysków; lub
 - są instrumentem pochodnym (z wyjątkiem instrumentów pochodnych będących umowami gwarancji finansowej lub wyznaczonymi i skutecznymi instrumentami zabezpieczającymi),
- aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - aktywa finansowe, dla których test charakterystyki przepływów pieniężnych nie został zdany (niezależnie od modelu biznesowego) lub aktywa finansowe zaklasyfikowane do modelu rezydualnego,
- aktywa finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat przy początkowym ujęciu (opcja wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat).

Zysk lub stratę na składniku aktywów finansowych wycenianym w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ujmuje się w wyniku finansowym.

2.7.1.2. Zmiana klasyfikacji aktywów finansowych

Reklasyfikacja aktywów finansowych następuje jedynie w przypadku zmiany modelu biznesowego odnoszącego się do aktywa lub grupy aktywów wynikającego z rozpoczęcia lub zakończenia istotnej części działalności. Zmiany takie mają charakter incydentalny. Zmiana klasyfikacji jest ujmowana prospektywnie, tj. bez zmiany ujętych dotychczas skutków wyceny do wartości godziwej we wcześniejszych okresach odpisów czy naliczonych odsetek.

Za zmianę modelu biznesowego nie uważa się:

- zmiany zamiarów związanych z konkretnymi aktywami finansowymi (nawet w przypadku znacznych zmian warunków rynkowych),
- tymczasowego zaniku określonego rynku aktywów finansowych,
- przeniesienia aktywów finansowych między obszarami działalności stosującymi różne modele biznesowe.

Nie dokonuje się przeklasyfikowania żadnych zobowiązań finansowych.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z amortyzowanego kosztu do kategorii wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wartość godziwą tego składnika aktywów ustala się na dzień przeklasyfikowania. Wszelkie zyski lub straty wynikające z różnicy między wcześniejszym amortyzowanym kosztem składnika aktywów finansowych, a wartością godziwą ujmuje się w rachunku zysków i strat.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat do amortyzowanego kosztu, wartość godziwa tego składnika aktywów staje się na dzień przeklasyfikowania jego nową wartością bilansową brutto. Efektywną stopę procentową ustala się na podstawie wartości godziwej składnika aktywów na dzień przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii amortyzowanego kosztu do kategorii wyceny w wartości godziwej przez inne dochody całkowite, wartość godziwą tego składnika aktywów wycenia się na dzień przeklasyfikowania. Wszelkie zyski lub straty wynikające z różnicy między wcześniejszym amortyzowanym kosztem składnika aktywów finansowych, a wartością godziwą ujmuje się w innych dochodach całkowitych. Efektywna stopa procentowa oraz oczekiwane straty kredytowe nie są korygowane w wyniku tego przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii wyceny do wartości godziwej przez inne dochody całkowite do kategorii amortyzowanego kosztu, składnik ten zostaje przeklasyfikowany w jego wartości godziwej na dzień przeklasyfikowania. Skumulowane zyski lub straty ujęte wcześniej w innych całkowitych dochodach zostają usunięte z pozycji kapitału własnego i skorygowane w oparciu o wartość godziwą składnika aktywów finansowych na dzień przeklasyfikowania. W związku z tym składnik aktywów finansowych wycenia się na dzień przeklasyfikowania tak, jak gdyby zawsze był wyceniany według amortyzowanego kosztu. Korekta ta dotyczy innych dochodów całkowitych i nie ma wpływu na wynik finansowy, stąd nie jest korektą wynikającą z przeklasyfikowania zgodnie z MSR 1. Efektywna stopa procentowa oraz oczekiwane straty kredytowe nie są korygowane w wyniku tego przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat do kategorii wyceny do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, składnik ten dalej jest wyceniany w wartości godziwej. Efektywną stopę procentową ustala się na podstawie wartości godziwej składnika aktywów na dzień przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii wyceny do wartości godziwej przez inne dochody całkowite do kategorii wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, składnik ten dalej jest wyceniany w wartości godziwej. Skumulowane zyski lub straty ujęte uprzednio w innych dochodach całkowitych zostają przeklasyfikowane z pozycji kapitału własnego do wyniku finansowego w formie korekty wynikającej z przeklasyfikowania zgodnie z MSR 1 na dzień przeklasyfikowania.

2.7.1.3. Zmiana szacunku kontraktowych przepływów pieniężnych – modyfikacje

Modyfikacja rozumiana jako zmiana przepływów kontraktowych składnika aktywów finansowych na podstawie aneksu do umowy może być istotna lub nieistotna. Nie stanowi modyfikacji zmiana przepływów kontraktowych wynikająca z realizacji warunków umownych.

Jeśli wynikające z umowy przepływy pieniężne związane ze składnikiem aktywów finansowych podlegają renegotjacji lub jakiejkolwiek innej modyfikacji na podstawie aneksu do umowy, a renegotjacja lub modyfikacja nie prowadzi do zaprzestania ujmowania danego składnika aktywów finansowych („Modyfikacja nieistotna”) dokonuje się ponownego obliczenia wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych i ujmuje zysk lub stratę z tytułu modyfikacji w wyniku finansowym w pozostałych przychodach operacyjnych lub pozostałych kosztach operacyjnych. Korekta wartości bilansowej aktywa finansowego z tytułu modyfikacji podlega rozliczeniu w czasie w wynik odsetkowy metodą efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową brutto składnika aktywów finansowych oblicza się jako obecną wartość renegotjowanych lub zmodyfikowanych przepływów pieniężnych wynikających z umowy, dyskontowanych według pierwotnej efektywnej stopy procentowej składnika aktywów finansowych (lub efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe w przypadku zakupionych lub udzielonych składników aktywów finansowych z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe) bądź, w stosownych przypadkach (np. dla zysku lub straty z tytułu zabezpieczenia pozycji zabezpieczanej), według zaktualizowanej efektywnej stopy procentowej. Wszelkie poniesione koszty i opłaty korygują wartość bilansową zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych i są amortyzowane w okresie pozostającym do daty wymagalności zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych.

W pewnych okolicznościach renegotjacja lub modyfikacja wynikających z umowy przepływów pieniężnych związanych ze składnikiem aktywów finansowych, jeśli spełnią warunki modyfikacji istotnej, może prowadzić do zaprzestania ujmowania istniejącego składnika aktywów finansowych. Jeżeli modyfikacja składnika aktywów finansowych powoduje zaprzestanie ujmowania istniejącego składnika aktywów finansowych, a następnie ujęcie zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych, zmodyfikowany składnik aktywów uznaje się za „nowy” składnik aktywów finansowych („Modyfikacja istotna”). Następuje ujęcie nowego aktywa w wartości godziwej oraz kalkulacja nowej efektywnej stopy procentowej zastosowanej do nowego aktywa. W przypadku, gdy charakterystyka zmodyfikowanego nowego aktywa finansowego (po zawarciu aneksu) odpowiada warunkom rynkowym, wartość bilansowa tego aktywa finansowego stanowi wartość godziwą.

Ocena, czy dana modyfikacja aktywów finansowych jest modyfikacją istotną czy nieistotną, zależy od spełnienia kryteriów ilościowych oraz jakościowych. Obie grupy kryteriów analizowane są odrębnie.

Przyjęte KRYTERIA JAKOŚCIOWE są następujące:

- przewalutowanie,
- zmiana dłużnika, za wyjątkiem zmiany wynikającej ze śmierci dłużnika,
- wprowadzenie do umowy cechy umownej powodującej naruszenie testu charakterystyk przepływów pieniężnych (testu SPPI) lub usunięcie tej cechy.

Przyjęte KRYTERIUM ILOŚCIOWE stanowi test 10% polegający na analizie zmiany warunków umownych składnika aktywów finansowych skutkującej powstaniem różnicy między wartością przyszłych przepływów pieniężnych wynikających ze zmienionego aktywa finansowego zdyskontowanych pierwotną efektywną stopą procentową a wartością analogicznych przyszłych przepływów wynikających z pierwotnego składnika aktywa finansowego zdyskontowanych tą samą stopą procentową. Wynik na modyfikacji istotnej ujmowany jest w pozostałych przychodach operacyjnych lub pozostałych kosztach operacyjnych.

Wystąpienie przynajmniej jednego z kryteriów jakościowych oraz wystąpienie kryterium ilościowego (różnicy) powyżej 10% (spełnione łącznie kryterium ilościowe i jakościowe) skutkuje uznaniem modyfikacji za istotną.

W 2021 roku nie stwierdzono spełnienia kryteriów jakościowego i ilościowego.

2.7.1.4. Wycena aktywów finansowych nabytych lub udzielonych z utratą wartości (POCI)

MSSF 9 wyodrębnia kategorię aktywów finansowych nabytych lub udzielonych z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (dalej „POCI” - ang. purchased or originated credit-impaired asset).

Aktywa POCI dotyczą aktywów finansowych o charakterze dłużnym, wycenianych według zamortyzowanego kosztu, oraz należności z tytułu leasingu finansowego. Ujęcie początkowe tych aktywów następuje w wartości netto (tj. bez odpisów aktualizujących) odpowiadającej wartości godziwej.

Zmiana szacunków w zakresie przyszłych odzysków w kolejnych okresach sprawozdawczych odnoszona jest jako strata lub zysk z tytułu utraty wartości. Odzyski ponad ustaloną wartość netto prezentowane są w rachunku zysków i strat w pozycji Odpisy netto na oczekiwane straty kredytowe.

Nie kwalifikuje się do aktywów POCI przypadków modyfikacji istotnej realizowanej w ramach umowy ugody lub umowy restrukturyzacyjnej mającej na celu odzyskanie należności i likwidację ekspozycji wobec dłużnika.

2.7.2. Utrata wartości aktywów finansowych

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa dokonuje pewnych szacunków i przyjmuje założenia, które bezpośrednio mają wpływ zarówno na sprawozdanie finansowe, jak i na ujętą w nim informację uzupełniającą. Szacunki i założenia, które Grupa przyjmuje do wykazywania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dokonywane są przy wykorzystaniu danych historycznych oraz innych czynników, które są dostępne oraz uznawane za właściwe w danych okolicznościach. Założenia co do przyszłości oraz dostępne dane służą do szacowania wartości bilansowych aktywów oraz zobowiązań, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Przy dokonywaniu szacunków Grupa uwzględnia przyczyny oraz źródła niepewności, które są przewidywane na koniec okresu sprawozdawczego. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Dokonywane przez Grupę szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Zmiany szacunków są rozpoznawane w tym okresie, którego dotyczą.

Utrata wartości aktywów finansowych zgodnie z MSSF 9

W obszarze utraty wartości Grupa stosuje od 1 stycznia 2018 roku MSSF 9, który opiera się na koncepcji strat oczekiwanych. Model utraty wartości ma zastosowanie do aktywów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat obejmujących:

- należności leasingowe,
- należności z tytułu pożyczek,
- należności z tytułu faktoringu,
- zobowiązania pozabilansowe finansowe oraz gwarancyjne.

Utrata wartości jest mierzona jako 12-miesięczne albo dożywotnie oczekiwane straty kredytowe z aktywa. Horyzont pomiaru oczekiwanej straty zależy od tego, czy od momentu początkowego ujęcia aktywa nastąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego. Ze względu na to kryterium aktywa finansowe alokowane są do 4 faz (ang. stage):

Faza 1 (aktywa, których ryzyko kredytowe nie wzrosło istotnie od dnia początkowego ujęcia)	12 miesięczne oczekiwane straty kredytowe
Faza 2 (istotny wzrost ryzyka kredytowego)	dożywotnie oczekiwane straty kredytowe *dla ekspozycji z utratą wartości straty kredytowe do przewidywanej daty zakończenia okresu windykacji
Faza 3 (aktywa z utratą wartości) *	
Faza 4 (aktywa z utratą wartości) na moment początkowego ujęcia (tzw. POCI)	

W celu oceny znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego dla ekspozycji detalicznych Grupa stosuje model oparty na kalkulacji marginalnego PD, czyli prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w określonym miesiącu liczonym od momentu uruchomienia ekspozycji. Dzięki temu możliwe jest odwzorowanie charakterystycznego dla ekspozycji detalicznych zróżnicowania jakości kredytowej w czasie życia ekspozycji.

Grupa identyfikuje przesłankę istotnego wzrostu ryzyka dla danej ekspozycji w oparciu o porównanie krzywych prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w horyzoncie trwania ekspozycji na datę początkowego ujęcia oraz na datę raportową.

Dla każdej daty raportowej porównywane są tylko te części oryginalnej i obecnej krzywej prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania, które odpowiadają okresowi począwszy od daty raportowej do zapadalności ekspozycji. Porównanie opiera się na wartościach średniego prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w horyzoncie życia kredytu w analizowanym okresie korygowanego o bieżące oraz prognozowane wskaźniki makroekonomiczne.

W celu oceny znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego dla klientów korporacyjnych Grupa stosuje model oparty na łańcuchach Markowa. Kalkulacja krzywej maksymalnego akceptowalnego pogorszenia się jakości kredytu w czasie, które nie jest identyfikowane jako istotny wzrost ryzyka kredytowego, odbywa się na podstawie prawdopodobieństw niewykonania zobowiązania oszacowanych na podstawie migracji klientów pomiędzy poszczególnymi klasami ratingowymi oraz scoringowymi.

W celu identyfikacji pozostałych przesłanek istotnego wzrostu ryzyka kredytowego Grupa wykorzystuje pełną dostępną informację jakościową i ilościową, w tym:

- działania restrukturyzacyjne wprowadzające dla dłużnika udogodnienia wymuszone jego trudną sytuacją finansową (ang. forbearance),
- opóźnienie w spłacie materialnie istotnej kwoty kapitału lub odsetek dłuższe niż 30 dni,
- zidentyfikowane sygnały wczesnego ostrzegania w ramach procesu monitoringu świadczące o istotnym wzroście ryzyka kredytowego,
- istotne podwyższenie wskaźnika LTV, (czyli wzrost LTV w stosunku do LTV na moment udzielenia o 100 punktów procentowych),
- ocenę analityka w ramach procesu analizy zindywidualizowanej,
- kwarantanna w Fazie 2 ekspozycji, dla których w ciągu minionych 3 miesięcy ustała przesłanka utraty wartości.

Przesłankami utraty wartości (fazy 3 z utratą wartości) ekspozycji kredytowej są, w szczególności:

- posiadanie przez dłużnika w PKO Banku Polskim lub pozostałych podmiotach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego zaległości w spłacie materialnie istotnej kwoty (obejmującej kapitał, odsetki oraz opłaty) przez nieprzerwany okres dłuższy niż 90 dni zgodnie z wytycznymi EBA w zakresie nowej definicji niewykonania zobowiązania (default),
- pogorszenie się w okresie kredytowania sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, wyrażające się zaklasyfikowaniem do klasy ratingowej klientów niewykonujących zobowiązań lub klasy ryzyka wskazującej na istotne zagrożenie dla spłaty zadłużenia,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności wymuszone względami ekonomicznymi lub prawnymi wynikającymi z trudności finansowych klienta, bez których wywiązanie się ze zobowiązań płatniczych wobec Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego (bez konieczności realizacji zabezpieczenia) byłoby mało prawdopodobne i które w innym przypadku nie byłyby przyznane (forbearance), do czasu uznania wierzytelności za uzdrowioną,
- znaczący spadek szacowanych przyszłych przepływów z umowy w oparciu o ocenę ekspercką przeprowadzoną przez pracowników Zespołu Restrukturyzacji Jednostki Dominującej do czasu uznania wierzytelności za uzdrowioną,
- powzięcie informacji o złożeniu wniosku o postępowanie restrukturyzacyjne (obejmujące postępowanie w sprawie zatwierdzenia układu, postępowanie układowe - przyspieszone lub zwykłe, postępowanie sanacyjne), zatwierdzeniu układu lub postanowieniu sądu o otwarciu postępowania sanacyjnego albo złożenie przez PKO Bank Polski wniosku o postępowanie sanacyjne wobec dłużnika,
- zaewidencjonowanie i zaraportowanie w zakresie ryzyka operacyjnego zdarzenia o charakterze fraudu,
- wypowiedzenie umowy z przeniesieniem wierzytelności w stan wymagalności lub stwierdzenie braku wykupu przedmiotu po upływie 4 miesięcy od przewidzianej w harmonogramie daty wykupu,
- złożenie przez Grupę wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec dłużnika lub przystąpienie do egzekucji wszczętej na wniosek innego wierzyciela,

- ustanowienie zarządu komisarycznego nad działalnością dłużnika lub zawieszenie działalności dłużnika, za wyjątkiem zawieszenia organu jednostki samorządu terytorialnego i ustanowienia zarządu komisarycznego w tej jednostce,
- ogłoszenie upadłości dłużnika lub powzięcie przez Grupę wiadomości o złożeniu przez dłużnika wniosku o ogłoszenie upadłości,
- spisanie w straty kredytowe ekspozycji dłużnika,
- przesłanki jakościowe identyfikowane w PKO Banku Polskim, PKO Leasing S.A., PKO Faktoring S.A., PKO Banku Hipotecznym S.A. oraz Prime Car Management S.A. dostarczane do spółek w ramach dziennej wymiany danych,
- zarażanie w ramach podmiotów powiązanych,
- w uzasadnionych przypadkach związanych z COVID-19 inne okoliczności wskazujące na ryzyko długotrwałej utraty zdolności do obsługi należności.

Identyfikacja niewykonania zobowiązania przez dłużnika posiadającego w Banku lub pozostałych podmiotach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego zobowiązania kredytowe, odbywa się na poziomie Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego. Identyfikacja ta odbywa się, z uwzględnieniem danych analitycznych pochodzących z PKO Leasing S.A., PKO Faktoring S.A., PKO Bank Hipoteczny S.A. oraz Prime Car Management S.A., na poziomie dłużnika w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego zarówno w odniesieniu do ekspozycji detalicznych, jak również w odniesieniu do pozostałych ekspozycji.

Strata oczekiwana wyznaczana jest jako iloczyn parametrów ryzyka kredytowego: prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD), poziomu straty w momencie niewykonania zobowiązania (LGD) oraz wartości ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (EAD), przy czym każdy z powyższych parametrów ma postać wektora o wymiarze liczby miesięcy pokrywających horyzont szacowania straty kredytowej. W przypadku ekspozycji zaklasyfikowanych do Fazy 1 Grupa stosuje maksymalnie 12-miesięczny horyzont szacowania straty oczekiwanej. W przypadku ekspozycji zaklasyfikowanych do Fazy 2 (bez utraty wartości) i Fazy 4 oczekiwaną stratę szacuje się w horyzoncie do daty zapadalności ekspozycji. Faza 4 są to aktywa finansowe z utratą wartości na moment nabycia (POCI). W odniesieniu do ekspozycji z utratą wartości (Faza 3 i część ekspozycji w Fазie 4) stratę wylicza się w horyzoncie do przewidywanej daty zakończenia okresu windykacji. Strata oczekiwana zarówno w całym okresie trwania ekspozycji, jak i w okresie 12 miesięcy, jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach zdyskontowanych efektywną stopą procentową. W celu wyznaczenia wartości aktywa na moment niewykonania zobowiązania w danym okresie Grupa stosuje uproszczony model korygując parametr określający wielkość ekspozycji na moment niewykonania zobowiązania o przyszłe spłaty wynikające z harmonogramu.

W obliczeniach oczekiwanych strat kredytowych uwzględnia się szacunki dotyczące przyszłych warunków makroekonomicznych. W zakresie analizy portfelowej wpływ scenariuszy makroekonomicznych jest uwzględniany w wysokości parametru PD. Metodyka kalkulacji parametrów ryzyka obejmuje badanie zależności wysokości tych parametrów od warunków makroekonomicznych w oparciu o dane historyczne.

Na potrzeby kalkulacji straty oczekiwanej wykorzystuje się trzy scenariusze makroekonomiczne opracowane na podstawie prognoz PKO BP – bazowy oraz dwa scenariusze alternatywne. W 2021 roku nastąpiła zmiana modeli makro. Modele wewnętrzne Grupy dla obu segmentów klientów: korporacyjnego i detalicznego zostały zastąpione przez modele makro wypracowane przez PKO BP na bazie scenariuszy EBA. Modele te bazują na prognozach PKB i stopy bezrobocia.

Ostateczna strata oczekiwana jest średnią ważoną prawdopodobieństwem scenariuszy ze strat oczekiwanych odpowiadających poszczególnym scenariuszom.

W przypadku identyfikacji przesłanki utraty wartości ekspozycji znaczących indywidualnie, tj. gdzie zaangażowanie w finansowanie danego klienta przekracza 1 mln zł, oczekiwaną stratę kredytową z ekspozycji ustala się metodą zindywidualizowaną, jako różnicę pomiędzy jej wartością bilansową brutto a wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych, ustalonych z uwzględnieniem możliwych scenariuszy dotyczących realizacji umowy i zarządzania ekspozycją kredytową. Zindywidualizowaną metodę pomiaru oczekiwanej straty stosuje się także w odniesieniu do ekspozycji indywidualnie znaczących niespełniających przesłanek utraty wartości, w przypadku których zastosowanie w tych obliczeniach parametrów portfelowych byłoby ze względu na specyfikę sprawy nieuzasadnione.

Zarówno proces oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, jak i proces kalkulacji straty oczekiwanej realizowany jest w trybie miesięcznym na poziomie indywidualnej ekspozycji. Wykorzystuje się w nim dedykowane środowisko obliczeniowe umożliwiające dystrybucję wyników do jednostek wewnętrznych Grupy.

Grupa dokonuje spisania wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych, jeżeli nie ma uzasadnionych perspektyw na odzyskanie danego składnika aktywów finansowych w całości lub części (spisanie). Grupa spisuje należności po dokonaniu każdorazowo analizy. Kryteria brane pod uwagę to status ekspozycji świadczący o niskim prawdopodobieństwie odzyskania należności, informacja o umorzeniu postępowania komorniczego będącego konsekwencją bezskuteczności egzekucji, bezskuteczność dotychczas prowadzonych działań windykacyjnych, stwierdzenie fraudu lub wyłudzenia.

Spisanie całkowite stanowi zdarzenie prowadzące do zaprzestania ujmowania danego składnika aktywów.

2.7.3. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne klasyfikowane są jako instrumenty wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, prezentowane są w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej, po stronie aktywów bądź pasywów. Instrumenty pochodne wyceniane są w wartości godziwej, bez uwzględniania kosztów transakcji, które będą poniesione przy ich sprzedaży.

Najlepszą podstawą do wyznaczenia wartości godziwej instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcyjna (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty). W pozostałych przypadkach jest to wartość godziwa określona na podstawie modelu wyceny, do którego dane pozyskano z aktywnego rynku.

Wykorzystywane techniki bazują między innymi na modelach zdyskontowanych przepływów pieniężnych i krzywych dochodowości.

Zmiany wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat, chyba że stanowią one efektywną część zabezpieczenia w ramach prowadzonej przez Grupę, dla niektórych instrumentów, rachunkowości zabezpieczeń.

Kwoty bazowe (wartości nominalne) transakcji pochodnych wykazane są w pozycjach pozabilansowych w dniu zawarcia transakcji i przez cały okres ich trwania.

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu operacyjnego zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu FX forward i swapy stopy procentowej (tzw. kontrakty IRS).

2.7.4. Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń w celu zapewnienia adekwatnego odzwierciedlenia w księgach ekonomicznych procesów związanych z zarządzaniem ryzykiem w Grupie.

Dodatkowo, dzięki zastosowaniu rachunkowości zabezpieczeń Grupa dąży do ograniczenia wahań w skonsolidowanym rachunku zysków i strat poprzez kompensowanie wyników uzyskiwanych na skutek zmian przepływów środków pieniężnych wynikających z instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej.

Strategia zabezpieczająca i opis relacji zabezpieczającej	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w PLN oraz EUR (opartych na zmiennym oprocentowaniu), wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji zamiany – IRS.
Zabezpieczane ryzyko	Ryzyko stopy procentowej.
Instrument zabezpieczający	Swapy stopy procentowej - IRS, w których Grupa płaci kupon oparty o stałą stopę, a otrzymuje kupon oparty o zmienną stopę: WIBOR 1M lub EURIBOR 1M.
Pozycja zabezpieczana	Wartość nominalu IRS dla PLN na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosła 454.059 tys. zł, co stanowiło 99,9% wartości umów leasingu i pożyczek opartych na stałej stopie procentowej w PLN. Wartość nominalu IRS dla EUR na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosła 219.141 tys. EUR, co stanowiło 96,6% wartości umów leasingu i pożyczek opartych na stałej stopie procentowej w EUR.

Na podstawie przepisów przejściowych MSSF 9, Grupa zdecydowała o dalszym stosowaniu MSR 39 w zakresie przepisów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń i kontynuacji relacji zabezpieczających.

Grupa stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń dla wybranych transakcji, wyłącznie, gdy spełnione są następujące warunki:

- bez zbędnej zwłoki po ustanowieniu zabezpieczenia sporządzana jest sformalizowana dokumentacja powiązania zabezpieczającego, w której określony jest przyjęty przez jednostkę cel zarządzania ryzykiem oraz strategia ustanowienia zabezpieczenia,

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

- dokumentacja określa instrument zabezpieczający, pozycję zabezpieczaną, okres zabezpieczenia, rodzaj zabezpieczanego ryzyka, typ powiązania zabezpieczającego, sposób oceny efektywności,
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian przepływów środków pieniężnych, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem,
- poziom efektywności relacji zabezpieczających jest wysoki, tzn. przez cały okres zabezpieczenia kwota zmian przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej zostaje skompensowana zmianami przepływów pieniężnych instrumentu zabezpieczającego, a w testach retrospektywnych efektywność relacji zabezpieczających mieści się w przedziale od 80% do 125%,
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie określić, co oznacza, że Grupa ma możliwość dokonania wiarygodnego pomiaru zmian przepływów środków pieniężnych zabezpieczanej pozycji, jak i instrumentu zabezpieczającego,
- efektywność relacji zabezpieczającej jest oceniana w trakcie trwania zabezpieczenia.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, które spełnia w ciągu okresu obrotowego warunki rachunkowości zabezpieczeń jest ujmowane w księgach w następujący sposób:

- zysk lub stratę uzyskaną w wyniku wyceny marży w dniu zawarcia transakcji zabezpieczającej (wycena różna od 0) ujmuje się jednorazowo w odpowiedniej pozycji rachunku zysków i strat zgodnie z ogólnymi zasadami rachunkowości Grupy,
- część zysku lub straty uzyskanej w wyniku aktualizacji wartości godziwej (wyceny) instrumentu zabezpieczającego do wartości godziwej, którą uznano za efektywne zabezpieczenie, ujmuje się bezpośrednio w pozycji Pozostałe kapitały,
- część zysku lub straty z aktualizacji wartości godziwej (wyceny) pochodnego instrumentu zabezpieczającego, którą uznano za nieefektywne zabezpieczenie ujmuje się w odpowiedniej pozycji rachunku zysków i strat zgodnie z ogólnymi zasadami rachunkowości Grupy,
- jeżeli zabezpieczane przyszłe zobowiązanie lub zabezpieczana prognozowana transakcja prowadzą do powstania składnika aktywów lub zobowiązania, wówczas na dzień wprowadzenia do ksiąg rachunkowych składnika aktywów lub zobowiązania związane z nim zyski i straty z przeszacowania instrumentu zabezpieczającego, które uprzednio zostały ujęte bezpośrednio w pozostałych elementach kapitałów własnych, odpisuje się z kapitału własnego i odpowiednio dolicza się do początkowej ceny nabycia lub inaczej określonej początkowej wartości bilansowej składnika aktywów lub zobowiązania,
- zyski lub straty na instrumencie zabezpieczającym, które zostały uwzględnione w początkowej wycenie ceny nabycia lub innej wartości bilansowej składnika aktywów lub zobowiązania są następnie uwzględniane w rachunku zysków i strat, gdy dany składnik aktywów lub zobowiązanie jest rozliczany w rachunku zysków i strat,

- zmiany wartości godziwej zabezpieczającego instrumentu pochodnego, które zostały wykazane w pozycji Pozostałe kapitały, są uznawane w rachunku zysków i strat i klasyfikowane jako przychody lub koszty w okresach, w których pozycja zabezpieczana jest rozliczana w rachunku zysków i strat.

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych jest dokonywane tylko w przypadku, gdy Grupa posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty, a rozliczenie ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i zobowiązań następuje jednocześnie.

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy:

- instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany (zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez jednostkę). W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujemne się dalej w odrębnej pozycji w pozostałych elementach kapitałów własnych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujemne się dalej w odrębnej pozycji w pozostałych elementach kapitałów własnych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, wobec tego wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujemne się w rachunku zysków i strat,
- Grupa unieważnia powiązanie zabezpieczające. W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujemne się dalej w odrębnej pozycji w pozostałych elementach kapitałów własnych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji.

2.7.5. Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe są klasyfikowane do kategorii: zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz pozostałe zobowiązania finansowe.

Grupa decyduje o klasyfikacji zobowiązania finansowego w momencie jego początkowego ujęcia.

Do kategorii zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zaliczane są pochodne instrumenty finansowe.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych niebędących pochodnymi instrumentami zabezpieczającymi są bezpośrednio odnoszone do rachunku zysków i strat.

Do kategorii pozostałych zobowiązań finansowych klasyfikowane są zobowiązania inne niż wycenianie według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat, obejmujące głównie zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek, zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, zobowiązania z tytułu sekurytyzacji aktywów. W momencie początkowego ujęcia taki składnik zobowiązań finansowych wycenia się w wartości godziwej, która jest powiększana lub pomniejszana o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do emisji składnika zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

2.7.6. Zobowiązania warunkowe

W ramach działalności operacyjnej Grupa zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujemowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zobowiązanie warunkowe jest:

- możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Grupy, lub
- obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujemowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku, lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Główne zobowiązania warunkowe Grupy to zobowiązania do przekazania aktywów w leasing finansowy, udzielenia pożyczki lub finansowania w formie faktoringu.

Na udzielone zobowiązania warunkowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceniodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy. Rezerwa z tytułu zobowiązań warunkowych wyliczana jest w oparciu o ustanowiony limit i możliwą do odzyskania kwotę należności rozumianą jako bieżącą wartość szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dyskontowanych za pomocą rynkowych stóp procentowych. Przyszłe przepływy dotyczące zobowiązań warunkowych oblicza się na podstawie dostępnego limitu oraz terminu odpowiadającego końcowej dacie tego zobowiązania i prawdopodobieństwa wypływu środków z Grupy.

2.7.7. Metoda ustalania wartości godziwej i zamortyzowanego kosztu

Grupa decyduje o klasyfikacji aktywa finansowego i zobowiązania finansowego w momencie jego początkowego ujęcia. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się co do zasady w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu Grupa wycenia do wartości godziwej aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Do wyceny instrumentów finansowych w wartości godziwej, dla których istnieje aktywny rynek, wykorzystuje się ceny rynkowe publikowane przez rzetelne i wiarygodne źródła, np. serwis Reuters, Bloomberg, GPW itp.

W przypadku, gdy nie jest dostępna wiarygodna cena rynkowa instrumentu finansowego, wycena przeprowadzana jest w oparciu o cenę teoretyczną zbudowaną na podstawie modelu krzywej dochodowości. Model krzywej dochodowości oparty jest na notowaniach rynkowych z rynku pieniężnego oraz kontraktów swap dla poszczególnych walut. Model wyceny zawiera elementy korekty o ryzyko kredytowe.

Po początkowym ujęciu Grupa wycenia według zamortyzowanego kosztu aktywa finansowe spełniające kryteria wyceny według zamortyzowanego kosztu (por. 2.7.1.1. nota niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

Metoda zamortyzowanego kosztu jest metodą ustalenia wartości instrumentu finansowego poprzez ujęcie wartości, w jakiej instrument finansowy został wyceniony w momencie początkowego ujęcia, pomniejszenie jej o spłaty kwoty kapitału, powiększenie lub pomniejszenie o ustaloną z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej skumulowaną amortyzację wszelkich różnic między wartością początkową a wartością w terminie zapadalności oraz pomniejszenie jej o odpisy na oczekiwane straty kredytowe z tytułu utraty wartości.

Grupa klasyfikuje poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do następujących kategorii, stosując przy tym różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej:

- Poziom 1: Ceny kwotowane na aktywnych rynkach

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest bezpośrednio o ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań.

- Poziom 2: Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadkach, których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni, (jako ceny) lub pośrednio (bazujące na cenach).

- Poziom 3: Pozostałe techniki wyceny

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadku, których dane wejściowe nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne).

2.7.8. Wyłączenie instrumentów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z aktywów finansowych lub gdy Grupa przenosi składnik aktywów finansowych na inny podmiot. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Grupa przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub gdy Grupa zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Grupy.

Przenosząc składniki aktywów finansowych Grupa ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- jeżeli Grupa przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej i jednocześnie odrębnie rozpoznaje jako aktywa lub zobowiązania wszelkie prawa i obowiązki zachowane przez Grupę lub powstałe podczas tego transferu,
- jeżeli Grupa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej,
- jeżeli Grupa nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, Grupa ustala, czy zachowała kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy do wysokości wynikającej z kontynuowanego zaangażowania, a w przypadku braku kontroli składnik aktywów finansowych jest wyłączany ze sprawozdania z sytuacji finansowej i jednocześnie odrębnie rozpoznawane są jako aktywa lub zobowiązania wszelkie prawa i obowiązki zachowane przez Grupę lub powstałe podczas tego transferu.

Grupa wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Grupa dokonuje spisania wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych, jeżeli nie ma uzasadnionych perspektyw na odzyskanie danego składnika aktywów finansowych w całości lub części (spisanie). Spisanie całkowite stanowi zdarzenie prowadzące do zaprzestania ujmowania danego składnika aktywów.

2.8. Prezentacja i wycena pozostałych pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej

2.8.1. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne są niemającymi formy fizycznej, ale możliwymi do zidentyfikowania niepieniężnymi składnikami majątkowymi kontrolowanymi przez Grupę, powodującymi w przyszłości wpływ do Grupy korzyści ekonomicznych powiązanych bezpośrednio z tymi aktywami.

Wartości niematerialne Grupy początkowo wykazuje się według kosztu historycznego (w cenie nabycia).

Cena nabycia programu komputerowego obejmuje:

- cenę zakupu, należną dostawcy, pomniejszoną o udzielone rabaty i upusty, a powiększoną o cło i podatek akcyzowy od importu oraz podatek od towarów i usług niepodlegający odliczeniu,
- wszystkie inne dające się bezpośrednio przyporządkować nakłady lub koszty związane z dostosowaniem nabytego oprogramowania do używania, zgodnie z przeznaczeniem planowanym przez Grupę, naliczone od dnia nabycia do dnia przekazania oprogramowania do używania.

Do bezpośrednich nakładów lub kosztów zalicza się w szczególności:

- koszty konsultacji zewnętrznych,
- koszty uruchomienia i testów sprawdzających działanie programów komputerowych,
- koszty świadczeń pracowniczych pracowników Grupy, w odniesieniu do nabytego oprogramowania wskazanego w ramach danego projektu informatycznego, poniesione wyłącznie w związku z jego dostosowaniem do wymogów Grupy. Do kosztów tych zalicza się krótkoterminowe świadczenia pracownicze (koszty osobowe) pracowników obejmujące: wynagrodzenia zasadnicze, godziny nadliczbowe, premie, które można odnieść do danego oprogramowania, wszystkie pochodne związane z wyżej wymienionymi świadczeniami pracowniczymi.

Do kosztów bezpośrednich nie zalicza się kosztów świadczeń pracowniczych z tytułu płatnych nieobecności, które ujmuje się w kosztach działania Grupy oraz kosztów otrzymanego finansowania zewnętrznego (odsetki lub dyskonto), jeżeli płatność związana z danym oprogramowaniem odroczone jest na okres dłuższy niż normalny kredyt kupiecki.

Późniejsza wycena obejmuje pomniejszenie tej wartości o umorzenie, którego dokonuje się przez szacowany okres użyteczności tego składnika aktywów, i zakumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, wynikające z przeprowadzanych testów na utratę wartości (w przypadku zidentyfikowania istotnych przesłanek utraty wartości podczas okresowych przeglądów wartości niematerialnych). Nie dokonuje się odpisów amortyzacyjnych wartości firmy ani składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania.

Przeglądu, czy w badanym okresie nie wystąpiły przesłanki utraty wartości, dokonuje się na każdy dzień bilansowy. Jeśli wystąpiły takie przesłanki, ustalana jest wartość odzyskiwalna tych aktywów. Wartość

odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży i wartości użytkowej.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest ujmowany w Pozostałych kosztach operacyjnych w rachunku zysków i strat w okresie, którego dotyczy, jeżeli wartość księgowa wartości niematerialnej przekracza jej wartość odzyskiwalną. W przypadku innych wartości niematerialnych (niebędących wartościami firmy) odpis ten może ulec odwróceniu, ale tylko do takiego poziomu, aby wartość księgowa składnika aktywów nie przekroczyła wartości księgowej, którą miałyby ten składnik aktywów (po pomniejszeniu o kwotę amortyzacji), jeżeli nie zostałyby ujęte odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Zyski lub straty ze sprzedaży wartości niematerialnych prezentowane są odpowiednio jako pozostałe przychody lub koszty operacyjne.

Do wartości niematerialnych Grupy zalicza się przede wszystkim zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe, które aktywuje się w wysokości ceny nabycia, tj. kosztów poniesionych na zakup i dostosowanie nabytego konkretnego oprogramowania komputerowego do używania zgodnie z wymogami Grupy.

Amortyzację oprogramowania nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia jego wartości początkowej przez okres użytkowania, który wynosi co do zasady od 2 do 10 lat.

Relacje z klientami są ujawnionym zidentyfikowanym aktywem przy rozliczeniu ceny nabycia Raiffeisen-Leasing Polska S.A. oraz Prime Car Management S.A. Przyjęty okres amortyzacji dla tych aktywów wynosi 10-20 lat, przy czym stosowana jest metoda degresywna uzależniona od stopnia konsumowania korzyści ekonomicznych wynikających z ich korzystania.

Wartość firmy, jaka powstała z tytułu nabycia spółki Raiffeisen-Leasing Polska S.A. w dniu 1 grudnia 2016 roku, została przypisana do wyodrębnionej ewidencyjnie części aktywów Jednostki Dominującej, będących aktywami nabytej Raiffeisen-Leasing Polska S.A. Wartość firmy nie podlega amortyzacji, na koniec każdego okresu sprawozdawczego dokonywana jest ocena przesłanek utraty wartości i w razie stwierdzenia ich istnienia, szacowana jest wartość odzyskiwalna. Ponadto corocznie przeprowadzany jest test na utratę wartości. W przypadku stwierdzenia częściowej lub całkowitej utraty wartości dokonywany jest odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w ciężar wyniku finansowego.

Znak towarowy Maserlease jest ujawnionym zidentyfikowanym aktywem przy rozliczeniu ceny nabycia Prime Car Management S.A.

2.8.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego (ceny nabycia) pomniejszonego o umorzenie i zakumulowane odpisy z tytułu utraty wartości.

Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem i przystosowaniem do używania lub wytworzeniem danych aktywów.

Ulepszenia w obcych środkach trwałych ponoszone są głównie na dostosowanie do potrzeb Grupy wynajmowanych lokali z przeznaczeniem na placówki obsługi klientów.

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub ujmuje jako odrębny składnik tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi dodatkowy wpływ korzyści ekonomicznych dla Grupy, które można przyporządkować danemu składnikowi rzeczowych aktywów trwałych, zaś cenę nabycia lub koszt wytworzenia danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć.

Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie, w którym je poniesiono.

Amortyzację składników rzeczowych aktywów trwałych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej, pomniejszonej o wartość końcową, jeżeli jest istotna, na przestrzeni szacunkowego okresu ich użytkowania. Amortyzacja składników aktywów trwałych oddanych klientom w użytkowanie na podstawie umów leasingu operacyjnego prezentowana jest w odrębnej pozycji w rachunku zysków i strat.

Stawki amortyzacyjne stosowane co do zasady dla podstawowych kategorii rzeczowych aktywów trwałych wynoszą:

Nieruchomości inwestycyjne	40-50 lat
Ulepszenia w obcych środkach trwałych (w budynkach lub lokalach)	W zależności od długości umowy najmu (1-10 lat)
Urządzenia techniczne i maszyny	2 - 5 lat
Komputery	2 - 5 lat
Środki transportu	4 lata z uwzględnieniem przewidywanej wartości rezydualnej
Inne środki trwałe	2 - 6 lat

Co najmniej raz w roku weryfikowane są przyjęte okresy użytkowania.

Przeglądu, czy w badanym okresie nie wystąpiły przesłanki utraty wartości środków trwałych, dokonuje się na każdy dzień bilansowy. Jeśli wystąpiły takie przesłanki, ustalana jest wartość odzyskiwalna tych aktywów. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży i wartości użytkowej.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest ujmowany w Pozostałych kosztach operacyjnych w rachunku zysków i strat w okresie, którego dotyczy, jeżeli wartość księgowa składnika rzeczowych aktywów trwałych przekracza jego wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony, ale tylko do takiego poziomu, aby wartość księgowa składnika aktywów nie przekroczyła wartości księgowej, którą miałyby ten składnik aktywów (po pomniejszeniu o kwotę amortyzacji), jeżeli nie zostałyby ujęte odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Zyski lub straty ze sprzedaży środków trwałych prezentowane są odpowiednio jako pozostałe przychody lub koszty operacyjne.

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są według kosztu historycznego (ceny nabycia) pomniejszonego o umorzenie i zakumulowane odpisy z tytułu utraty wartości zgodnie z zasadami wskazanymi powyżej dla pozostałych składników rzeczowych aktywów trwałych.

2.8.3. Leasing

2.8.3.1. Grupa jako leasingodawca

Grupa jest stroną umów leasingowych, na podstawie których oddaje do odpłatnego używania i pobierania pożytków środki trwałe lub wartości niematerialne przez uzgodniony okres. Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Grupę jest zakres, w jakim ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy.

Umowy leasingowe, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów na leasingobiorcę, klasyfikowane są jako umowy leasingu finansowego.

W przypadku leasingu finansowego przedmiot leasingu nie jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, natomiast w pozycji aktywów Należności z tytułu leasingu oraz pożyczek ujmowana jest wartość należności w kwocie równej inwestycji leasingowej netto. Inwestycja leasingowa netto to inwestycja leasingowa brutto zdyskontowana stopą procentową leasingu.

Stopa procentowa leasingu jest stopą dyskontową, która na dzień rozpoczęcia leasingu powoduje, że wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych równa się sumie wartości godziwej przedmiotu leasingu oraz początkowych kosztów bezpośrednich poniesionych przez Grupę.

Przychody z tytułu leasingu finansowego ujmuje się przez okres trwania leasingu finansowego w sposób odzwierciedlający stałą okresową stopę zwrotu na inwestycji leasingowej netto dokonanej przez Grupę i wykazuje w przychodach z tytułu leasingu finansowego. Przychody te ustalone są od wartości bilansowej, tj. inwestycji leasingowych netto pomniejszonych o oszacowaną utratę ich wartości przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej w oparciu o kompletny przepływ pieniężny generowany przez umowy leasingu. Przepływ ten w szczególności uwzględnia opłatę administracyjną pobieraną przy zawarciu umowy leasingu finansowego, wstępną opłatę leasingową, okresowe opłaty leasingowe oraz opłatę za przeniesienia prawa własności przedmiotu leasingu na korzystającego.

Początkowe koszty bezpośrednie, poniesione w związku z negocjacjami i działaniami służącymi doprowadzeniu do zawarcia umowy leasingu finansowego, korygują wartość początkową składnika aktywów - należności z tytułu leasingu finansowego.

Umowy leasingowe, na mocy których nie następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków z tytułu posiadania przedmiotu leasingu, klasyfikowane są jako umowy leasingu operacyjnego.

W przypadku umów leasingu operacyjnego zawartych przez Grupę jako leasingodawcę, przedmiot leasingu jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy, ponieważ nie nastąpiło przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów na leasingobiorcę. Aktywa oddane w leasing operacyjny są prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej zgodnie z charakterem tych aktywów.

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego rozpoznawane są jako przychód metodą liniową przez okres trwania umowy leasingu. Koszty, łącznie z amortyzacją, poniesione w celu uzyskania przychodów z tytułu leasingu, ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat.

Początkowe koszty bezpośrednie poniesione w związku z negocjacjami i działaniami służącymi doprowadzeniu do zawarcia umowy leasingu operacyjnego zwiększają wartość bilansową przedmiotu leasingu i są ujmowane jako koszty w okresie leasingu na tej samej podstawie co przychody z tytułu leasingu.

Grupa amortyzuje oddane w leasing operacyjny składniki aktywów zgodnie z zasadami amortyzacji przyjętymi przez Grupę w odniesieniu do zbliżonych aktywów, z uwzględnieniem okresu trwania umowy leasingu operacyjnego.

2.8.3.2. Grupa jako leasingobiorca

Zgodnie z MSSF 16 Leasing umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeśli przekazuje prawo do użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie. Istotnym elementem nowej definicji leasingu jest wymóg sprawowania kontroli nad użytkowanym aktywem i czerpania korzyści ekonomicznych ze zidentyfikowanego w umowie składnika aktywów.

Leasingobiorca jest zobowiązany rozpoznać aktywa z tytułu prawa do użytkowania przedmiotu leasingu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz zobowiązania z tytułu płatności leasingowych, za wyjątkiem krótkoterminowych umów leasingowych (do 12 miesięcy) oraz umów leasingowych dotyczących nieistotnych kwotowo składników aktywów. Leasingobiorca jest również zobowiązany rozpoznać koszty amortyzacji składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania przedmiotu leasingu oraz koszty odsetek z tytułu zobowiązania leasingowego w rachunku zysków i strat. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania podlegają liniowej amortyzacji, natomiast zobowiązania z tytułu umów leasingowych podlegają wycenie metodą zamortyzowanego kosztu.

Do umów leasingu lub umów zawierających leasing Grupa kwalifikuje umowy, zgodnie z którymi:

- uzyskuje prawo do używania zidentyfikowanego składnika aktywów, a prawo dostawcy do podstawienia alternatywnego składnika aktywów nie jest znaczące, oraz
- posiada prawo do uzyskania zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych z użytkowania prawa przez cały okres użytkowania, oraz
- posiada prawo do kierowania użytkowaniem zidentyfikowanego składnika aktywów przez cały okres użytkowania, gdy:
 - Grupa posiada prawo do kierowania tym, w jaki sposób i w jakim celu wykorzystuje się składnik aktywów przez cały okres użytkowania, lub
 - podjęto wcześniej odpowiednie decyzje dotyczące tego, w jaki sposób i w jakim celu wykorzystuje się składnik aktywów.

Grupa stosuje wyłączenia i nie ujmuje aktywów z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązań w odniesieniu do:

- leasingów krótkoterminowych, do których Grupa zalicza umowy bez możliwości zakupu składnika aktywów, zawarte na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy od momentu rozpoczęcia umowy, w szczególności umowy zawarte na czas nieokreślony z krótkim (do 12 miesięcy) terminem wypowiedzenia, bez znaczących kar, przez które rozumie się w szczególności poniesione nakłady z tytułu inwestycji w obcym środku trwałym oraz koszty zmiany lokalizacji,
- leasingów niskocennych (składnik aktywów ma wartość mniejszą niż 20 tys. zł, ustalaną w oparciu o wartość nowego składnika aktywów bez względu na wiek składnika aktywów objętego leasingiem), z wyłączeniem umów najmu powierzchni.

Zobowiązanie z tytułu leasingu Grupa wycenia początkowo w wysokości wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w tej dacie.

Na wartość zobowiązania z tytułu leasingu wpływają:

- stałe opłaty pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe,
- zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki, wycenione początkowo z zastosowaniem indeksu lub stawki obowiązujących na datę rozpoczęcia,
- kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej,
- cena wykonania opcji kupna, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo powyżej 50%, że Grupa skorzysta z opcji kupna,
- kary pieniężne z tytułu wypowiedzenia umowy leasingu, jeżeli umowa leasingu przewiduje opcję wypowiedzenia przez Grupę jako leasingobiorcę.

Grupa nie zalicza do opłat leasingowych zmiennych opłat uzależnionych od czynników zewnętrznych.

Po początkowym ujęciu Grupa wycenia zobowiązania z tytułu leasingu w zamortyzowanym koszcie.

Aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu Grupa ujmuje jako korektę składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania. W przypadku gdy w wyniku aktualizacji wyceny wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania została zmniejszona do zera i ma miejsce dalsze zmniejszenie wyceny zobowiązania z tytułu leasingu, pozostałą kwotę aktualizacji wyceny Grupa ujmuje jako zysk lub stratę.

Składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania podlegają przez Grupę początkowej wycenie według kosztu, który obejmuje:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe,
- wszelkie początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez Grupę.

Po początkowym ujęciu Grupa wycenia składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania pomniejszając jego wartość początkową o odpisy amortyzacyjne (umorzenie metodą liniową) i odpis z tytułu utraty wartości oraz koryguje z tytułu aktualizacji wyceny zobowiązania z tytułu leasingu.

Grupa do zdyskontowania przyszłych płatności leasingowych stosuje stopy dyskonta:

- skalkulowane na bazie krzywych rentowności odzwierciedlających koszt finansowania w danej walucie,
- pokrywające tenor najdłuższej umowy leasingowej podlegającej wycenie i odzwierciedlające – dla danej waluty – stałą rynkową stopę procentową oraz koszt finansowania Grupy.

Opłaty leasingowe w odniesieniu do umów leasingu krótkoterminowego i niskocennego Grupa ujmuje jako koszt metodą liniową w trakcie okresu leasingu.

2.8.4. Środki pieniężne

Do środków pieniężnych oraz ich ekwiwalentów na potrzeby skonsolidowanego sprawozdania z przepływów środków pieniężnych zaliczane są płynne aktywa krótkoterminowe (do 3 miesięcy), które nie są narażone na ryzyko istotnej zmiany wartości, takie jak środki na rachunkach bankowych oraz lokaty bankowe o datach zapadalności do 3 miesięcy.

Ekwiwalenty środków pieniężnych służą realizacji krótkoterminowych obciążeń pieniężnych, a nie mają na celu działalności inwestycyjnej lub innej.

2.8.5. Rezerwy

Rezerwy tworzone są, gdy na Grupie ciąży istniejący obecny obowiązek świadczenia (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wykorzystania już posiadanych lub przyszłych aktywów Grupy, oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. W przypadku, gdy wpływ zmian wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej, która odzwierciedla koszt pieniądza dla Grupy (a w szczególności może to być stopa wolna od ryzyka), oraz przy uwzględnieniu ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

Grupa tworzy w szczególności rezerwy:

- na obecne zobowiązania wobec pracowników wynikające ze stosunku pracy, jak również rezerwy związane z długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi wyceniane metodą aktuarialną,
- na skutki toczącego się postępowania sądowego.

Rezerwy na zobowiązania tworzone są w ciężar rachunku zysków i strat, co do zasady w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych. Na dzień, w którym nastąpiło zmniejszenie lub ustanie ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, niewykorzystane rezerwy zmniejszają koszty działalności Grupy.

2.8.6. Kapitały

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz ze statutem Jednostki Dominującej.

Kapitał podstawowy obejmuje zarejestrowany kapitał akcyjny. Wartość kapitału zaprezentowana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym odpowiada wartości kapitału zakładowego Jednostki Dominującej i wykazana jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

Do kapitałów własnych Grupy zaliczane są również:

- pozostałe kapitały, obejmujące:
 - kapitał zapasowy, powstały ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej oraz tworzony z odpisów z zysku w Jednostce Dominującej. Na kapitał zapasowy przekazuje się przynajmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej wysokości kapitału zakładowego,
 - kapitał (fundusz) rezerwowy,
 - pozostałe elementy kapitałów, obejmujące:
 - kwoty z rozliczenia połączenia, przejęcia jednostek odniesione na kapitały,
 - zyski / straty z aktualizacji wyceny zabezpieczającego instrumentu pochodnego do wartości godziwej, uznane za część efektywną zabezpieczenia,
 - zyski / straty aktuarialne,
- niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych (bądź korekty wyników) nieprzeznaczony na inne kapitały lub niepokryty z innych kapitałów,
- wynik finansowy bieżącego roku pomniejszony o wypłacone zaliczki na poczet dywidendy z wyniku finansowego za bieżący rok.

2.8.7. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy od osób prawnych obejmuje podatek bieżący i odroczony.

Podatek dochodowy bieżący ujmowany jest w rachunku zysków i strat. Podatek bieżący obliczany jest w oparciu o wynik księgowy brutto skorygowany o przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do przychodów podatkowych, przychody podatkowe niebędące przychodami księgowymi, koszty nieuznawane przez przepisy podatkowe za koszty uzyskania przychodu oraz o koszty podatkowe niebędące kosztami księgowymi. Ponadto dla celów podatkowych wynik księgowy brutto koryguje się o przychody i koszty z lat ubiegłych zrealizowane dla celów podatkowych w danym okresie sprawozdawczym oraz odliczenia od dochodu.

Przy ustalaniu odroczonego podatku dochodowego uwzględnia się wartość aktywa i rezerwy na odroczony podatek na dzień bilansowy rozpoczynający i kończący okres sprawozdawczy. Wartość odroczonego podatku

dochodowego na dzień bilansowy ustala się z zastosowaniem metody bilansowej jako zmianę stanu pozycji bilansowych - aktywów i rezerw na odroczony podatek dochodowy.

Z uwagi na odmiennność momentu uznania przychodu za osiągnięty lub kosztu za poniesiony w rozumieniu przepisów prawa bilansowego i podatkowego Grupa tworzy rezerwę oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Podatek dochodowy odroczony ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową dla celów raportowania finansowego, przeliczoną odpowiednią stawką podatkową.

Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych ujmowany jest w rachunku zysków i strat lub (w przypadku skutków wyceny aktywów finansowych odnoszonych na inne dochody całkowite) w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji Pozostałe dochody całkowite.

Grupa tworzy rezerwę na podatek odroczony w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który umożliwi wykorzystanie różnic przejściowych.

Kwoty podatku odroczonego oblicza się w wysokości stawki podatkowej, która według przewidywań będzie stosowana wówczas, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub zobowiązanie rozliczone, przyjmując za podstawę stawki podatkowe i przepisy podatkowe, obowiązujące na koniec okresu sprawozdawczego lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na koniec okresu sprawozdawczego.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego i rezerwy na podatek odroczony nie podlegają dyskontowaniu.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności z zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

2.8.8. Zapasy

Zapasy obejmują przede wszystkim:

- inwestycje leasingowe przed wydaniem przedmiotu leasingu klientom,
- pokontraktowe przedmioty leasingu operacyjnego przeznaczone do sprzedaży.

Zapasy są wyceniane według jednej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia nie wyższych od możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Cenę nabycia/ koszt wytworzenia pozycji zapasów ustala się z zastosowaniem metody szczegółowej identyfikacji poszczególnych cen nabycia/ kosztów wytworzenia.

Cenę sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

W momencie sprzedaży zapasów wartość bilansową tych zapasów ujmuje się jako koszt okresu, w którym ujmowane są odnośne przychody. Kwotę wszelkich odpisów aktualizujących wartości zapasów do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania oraz wszystkie straty w zapasach ujmuje się jako koszt okresu, w którym odpis lub strata miały miejsce.

Na dzień kończący okres sprawozdawczy kwota początkowego ujęcia jest testowana pod kątem utraty wartości. Kwotę wszelkich odpisów wartości aktywów przejętych za długi do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania ujmuje się jako koszt okresu, w którym odpis lub strata miały miejsce.

2.8.9. Pozostałe aktywa

Pozycja Pozostałe aktywa obejmuje przede wszystkim:

- należności pozostałe ze sprzedaży powindykacyjnych i pokontraktowych przedmiotów leasingu,
- zaliczki do dostawców,
- koszty zapłacone z góry a dotyczące późniejszych okresów sprawozdawczych,
- rozrachunki publiczno-prawne, w tym z tytułu podatku od towarów i usług.

Koszty zapłacone z góry ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty kontrahentowi i rozlicza w czasie do rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres, którego dotyczy zapłacona kwota kosztów.

2.8.10. Pozostałe zobowiązania

Pozycja Pozostałe zobowiązania obejmuje przede wszystkim:

- otrzymane od klientów kaucje i depozyty stanowiące zabezpieczenie należności z tytułu leasingu i pożyczek, wyceniane wg zamortyzowanego kosztu,
- otrzymane zaliczki od klientów, w tym wpłaty na poczet przyszłych umów leasingu,
- zobowiązania z tytułu dostaw i usług,
- rozliczenia międzyokresowe kosztów,
- rezerwy na niewykorzystane urlopy,
- rezerwy na premie i bonusy,
- przychody przyszłych okresów.

Rozliczenia międzyokresowe kosztów stanowią koszty do zapłacenia głównie z tytułu gospodarki własnej, nieudokumentowane fakturą zakupu. Koszty te dotyczą bieżącego okresu sprawozdawczego i ujmowane są w księgach rachunkowych w momencie wykonania usługi lub dostawy, tj. powstania zobowiązania. Są płatne w późniejszym okresie w momencie otrzymania faktur od dostawców.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wymagalne w ciągu roku obrotowego ujmuje się w wartości godziwej i wycenia według zamortyzowanego kosztu.

Pozycja przychodów przyszłych okresów obejmuje głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych.

3. Zmiany zasad rachunkowości i prezentacji sprawozdań finansowych

W okresie od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku Grupa nie dokonała zmian zasad rachunkowości oraz zmian zasad prezentacji sprawozdań finansowych.

4. Istotne szacunki

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu Jednostki Dominującej dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na kwoty prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym i w notach objaśniających, w szczególności kwoty, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Szacunki i założenia dokonywane są na datę bilansową w oparciu o dostępne dane historyczne, informacje o warunkach aktualnych w momencie dokonywania szacunków oraz wiele innych czynników, które są uważane za właściwe w danych okolicznościach, w tym o oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Mimo że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków i działań podejmowanych przez Grupę, wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych. Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu, lub też w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku i w okresach przyszłych pod warunkiem, że korekta dotyczy tego okresu, w którym dokonano zmiany, i okresów przyszłych.

Główne subiektywne oceny, estymacje i założenia przyjęte przez Grupę dotyczą przede wszystkim:

4.1. Utrata wartości aktywów finansowych

Proces monitorowania ryzyka utraty wartości aktywów finansowych (w tym przede wszystkim należności z tytułu leasingu i pożyczek oraz ekspozycji pozabilansowych) oparty jest na identyfikacji zdarzeń uznanych za utratę wartości na poziomie klienta. W szczególności ustalana jest kwota zaległości, sprawdzane przekroczenie progu bezwzględnego 400,00 zł jako maksymalnej łącznej kwoty wszystkich przeterminowanych zobowiązań klienta, oraz jest ustalane, czy został spełniony próg względny w wysokości 1%, odzwierciedlający kwotę przeterminowanych zobowiązań kredytowych w stosunku do łącznej kwoty wszystkich ekspozycji bilansowych klienta. Wówczas na kliencie oznaczana jest automatycznie utrata wartości. W Grupie ponadto realizowane są

cyklicznie procesy, które pozwalają ustalić ekspozycje posiadające znamiona oszustwa, co kwalifikuje automatycznie klienta do utraty wartości. Za ekspozycję z utratą wartości uznawana jest ekspozycja i klient, wobec którego podjęte zostały działania windykacyjne nieco wcześniej niż wystąpienie przeterminowania, w szczególności nastąpiło rozwiązanie umowy lub rozpoczęcie windykacji terenowej zmierzające do odbioru przedmiotu finansowania od klienta. Ponadto utrata wartości w Grupie rozpoznawana jest łącznie na kliencie w sytuacji, gdy choć jedna ekspozycja spełnia przesłanki (zarażanie ekspozycji) oraz stosowany jest cross – default, gdy znane są powiązania kapitałowe/biznesowe podmiotów o istotnym zaangażowaniu. Utrata wartości oznaczana jest również, gdy w wyniku działań restrukturyzacyjnych Grupa dokonała redukcji zadłużenia. Dla uszczelnienia procesów automatycznych Grupa ponadto dopuszcza oflagowanie utraty wartości w sposób indywidualny w przypadku powzięcia negatywnych informacji o sytuacji klienta lub informacji, które skutkują znaczącym pogorszeniem pozycji Grupy jako wierzyciela, w tym utrata przedmiotów, brak wiedzy o ich lokalizacji itp. W sytuacji pandemii COVID-19 Grupa dodatkowo dokonuje oceny sytuacji klientów, którzy korzystają z moratoriów, jak również klientów z branż dotkniętych negatywnymi skutkami lockdownu pod kątem ryzyka długotrwałej utraty zdolności do obsługi długu i reklasyfikuje należności od tych klientów do Fazy 3. Po ustaniu przesłanek utraty wartości Grupa stosuje trzymiesięczny okres kwarantanny, który obsługiwany jest automatycznie.

4.1.1. Utrata wartości należności z tytułu leasingu finansowego oraz pożyczek udzielonych klientom przez Grupę

Grupa przeprowadza przegląd swojego portfela pożyczek i umów leasingowych oraz faktoringu pod kątem utraty wartości co miesiąc. Aby ustalić, czy należy wykazać utratę wartości w rachunku zysków i strat, Grupa ocenia, czy istnieją jakiekolwiek dane wskazujące na możliwe do zmierzenia zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela pożyczek i umów leasingowych, zanim zmniejszenie to będzie można przyporządkować do konkretnej umowy.

Stosowane są dwie metody szacunku, oparte o parametry wyliczone na podstawie strat notowanych historycznie dla podobnych grup przedmiotów finansowania oraz oparte o wartość wycen zewnętrznych/operatów szacunkowych oraz szacunków wewnętrznych jednostki merytorycznej w Grupie.

Grupa szacuje potencjalne odzyski z przedmiotów finansowania ustalając w ten sposób przepływ na podstawie dwóch parametrów w modelu: haircut i success rate.

Parametr haircut oznacza spodziewany procentowy odzysk z przedmiotu w przypadku sprzedaży, success rate – prawdopodobieństwo sprzedaży.

Oba parametry kalkulowane są na podstawie historycznych odzysków i historycznych zagospodarowań w procesie zagospodarowania pokontraktowych i powindykacyjnych przedmiotów leasingu. Parametry kalkulowane są osobno dla kilku grup przedmiotów finansowania: samochody osobowe, samochody ciężarowe, maszyny ogólne i specjalistyczne, środki transportu oraz pozostałe i stosowane adekwatnie do danego przedmiotu w ramach umowy.

Przyjęty model polega na dyskontowaniu przepływów pieniężnych, skorygowanych przede wszystkim o wyniki oceny możliwości zbycia przyjętych zabezpieczeń, koszty windykacji, płynność rynku oraz koszt pieniądza w czasie.

Metodologia i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych, i okresy, w których one nastąpią, są poddawane regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

W Grupie przeprowadzana jest ponadto ocena wpływu zmiany parametrów przyjętych do wyliczenia wartości odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu leasingu i pożyczek na wynik finansowy Grupy, gdzie PD oznacza prawdopodobieństwo wystąpienia utraty wartości, LGD – oczekiwaną wysokość straty na kontrakcie w przypadku wystąpienia utraty wartości.

Szacowana zmiana wartości odpisu dla portfela należności z tytułu leasingu i pożyczek w relacji do zmian PD i LGD, przy założeniu aktualnej na daną datę wartości portfela	Zwiększenie PD o 10%		Zwiększenie LGD o 10%		Zwiększenie LGD o 20%	
	szacowana zmiana odpisu		szacowana zmiana odpisu		szacowana zmiana odpisu	
	wartościowo	procentowo	wartościowo	procentowo	wartościowo	procentowo
Według stanu na 31 grudnia 2021 roku						
Faza 1	1 732	2%	7 808	9%	14 823	18%
Faza 2	-11 703	8%	16 152	11%	35 772	24%
Faza 3	21 121	4%	5 024	1%	10 248	2%
Faza 4	0	0%	5	0%	10	1%
Według stanu na 31 grudnia 2020 roku						
Faza 1	2 960	6%	7 712	15%	15 707	31%
Faza 2	5 873	6%	11 275	12%	25 011	27%
Faza 3	4 198	1%	7 609	1%	15 988	3%
Faza 4	2	0%	19	1%	38	1%

Dla modeli makro w scenariuszu bazowym zmiana długoterminowej prognozy PKB (% r/r) z 3,0 do 2,0 oraz zmiana stopy bezrobocia z 2,5% do 3,5% skutkowałaby wzrostem PD dla segmentu korporacyjnego w wysokości ok. 15,5% oraz wzrostem dla segmentu detalicznego w wysokości ok. 14,1%.

4.2. Kalkulacja rezerw

Rezerwy na obecne zobowiązania wobec pracowników wynikające ze stosunku pracy, jak również rezerwy związane z długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, obejmują rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe. W kalkulacji tych rezerw uwzględniono wszystkie odprawy, które mogą być w przyszłości wypłacone przez Grupę. Aktualizacji szacunków na dzień 31 grudnia 2021 roku dokonano wykorzystując kalkulacje przeprowadzone przez zewnętrznego niezależnego aktuariusza przy zastosowaniu metody indywidualnej (dla każdego pracownika osobno). Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji, ale z uwzględnieniem założeń dotyczących choćby rotacji zatrudnienia, podstawy wymiaru odprawy i prawdopodobieństwa dotrwania danej

osoby, jako pracownika Grupy, daty wypłaty odprawy etc. Istotnym elementem wpływającym na wysokość rezerwy jest przyjęta stopa dyskonta, która bazuje na rentowności papierów wartościowych wolnych od ryzyka (obligacje skarbowe) i denominowanych w walucie, w której wypłacane są świadczenia pracownicze, a których termin wykupu jest zbliżony z szacunkowym terminem realizacji zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych. Zmiana stopy dyskonta finansowego o +/- 1 p.p. wpłynęłaby odpowiednio na zmniejszenie wartości rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe o 70 tys. zł / zwiększenie o 84 tys. zł.

Grupa tworzy również inne rezerwy, w tym w szczególności rezerwy na skutki toczącego się postępowania sądowego. Wysokość rezerwy szacowana jest z uwzględnieniem ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem w oparciu o wartości prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych, przy czym gdy wpływ zmian wartości pieniądza w czasie jest istotny, wtedy te przepływy pieniężne są dyskontowane do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej koszt pieniądza dla Grupy.

4.3. Kalkulacja rezerwy na wynagrodzenie zmienne członków Zarządu

Rezerwy na wynagrodzenia zmienne Członków Zarządu Jednostki Dominującej i wybranych spółek zależnych są kalkulowane z uwzględnieniem ich formy gotówkowej, jak i formy akcji fantomowych. Rezerwy w formie gotówkowej są tworzone w kwotach nominalnych należnych do wypłaty, a wynagrodzenia w formie instrumentu finansowego z uwzględnieniem mediany średniodziennych cen akcji PKO BP na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie z okresu kwartału poprzedzającego dokonanie kalkulacji i wypłatę, publikowanych w systemie informacyjnym Thomson Reuters.

Grupa wycenia przyszłe zobowiązania z tytułu wynagrodzenia zmiennego płatnego w formie akcji w wartości godziwej zobowiązania. Do dnia, gdy zobowiązanie wynikające z przyznanych akcji fantomowych zostanie uregulowane w formie wypłaty gotówkowej, Grupa będzie dokonywała wyceny instrumentów finansowych na koniec każdego okresu sprawozdawczego, jak również na dzień rozliczenia w wartości godziwej. Składnik gotówkowy odroczonego wynagrodzenia zmiennego jest wypłacany z uwzględnieniem godziwej stopy oprocentowania. Za godziwą stopę oprocentowania przyjmuje się średni koszt odsetkowy terminowej oferty depozytowej PKO BP dla ludności, bez uwzględnienia lokat strukturyzowanych i rachunku lokacyjnego IKE, według stanu na ostatni dzień stycznia. W 2021 roku doszło do zmiany zapisów „Zasad zatrudniania i wynagradzania członków Zarządu spółki PKO Leasing S.A.” w zakresie sposobu wyliczania stopy godziwej. Doprecyzowano, że zastosowanie stopy godziwej obejmuje okres od dnia wypłaty składnika gotówkowego wynagrodzenia zmiennego nieodroczonego za dany okres premiowania do dnia wypłaty każdej z rat składnika gotówkowego wynagrodzenia odroczonego. Oprocentowanie składnika gotówkowego jest liczone w skali roku od pozostającej do wypłaty części wynagrodzenia odroczonego, według godziwej stopy oprocentowania, która jest ustalana przez PKO BP w styczniu danego roku kalendarzowego. Skapitalizowane odsetki od części składnika gotówkowego, który nie podlega wypłacie w formie raty wynagrodzenia odroczonego, są dodawane do części odroczonej, która pozostaje do wypłaty w kolejnych latach na zasadzie procentu składanego.

4.4. Okres użytkowania oraz utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych wartości niematerialnych

Na potrzeby wyliczania kosztów amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych szacowany jest przewidywany okres ich użytkowania, który ma bezpośrednie przełożenie na wysokość stawki amortyzacji. Przyjęte okresy użytkowania są co najmniej raz w roku weryfikowane, przy czym podczas szacowania długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz jego weryfikacji uwzględniane są m.in. okres wynikający z tytułów umownych dotyczących okresu korzystania ze składnika aktywów, oczekiwane zużycie fizyczne i wykorzystanie składnika aktywów, utrata przydatności lub ograniczenia dotyczące wykorzystania składnika aktywów z przyczyn technologicznych, rynkowych, prawnych lub innych.

Gdyby okres ekonomicznej użyteczności środków trwałych własnych oraz wartości niematerialnych był dłuższy o 10%, wartość kosztów amortyzacji w 2021 roku byłaby mniejsza o kwotę 3.616 tys. zł.

Istotnym szacunkiem w przypadku środków trwałych oddanych w użytkowanie na podstawie umowy leasingu jest przewidywana na moment zakończenia umowy wartość rynkowa środka trwałego. Wartość ta ma bezpośredni wpływ na wartość podlegającą amortyzacji w okresie trwania umowy leasingu operacyjnego.

Dla rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych wykonywane są systematyczne przeglądy mające na celu ustalenie, czy w badanym okresie nie wystąpiły przesłanki utraty wartości tych aktywów. W przypadku, gdy wystąpiły przesłanki utraty wartości, Grupa szacuje wysokość odpisu jako różnicę między wartością księgową a niższą od niej wartością odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna stanowi wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia i wartości użytkowej. Wartość godziwa pomniejszona o koszty zbycia szacowana jest na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców (które również opierają się co do zasady na szacunkach); natomiast wartość użytkowa szacowana jest poprzez przyjęcie określonych założeń, m.in. co do kwot i terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Grupa może uzyskać z tytułu danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych, jak również co do ryzyka braku płynności danego składnika aktywów. Przyjęcie odmiennych założeń dotyczących wyceny mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych.

5. Przychody z działalności operacyjnej

Przychody z działalności operacyjnej	2021	2020
Przychody z tytułu leasingu finansowego	606 448	616 109
Przychody z tytułu pożyczek	79 238	75 193
Przychody z tytułu leasingu operacyjnego	339 509	317 337
Przychody ze sprzedaży przedmiotów leasingu operacyjnego	302 121	484 757
Przychody z tytułu faktoringu	68 098	51 918
Przychody z tytułu prowizji ubezpieczeniowych	73 004	65 219
Przychody z tytułu innych prowizji i opłat	81 525	64 636
Przychody z działalności operacyjnej razem	1 549 943	1 675 169

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego obejmują opłaty z tytułu korzystania z przedmiotu leasingu oraz wynik na zarządzaniu flotą.

Przychody z tytułu innych prowizji i opłat obejmują:

Przychody z tytułu innych prowizji i opłat	2021	2020
Opłaty windykacyjne	25 553	25 619
Opłaty za aneksy	20 374	11 072
Opłaty związane z ubezpieczeniem umów leasingu	8 253	8 739
Wynik na rejestracji przedmiotów leasingu	4 528	2 163
Prowizje z tytułu likwidacji szkód	14 326	12 301
Przychody z tytułu bezumownego korzystania z przedmiotu leasingu	804	1 168
Opłaty za usługę monitoringu wierzytelności	2 407	615
Inne opłaty i prowizje	5 280	2 959
Przychody z tytułu innych prowizji i opłat razem	81 525	64 636

Odsetki od aktywów finansowych z rozpoznaną utratą wartości wyniosły w 2021 roku 39.514 tys. zł (2020: 21.047 tys. zł).

6. Koszty z tytułu odsetek

Koszty z tytułu odsetek	2021	2020
Z tytułu otrzymanych kredytów i pożyczek	-188 347	-252 004
Z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-48 234	-54 659
Z tytułu otrzymanych kaucji i depozytów	-755	-1 009
Z tytułu instrumentów finansowych w ramach rachunkowości zabezpieczeń	-2 910	-3 834
Z tytułu pozostałych instrumentów finansowych	-3 367	0
Z tytułu leasingu	-483	-950
Razem	-244 096	-312 456

7. Koszty z tytułu prowizji i opłat

Koszty z tytułu prowizji i opłat	2021	2020
Z tytułu opłat sądowych i skarbowych	-8 063	-5 216
Z tytułu opłat za otrzymane gwarancje	-6 343	-6 024
Z tytułu pozyskania informacji gospodarczych	-7 825	-6 267
Z tytułu likwidacji szkód	-3 099	-2 089
Z tytułu prowizji za usługi banków	-1 980	-2 492
Z tytułu pozostałych opłat	-4 530	-1 185
Razem	-31 840	-23 273

8. Odpisy netto na oczekiwane straty kredytowe

	Wartość odpisów na 1 stycznia 2021	Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	Zmniejszenia ze spłat i w związku z zaprzestaniem ujmowania	Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (netto)	Spisania aktywów	Różnice kursowe	Inne zmiany	Bilans zamknięcia 31 grudnia 2021
Faza 1								
Należności z tytułu leasingu finansowego	40 450	37 224	-8 436	-6 956	0	2	0	62 284
Należności z tytułu pożyczek	7 003	13 856	-1 572	-2 613	0	0	0	16 674
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	871	0	-67	-310	0	0	0	494
Należności z tytułu faktoringu	2 368	1 340	-84	1 156	0	-15	0	4 765
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem Faza1	50 692	52 420	-10 159	-8 723	0	-13	0	84 217
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych grupowo	50 692	52 420	-10 159	-8 723	0	-13	0	84 217
Faza 2								
Należności z tytułu leasingu finansowego	81 198	4 771	-17 177	64 320	0	0	0	133 112
Należności z tytułu pożyczek	10 456	0	-2 018	9 824	0	0	0	18 262
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	1 182	0	-167	-575	0	0	0	440
Należności z tytułu faktoringu	101	0	0	-88	0	0	0	13
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem Faza2	92 937	4 771	-19 362	73 481	0	0	0	151 827
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych grupowo	92 937	4 771	-19 362	73 481	0	0	0	151 827
Faza 3								
Należności z tytułu leasingu finansowego	475 610	69 150	-71 802	54 547	-114 242	-61	21 726	434 928
Należności z tytułu pożyczek	47 605	4 977	-8 804	14 120	-6 448	0	0	51 450
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	24 574	8 735	-10 247	4 800	0	0	0	27 862
Należności z tytułu faktoringu	19 036	-742	-225	0	0	0	0	18 069
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem Faza3	566 825	82 120	-91 078	73 467	-120 690	-61	21 726	532 309
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych grupowo	384 965	52 498	-65 135	53 725	-72 421	0	0	353 632
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych indywidualnie	181 860	29 622	-25 943	19 742	-48 269	-61	21 726	178 677
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem Odpisy	710 454	139 311	-120 599	138 225	-120 690	-74	21 726	768 353
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych grupowo	528 594	109 689	-94 656	118 483	-72 421	-13	0	589 676
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych indywidualnie	181 860	29 622	-25 943	19 742	-48 269	-61	21 726	178 677

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

	Wartość odpisów na 1 stycznia 2021	Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	Zmniejszenia ze spłat i w związku z zaprzestaniem ujmowania	Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (netto)	Spisania aktywów	Różnice kursowe	Inne zmiany	Bilans zamknięcia 31 grudnia 2021
Należności z tytułu leasingu finansowego	597 258	111 145	-97 415	111 911	-114 242	-59	21 726	630 324
Należności z tytułu pożyczek	65 064	18 833	-12 394	21 331	-6 448	0	0	86 386
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	26 627	8 735	-10 481	3 915	0	0	0	28 796
Należności z tytułu faktoringu	21 505	598	-309	1 068	0	-15	0	22 847
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	710 454	139 311	-120 599	138 225	-120 690	-74	21 726	768 353
w tym: zakupione/ utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI)	2 896	102	-1 215	0	0	0	0	1 783

Aktywa finansowe z utratą wartości w momencie początkowego ujęcia - POCI

Łączna wartość netto nabytych bądź udzielonych aktywów finansowych z utratą wartości na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosła 56.847 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2020 roku – 76.666 tys. zł). W całości dotyczy to należności z tytułu leasingu i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

Kwota pozostała do spłaty z tytułu aktywów finansowych, które zostały odpisane w trakcie okresu sprawozdawczego i w dalszym ciągu są przedmiotem działań służących odzyskaniu należności, wyniosła w 2021 roku 213.419 tys. zł (2020: 125.750 tys. zł).

Zarówno w 2021 roku, jak i w 2020 roku na pozostałych klasach aktywów finansowych nie stwierdzono utraty wartości.

	Wartość odpisów na 1 stycznia 2020	Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	Zmniejszenia ze spłat i w związku z zaprzestaniem ujmowania	Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (netto)	Spisania aktywów	Różnice kursowe	Inne zmiany	Bilans zamknięcia 31 grudnia 2020
Należności z tytułu leasingu finansowego	493 285	87 505	-89 076	135 983	-38 340	1 658	6 243	597 258
Należności z tytułu pożyczek	56 998	13 197	-14 834	10 777	-1 074	0	0	65 064
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	11 309	12 295	-3 015	6 051	-13	0	0	26 627
Należności z tytułu faktoringu	19 100	4 261	-2 461	211	0	394	0	21 505
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	580 692	117 258	-109 386	153 022	-39 427	2 052	6 243	710 454
w tym: zakupione/ utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI)	3 294	0	-398	0	0	0	0	2 896

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

	Wartość odpisów na 1 stycznia 2020	Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	Zmniejszenia ze spłat i w związku z zaprzestaniem ujmowania	Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (netto)	Spisania aktywów	Różnice kursowe	Inne zmiany	Bilans zamknięcia 31 grudnia 2020
Faza 1								
Należności z tytułu leasingu finansowego	34 949	31 189	-14 251	-11 439	0	2	0	40 450
Należności z tytułu pożyczek	4 924	5 746	-2 140	-1 527	0	0	0	7 003
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	1 129	89	-347	0	0	0	0	871
Należności z tytułu faktoringu	1 498	884	-565	157	0	394	0	2 368
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem Faza1	42 500	37 908	-17 303	-12 809	0	396	0	50 692
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych grupowo	42 500	37 908	-17 303	-12 809	0	396	0	50 692
Faza 2								
Należności z tytułu leasingu finansowego	66 635	8 190	-17 724	24 097	0	0	0	81 198
Należności z tytułu pożyczek	7 512	1 789	-2 883	4 038	0	0	0	10 456
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	2 341	0	-1 321	162	0	0	0	1 182
Należności z tytułu faktoringu	174	0	-119	46	0	0	0	101
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem Faza2	76 662	9 979	-22 047	28 343	0	0	0	92 937
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych grupowo	76 662	9 979	-22 047	28 343	0	0	0	92 937
Faza 3								
Należności z tytułu leasingu finansowego	391 701	48 126	-57 101	123 325	-38 340	1 656	6 243	475 610
Należności z tytułu pożyczek	44 562	5 662	-9 811	8 266	-1 074	0	0	47 605
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	7 839	12 206	-1 347	5 889	-13	0	0	24 574
Należności z tytułu faktoringu	17 428	3 377	-1 777	8	0	0	0	19 036
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem Faza3	461 530	69 371	-70 036	137 488	-39 427	1 656	6 243	566 825
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych grupowo	310 298	49 146	-43 463	68 984	0	0	0	384 965
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych indywidualnie	151 232	20 225	-26 573	68 504	-39 427	1 656	6 243	181 860
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem Odpisy	580 692	117 258	-109 386	153 022	-39 427	2 052	6 243	710 454
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych grupowo	429 460	97 033	-82 813	84 518	0	396	0	528 594
w tym: odpisy aktualizujące od aktywów wycenianych indywidualnie	151 232	20 225	-26 573	68 504	-39 427	1 656	6 243	181 860

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

9. Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany	2021	2020
Różnice kursowe z wyceny aktywów i pasywów	15 020	14 541
Razem wynik z pozycji wymiany	15 020	14 541

Wynik z pozycji wymiany zawiera zyski i straty na aktywach i pasywach wyrażonych w walucie obcej oraz wycenę do wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych (FX forward, FX swap).

10. Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	2021	2020
Wynik na rozliczeniu umów wypowiedzianych, wygasłych oraz na likwidacji szkód	64 151	21 054
Przychody z tytułu przedterminowego zakończenia umów	12 047	8 579
Przychody z tytułu odwrócenia utraty wartości innych aktywów	2 804	3 684
Spisanie przedawnionych zobowiązań	3 998	2 087
Wynik na sprzedaży i likwidacji środków trwałych wykorzystywanych na własne potrzeby	833	1 177
Pozostałe przychody operacyjne - Inne	13 240	14 022
Razem	97 073	50 603

Wartość otrzymanych odszkodowań uzyskanych od stron trzecich z tytułu utraty wartości lub utracenia pozycji rzeczowych aktywów trwałych ujętych w rachunku zysków i strat wyniosła w 2021 roku 11.431 tys. zł, w 2020 roku – 14.742 tys. zł.

11. Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne	2021	2020
Koszty bezpośrednie remarketingu przedmiotów poleasingowych i pokontraktowych	-17 436	-4 039
Odpisy z tytułu utraty wartości relacji z klientami (wartości niematerialne)	-8 506	0
Koszty windykacji zewnętrznej	-6 893	-7 723
Wynik na ubezpieczeniu przedmiotów leasingu	-4 355	-4 826
Odpisy z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz zapasów	-2 941	0
VAT niepodlegający odliczeniu	-1 500	-1 140
Koszty i straty operacyjne	-502	-706
Darowizny	-206	-5 860
Pozostałe koszty operacyjne – inne	-23 995	-14 798
Razem	-66 334	-39 092

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

12. Przychody finansowe

Przychody finansowe	2021	2020
Z tytułu odsetek za zwłokę w płatności	10 041	9 626
Z tytułu dodatkowego wynagrodzenia za finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw	9 962	9 177
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej	0	-2 546
Z tytułu odsetek od lokat bankowych	141	665
Razem	20 144	16 922

13. Ogólne koszty administracyjne

Ogólne koszty administracyjne	2021	2020
Wynagrodzenia i inne świadczenia pracownicze	-226 060	-212 012
Pozostałe ogólne koszty administracyjne	-119 287	-106 414
Razem	-345 347	-318 426

13.1. Wynagrodzenia

Wynagrodzenia i inne świadczenia pracownicze	2021	2020
Wynagrodzenia	-194 312	-182 988
Koszty ubezpieczeń społecznych, w tym:	-25 621	-24 585
ubezpieczenie emerytalne i rentowe	-20 078	-19 082
pozostałe	-5 543	-5 503
Koszty świadczeń emerytalnych	0	-29
Pozostałe świadczenia pracownicze	-6 127	-4 410
Razem	-226 060	-212 012

13.2. Pozostałe ogólne koszty administracyjne

Pozostałe ogólne koszty administracyjne	2021	2020
Koszty eksploatacyjne	-6 316	-4 983
Koszty informatyczne i telekomunikacyjne	-17 046	-15 887
Koszty marketingu	-16 677	-10 285
Koszty szkoleń	-1 968	-1 229
Koszty wynajmu powierzchni (w tym powierzchni biurowych)	-1 961	-1 199
Koszty usług konsultingowych	-3 753	-4 576
Podatki i opłaty	-1 467	-1 336
Pozostałe koszty rzeczowe	-17 682	-19 795
Amortyzacja	-52 417	-47 124
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	-26 812	-25 462
Amortyzacja wartości niematerialnych	-25 605	-21 662
Razem	-119 287	-106 414

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Koszty amortyzacji nie zawierają kosztów amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych przez klientów na podstawie umów leasingu operacyjnego, które wykazane zostały w odrębnej pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat.

Koszty leasingu krótkoterminowego oraz leasingu aktywów niskiej wartości wyniosły w 2021 roku 655 tys. zł (2020: 624 tys. zł).

14. Podatek dochodowy

Wyliczenie efektywnej stawki podatkowej	2021	2020
Zysk brutto	345 107	211 262
Podatek dochodowy bieżący według krajowej stawki podatku od zysku brutto (19%)	-65 570	-40 140
Wpływ na podatek kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów	-24 758	-15 884
Rezerwa na dodatkowe zobowiązanie w podatku dochodowym w PKO Leasing Sverige AB - sprawa sporna	-5 670	0
Całkowite obciążenie wyniku podatkiem dochodowym	-95 998	-56 024

Uzgodnienie podatku odniesionego do rachunku zysków i strat	2021	2020
Podatek dochodowy bieżący	105 605	181 383
Odroczony podatek dochodowy ujęty w rachunku zysków i strat	-207 273	-237 407
Rezerwa na dodatkowe zobowiązanie w podatku dochodowym w PKO Leasing Sverige AB - sprawa sporna	5 670	0
Podatek dochodowy ujęty w rachunku zysków i strat	-95 998	-56 024

Na podstawie umowy z dnia 5 listopada 2018 roku PKO Bank Polski S.A., łącznie z dwoma spółkami zależnymi: PKO Bankiem Hipotecznym S.A. oraz PKO Leasing S.A., utworzył Podatkową Grupę Kapitałową Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej („PGK PKO Banku Polskiego S.A.”). Umowa ta została zarejestrowana przez Naczelnika Drugiego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego w Warszawie. PKO Bank Polski S.A. jest w PGK PKO Banku Polskiego S.A. spółką dominującą. PGK PKO Banku Polskiego S.A. została powołana na okres 3 lat podatkowych. Pierwszy rok podatkowy rozpoczął się 1 stycznia 2019 roku.

Na podstawie umowy z dnia 3 listopada 2021 roku PKO Bank Polski S.A., łącznie z dwoma spółkami zależnymi: PKO Bankiem Hipotecznym S.A. oraz PKO Leasing S.A., przedłużył funkcjonowanie PGK PKO Banku Polskiego S.A. na okres trzech kolejnych lat podatkowych, tj. lata 2022-2024. Umowa ta została zarejestrowana w dniu 14 grudnia 2021 roku przez Naczelnika Pierwszego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego w Warszawie.

Podatkowa grupa kapitałowa jest instytucją prawa podatkowego przewidzianą przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Jej utworzenie oznacza konsolidację dochodów spółek wchodzących w jej skład dla celów opodatkowania podatkiem dochodowym oraz umożliwia skorzystanie z innych, zapewniających w szczególności ułatwienia operacyjne, przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, które dedykowane są podatkowym grupom kapitałowym.

Na wysokość efektywnej stawki podatku dochodowego wpłynęły przychody niepodlegające opodatkowaniu oraz koszty niestanowiące kosztu uzyskania przychodu, w tym w szczególności: odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu w części, jaka nie została i nie zostanie rozpoznana jako koszt uzyskania przychodu, oraz ubezpieczenie samochodów osobowych.

Wynik finansowy za 2021 rok został obciążony kwotą rezerwy na dodatkowe obciążenie w podatku dochodowym spółki zależnej PKO Leasing Sverige AB w wysokości 5.670 tys. zł (por. nota 27.).

Zmiany różnic przejściowych w 2021 roku	Stan na początek okresu Podatek odroczony	Zmiany		Stan na koniec okresu Podatek odroczony
		Rachunek zysków i strat	Pozostałe dochody całkowite	
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Różnice z tytułu wyceny bilansowej i podatkowej umów leasingu	592 369	-201 699	0	390 670
Odpisy aktualizujące wartość należności nieuznane za koszty uzyskania przychodów	114 405	887	0	115 292
Różnice pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	1 358	-1 358	0	0
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	10 150	-128	0	10 022
Koszty do zapłacenia	12 607	2 547	0	15 154
Rezerwy	8 585	3 606	-46	12 145
Wartość godziwa instrumentów pochodnych	2 374	-6 528	0	-4 154
Odsetki naliczone do zapłacenia (koszt)	215	218	0	433
Pozostałe aktywa	724	1 719	0	2 443
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	742 787	-200 736	-46	542 005
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego				
Różnice z tytułu wyceny bilansowej i podatkowej umów leasingu	-9 900	-11 482	0	-21 382
Odsetki naliczone do otrzymania (przychód)	-6 389	337	0	-6 052
Wartość godziwa instrumentów pochodnych	0	913	-9 209	-8 296
Wycena relacji z klientami	-8 584	3 315	0	-5 269
Inne	-636	380	0	-256
Rezerwa brutto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-25 509	-6 537	-9 209	-41 255
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego	x	-207 273	x	x
Zmiana z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujęta w pozostałych całkowitych dochodach	x	x	-9 255	x
Aktywa netto z tytułu podatku odroczonego	718 347	-207 219	-9 255	501 873
Rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego	-1 069	-54	x	-1 123

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Kwota aktywów netto z tytułu podatku dochodowego, których realizacji lub uregulowania oczekuje się po upływie 12 miesięcy, na koniec 2021 roku wynosiła 324.222 tys. zł (2020: 535.628 tys. zł). Grupa oczekuje w przyszłych okresach nadwyżki dochodu do opodatkowania nad dochodem wynikającym z odwrócenia się dotychczasowych dodatnich różnic przejściowych oraz w latach, w których jednostkowo na poziomie spółek powstanie strata podatkowa, bieżącego rozliczenia straty w ramach podatkowej grupy kapitałowej.

Zmiany różnic przejściowych w 2020 roku	Stan na początek okresu Podatek odroczony	Zmiany		Stan na koniec okresu Podatek odroczony
		Rachunek zysków i strat	Pozostałe dochody całkowite	
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Różnice z tytułu wyceny bilansowej i podatkowej umów leasingu	845 231	-252 862	0	592 369
Odpisy aktualizujące wartość należności nieuznane za koszty uzyskania przychodów	100 771	13 634	0	114 405
Różnice pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	300	1 058	0	1 358
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	9 561	589	0	10 150
Koszty do zapłacenia	10 615	1 992	0	12 607
Rezerwy	6 913	1 661	11	8 585
Wartość godziwa instrumentów pochodnych	507	770	1 097	2 374
Odsetki naliczone do zapłacenia (koszt)	364	-149	0	215
Pozostałe aktywa	2 416	-1 692	0	724
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	976 678	-234 999	1 108	742 787
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego				
Różnice z tytułu wyceny bilansowej i podatkowej umów leasingu	-1 841	-8 059	0	-9 900
Odsetki naliczone do otrzymania (przychód)	-7 034	645	0	-6 389
Wartość godziwa instrumentów pochodnych	-484	484	0	0
Wycena relacji z klientami	-10 886	2 302	0	-8 584
Inne	-2 856	2 220	0	-636
Rezerwa brutto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-23 101	-2 408	0	-25 509
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego	x	-237 407	x	x
Zmiana z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujęta w pozostałych całkowitych dochodach	x	x	1 108	x
Aktywa netto z tytułu podatku odroczonego	954 461	-237 222	1 108	718 347
Rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego	-884	-185	x	-1 069

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

15. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Środki pieniężne w kasie	16	15
Środki na rachunkach bieżących	443 943	125 011
Razem	443 959	125 026

16. Aktywa finansowe i zobowiązania wyceniane według wartości godziwej

16.1. Pochodne instrumenty finansowe

Grupa wykorzystuje jako zabezpieczenia swoich pozycji rynkowych na potrzeby niezwiązane z rachunkowością zabezpieczeń walutowe transakcje terminowe oraz swap walutowo-procentowy (CIRS). Na potrzeby związane z rachunkowością zabezpieczeń Grupa wykorzystuje swapy stopy procentowej (IRS).

Walutowe transakcje terminowe to zobowiązania do kupna lub sprzedaży walut w przyszłości.

Kontrakty swap to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana kwot nominalów w różnych walutach lub kwot odsetek (na przykład zamiana strumienia odsetek stałych na odsetki zmienne) lub połączenia wszystkich tych czynników (na przykład kontrakty swapów walutowo-procentowych).

Nominalne wartości niektórych rodzajów instrumentów finansowych stanowią podstawę do ich porównania z instrumentami ujmowanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ale niekoniecznie wskazują, jaka będzie wartość przyszłych przepływów pieniężnych, bądź jaka jest bieżąca wartość godziwa instrumentów. Z tego względu nie pokazują, jaki jest stopień narażenia Grupy na ryzyko walutowe lub ryzyko zmiany stóp procentowych. Instrumenty pochodne mogą mieć wycenę dodatnią (aktywa) lub ujemną (zobowiązania) w zależności od wahań rynkowych stóp procentowych lub kursów wymiany walut. Łączna wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych może podlegać znacznym wahaniom.

Wartości godziwe posiadanych instrumentów pochodnych przedstawiono w poniższej tabeli:

	31 grudnia 2021	
	Wartość nominalna instrumentów bazowych	Wartości godziwe Aktywa Zobowiązania
Pochodne instrumenty finansowe		
Walutowe kontrakty swap	4 915	1 5
Razem	4 915	1 5
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne		
Kontrakty swap dla stóp procentowych (IRS)	2 060 020	43 823 0
Razem	2 060 020	43 823 0

	31 grudnia 2020		
	Wartość nominalna instrumentów bazowych	Wartości godziwe	
		Aktywa	Zobowiązania
Pochodne instrumenty finansowe			
Walutowe kontrakty swap	569 019	21	18 023
Kontrakty swap dla stóp procentowych (IRS)	387 450	0	5 610
Razem	956 469	21	23 633
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne			
Kontrakty swap dla stóp procentowych (IRS)	767 534	0	7 574
	767 534	0	7 574
Razem	767 534	0	7 574

Grupa eliminuje ryzyko kredytowe kontrahenta wynikające z zawartych transakcji pochodnych poprzez przeprowadzanie wszystkich tego typu operacji z instytucjami finansowymi w ramach Grupy PKO Banku Polskiego.

Kwota należności długoterminowych z tytułu pochodnych instrumentów finansowych na koniec 2021 roku wynosiła 26.455 tys. zł (2020: 0 tys. zł).

Przepływy części odsetkowych kontraktów IRS występują w cyklach miesięcznych, zatem wywierają wpływ na wynik finansowy w każdym miesiącu. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych dotyczy okresu do 31 maja 2029 roku.

Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat wyniosła w 2021 roku (+) 2.933 tys. zł (2020: (-) 44 tys. zł).

Nie występują planowane transakcje, w odniesieniu do których rachunkowość zabezpieczeń została uprzednio zastosowana, ale nie oczekuje się ich przeprowadzenia.

Poniżej przedstawiono spodziewane przepływy odsetkowe w ramach rachunkowości zabezpieczeń, zagregowane do wybranych przedziałów czasowych.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2021	Wypływy	Wpływy
Do 1 miesiąca	-376	927
Powyżej 1 miesiąca do 6 miesięcy	-1 192	8 657
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	-657	10 009
Powyżej 1 roku do 2 lat	-86	13 650
Powyżej 2 lat do 5 lat	-130	12 517
Powyżej 5 lat	-28	532
Razem	-2 469	46 292

17. Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu

Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu	31 grudnia 2021			31 grudnia 2020		
według rodzaju	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto
Należności z tytułu leasingu finansowego	17 970 534	-630 324	17 340 210	17 181 484	-597 258	16 584 226
Należności z tytułu pożyczek	2 292 216	-86 386	2 205 830	1 806 979	-65 064	1 741 915
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	82 494	-28 796	53 698	69 974	-26 627	43 347
Należności z tytułu faktoringu	2 946 346	-22 847	2 923 499	1 649 653	-21 505	1 628 148
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	23 291 590	-768 353	22 523 237	20 708 090	-710 454	19 997 636
w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI)	58 630	-1 783	56 847	79 562	-2 896	76 666

Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu	31 grudnia 2021			31 grudnia 2020		
według struktury podmiotowej	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto
Klienci indywidualni	105 782	-2 424	103 358	106 711	-1 612	105 099
Klienci detaliczni	13 869 845	-560 394	13 309 451	13 169 294	-532 288	12 637 006
Klienci korporacyjni	9 214 180	-205 474	9 008 706	7 309 724	-176 493	7 133 231
Sektor publiczny	101 783	-61	101 722	122 361	-61	122 300
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	23 291 590	-768 353	22 523 237	20 708 090	-710 454	19 997 636

Wpływ pandemii COVID-19 na pogorszenie jakości portfela należności z tytułu leasingu finansowego, pożyczek oraz faktoringu w okresie od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku opisany został w nocie 40. skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W saldzie należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu uwzględnione zostały przede wszystkim należności z tytułu leasingu finansowego, omówione w nocie 18.1.

Kwota należności długoterminowych z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosiła 12.736.026 tys. zł (2020: 11.645.895 tys. zł).

	Aktywa brutto, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)	Aktywa brutto, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)	Aktywa dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)	Razem wartość brutto	Odpisy dotyczące aktywów, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)	Odpisy dotyczące aktywów, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)	Odpisy dotyczące aktywów dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)	Razem wartość odpisów na oczekiwane straty	Razem wartość netto
Stan na dzień 31 grudnia 2021									
Należności z tytułu leas. finansowego	12 959 441	4 046 139	964 954	17 970 534	-62 284	-133 112	-434 928	-630 324	17 340 210
Należności z tytułu pożyczek	1 729 153	471 942	91 121	2 292 216	-16 674	-18 262	-51 450	-86 386	2 205 830
Należności z tytułu leas. operacyjnego	24 298	23 309	34 887	82 494	-494	-440	-27 862	-28 796	53 698
Należności z tytułu faktoringu	2 900 227	18 194	27 925	2 946 346	-4 766	-12	-18 069	-22 847	2 923 499
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	17 613 119	4 559 584	1 118 887	23 291 590	-84 218	-151 826	-532 309	-768 353	22 523 237
w tym: POCI	0	0	58 630	58 630	0	0	-1 783	-1 783	56 847
Stan na dzień 31 grudnia 2020									
Należności z tytułu leas. finansowego	13 247 594	2 899 951	1 033 939	17 181 484	-40 450	-81 198	-475 610	-597 258	16 584 226
Należności z tytułu pożyczek	1 312 894	413 899	80 186	1 806 979	-7 003	-10 456	-47 605	-65 064	1 741 915
Należności z tytułu leas. operacyjnego	34 358	7 193	28 423	69 974	-871	-1 182	-24 574	-26 627	43 347
Należności z tytułu faktoringu	1 532 993	93 936	22 724	1 649 653	-2 368	-101	-19 036	-21 505	1 628 148
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	16 127 839	3 414 979	1 165 272	20 708 090	-50 692	-92 937	-566 825	-710 454	19 997 636
w tym: POCI	0	0	79 562	79 562	0	0	-2 896	-2 896	76 666

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Poniżej zaprezentowano przesunięcia między fazami utraty wartości w wartości bilansowej brutto oraz odpisów na oczekiwane straty kredytowe. Dla należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu, które wielokrotnie zmieniły fazy, przesunięcie zostało zaprezentowane jako transfer z fazy, w jakiej znajdowały się na dzień 1 stycznia lub w momencie ich początkowego ujęcia do fazy utraty wartości na dzień 31 grudnia.

Wartość bilansowa brutto Stan na 31 grudnia 2021 roku	wartości niepodlegające transferom	z fazy 1 do fazy 2	z fazy 2 do fazy 1	z fazy 2 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 2	z fazy 1 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 1	Razem
Należności z tytułu leasingu finansowego	14 391 808	2 841 910	295 874	296 161	45 017	91 511	8 253	17 970 534
Należności z tytułu pożyczek	1 893 682	269 221	75 166	23 983	4 763	23 191	2 210	2 292 216
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	54 510	18 760	800	1 986	137	6 109	192	82 494
Należności z tytułu faktoringu	2 798 658	17 730	119 024	1 883	5	8 743	303	2 946 346
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	19 138 658	3 147 621	490 864	324 013	49 922	129 554	10 958	23 291 590
w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	58 630	0	0	0	0	0	0	58 630

Odpisy na oczekiwane straty Stan na 31 grudnia 2021 roku	wartości niepodlegające transferom	z fazy 1 do fazy 2	z fazy 2 do fazy 1	z fazy 2 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 2	z fazy 1 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 1	Razem
Należności z tytułu leasingu finansowego	-417 979	-85 607	-1 319	-73 961	-2 011	-49 366	-81	-630 324
Należności z tytułu pożyczek	-55 904	-11 699	-634	-8 697	-296	-9 144	-12	-86 386
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	-27 516	125	42	1 964	2	-3 421	8	-28 796
Należności z tytułu faktoringu	-21 394	-12	-137	-182	0	-1 122	0	-22 847
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	-522 793	-97 193	-2 048	-80 876	-2 305	-63 053	-85	-768 353
w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-1 783	0	0	0	0	0	0	-1 783

Wartość bilansowa netto Stan na 31 grudnia 2021 roku	wartości niepodlegające transferom	z fazy 1 do fazy 2	z fazy 2 do fazy 1	z fazy 2 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 2	z fazy 1 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 1	Razem
Należności z tytułu leasingu finansowego	13 973 829	2 756 303	294 555	222 200	43 006	42 145	8 172	17 340 210
Należności z tytułu pożyczek	1 837 778	257 522	74 532	15 286	4 467	14 047	2 198	2 205 830
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	26 994	18 885	842	3 950	139	2 688	200	53 698
Należności z tytułu faktoringu	2 777 264	17 718	118 887	1 701	5	7 621	303	2 923 499
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	18 615 865	3 050 428	488 816	243 137	47 617	66 501	10 873	22 523 237
w tym: w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	56 847	0	0	0	0	0	0	56 847

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wartość bilansowa brutto Stan na 31 grudnia 2020 roku	wartości niepodlegające transferom	z fazy 1 do fazy 2	z fazy 2 do fazy 1	z fazy 2 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 2	z fazy 1 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 1	Razem
Należności z tytułu leasingu finansowego	14 442 113	1 756 878	387 240	193 649	67 615	320 488	13 501	17 181 484
Należności z tytułu pożyczek	1 587 556	162 091	24 764	10 150	5 840	15 615	963	1 806 979
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	55 047	3 536	856	2 648	19	7 813	55	69 974
Należności z tytułu faktoringu	1 617 183	6 237	14 561	296	2 898	6 975	1 503	1 649 653
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	17 701 899	1 928 742	427 421	206 743	76 372	350 891	16 022	20 708 090
w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	79 562	0	0	0	0	0	0	79 562
Odpisy na oczekiwane straty Stan na 31 grudnia 2020 roku	wartości niepodlegające transferom	z fazy 1 do fazy 2	z fazy 2 do fazy 1	z fazy 2 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 2	z fazy 1 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 1	Razem
Należności z tytułu leasingu finansowego	-402 747	-43 809	-1 178	-62 167	-2 573	-84 705	-79	-597 258
Należności z tytułu pożyczek	-49 696	-5 462	-191	-4 135	-323	-5 254	-3	-65 064
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	-18 661	-416	-28	-2 370	-2	-5 145	-5	-26 627
Należności z tytułu faktoringu	-19 121	-12	4	-50	3	-3 907	1 578	-21 505
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	-490 225	-49 699	-1 393	-68 722	-2 895	-99 011	1 491	-710 454
w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-2 896	0	0	0	0	0	0	-2 896
Wartość bilansowa netto Stan na 31 grudnia 2020 roku	wartości niepodlegające transferom	z fazy 1 do fazy 2	z fazy 2 do fazy 1	z fazy 2 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 2	z fazy 1 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 1	Razem
Należności z tytułu leasingu finansowego	14 039 366	1 713 069	386 062	131 482	65 042	235 783	13 422	16 584 226
Należności z tytułu pożyczek	1 537 860	156 629	24 573	6 015	5 517	10 361	960	1 741 915
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	36 386	3 120	828	278	17	2 668	50	43 347
Należności z tytułu faktoringu	1 598 062	6 225	14 565	246	2 901	3 068	3 081	1 628 148
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	17 211 674	1 879 043	426 028	138 021	73 477	251 880	17 513	19 997 636
w tym: w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	76 666	0	0	0	0	0	0	76 666

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

18. Leasing

18.1. Należności z tytułu leasingu finansowego

31 grudnia 2021	Inwestycja leasingowa brutto	Suma niezdyskontowanych opłat leasingowych (bez niegwarantowanych wartości końcowych)	Niezrealizowane przychody	Suma zdyskontowanych niegwarantowanych wartości końcowych
Należności leasingowe brutto:				
do 1 roku	6 652 915	7 287 759	-729 466	94 622
powyżej 1 roku do 2 lat	4 811 112	5 199 905	-448 819	60 026
powyżej 2 do 3 lat	3 427 234	3 630 153	-233 935	31 016
powyżej 3 do 4 lat	1 805 887	1 900 121	-107 512	13 278
powyżej 4 do 5 lat	868 748	898 384	-37 332	7 696
powyżej 5 lat	404 638	420 599	-17 488	1 527
Razem brutto	17 970 534	19 336 921	-1 574 552	208 165
Odpisy na oczekiwane straty	-630 324	-630 324	x	x
Razem netto	17 340 210	18 706 597	-1 574 552	208 165

31 grudnia 2020	Inwestycja leasingowa brutto	Suma niezdyskontowanych opłat leasingowych (bez niegwarantowanych wartości końcowych)	Niezrealizowane przychody	Suma zdyskontowanych niegwarantowanych wartości końcowych
Należności leasingowe brutto:				
do 1 roku	6 657 271	7 004 022	-498 224	151 473
powyżej 1 roku do 2 lat	4 550 050	4 736 888	-298 843	112 005
powyżej 2 do 3 lat	3 110 372	3 213 496	-155 240	52 116
powyżej 3 do 4 lat	1 717 135	1 758 414	-68 762	27 483
powyżej 4 do 5 lat	769 688	786 563	-24 140	7 265
powyżej 5 lat	376 968	388 024	-13 213	2 157
Razem brutto	17 181 484	17 887 407	-1 058 422	352 499
Odpisy na oczekiwane straty	-597 258	-597 258	x	x
Razem netto	16 584 226	17 290 149	-1 058 422	352 499

Korzystający nabywają przedmiot leasingu po zakończeniu umowy w cenie ustalonej na poziomie niższym niż wartość rynkowa. Sporadycznie występuje gwarancja nabycia przedmiotu leasingu po zakończeniu umowy leasingu przez podmioty trzecie.

Charakterystyka portfela z podziałem na rodzaj środków (wg wartości netto)	31 grudnia 2021	%	31 grudnia 2020	%
Leasing samochodów osobowych	6 804 710	39%	6 555 397	39%
Leasing transportu ciężkiego	4 518 026	26%	4 304 335	26%
Leasing nieruchomości	465 465	3%	643 999	4%
Leasing maszyn i urządzeń	5 552 009	32%	5 080 495	31%
Razem	17 340 210	100%	16 584 226	100%

18.2. Należności z tytułu leasingu operacyjnego

Należności z tytułu leasingu operacyjnego Grupy wyniosły na koniec 2021 roku 53.698 tys. zł (2020: 43.347 tys. zł).

Środki trwałe oddane w leasing operacyjny zostały omówione w nocie 20.1. skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Umowy leasingu operacyjnego zawierane są na okres krótszy niż 75% ekonomicznego okresu użytkowania składnika aktywów finansowych. Bieżąca wartość minimalnych opłat leasingowych na moment zawarcia umowy jest niższa niż wartość godziwa przedmiotu leasingu. W umowach leasingu operacyjnego nie występują płatności warunkowe. Umowy nie gwarantują leasingobiorcy możliwości wydłużenia bądź skrócenia okresu leasingu.

19. Wartości niematerialne

2021	Wartość firmy	Relacje z klientami	Znak towarowy	Prawa autorskie	Oprogramowanie komputerowe	Oprogramowanie komputerowe w budowie	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO							
Stan na 1 stycznia	57 437	71 000	3 200	554	110 178	9 859	252 228
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	0	0	0	0	32 106	1 806	33 912
Zwiększenie	0	0	0	0	21 780	12 132	33 912
Przejęcie do użytkowania	0	0	0	0	10 326	-10 326	0
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	0	0	0	-503	-323	0	-826
Stan na 31 grudnia	57 437	71 000	3 200	51	141 961	11 665	285 314
UMORZENIE							
Stan na 1 stycznia	0	25 822	0	538	73 037	0	99 397
Amortyzacja okresu (Ogólne koszty administracyjne)	0	8 941	0	7	16 657	0	25 605
Zmniejszenia w ciągu roku	0	0	0	-502	-320	0	-822
Stan na 31 grudnia	0	34 763	0	43	89 374	0	124 180
ODPISY AKTUALIZUJĄCE							
Stan na 1 stycznia	0	0	0	0	0	0	0
Zwiększenia stanu w ciągu roku	0	8 506	0	0	0	0	8 506
Stan na 31 grudnia	0	8 506	0	0	0	0	8 506
WARTOŚĆ NETTO							
Stan na 1 stycznia	57 437	45 178	3 200	16	37 141	9 859	152 831
Stan na 31 grudnia	57 437	27 731	3 200	8	52 587	11 665	152 628

Wartość firmy, powstała z tytułu nabycia spółki Raiffeisen-Leasing Polska S.A. w dniu 1 grudnia 2016 roku, została przypisana do wyodrębnionej ewidencyjnie części aktywów Grupy, będących aktywami nabytej Raiffeisen-Leasing Polska S.A. Test na utratę wartości został przeprowadzony metodą zdyskontowanych dywidend z uwzględnieniem wartości rezydualnej, na podstawie 8-letniej prognozy finansowej. Test na utratę wartości bazuje na aktualnym planie finansowym na lata 2022 – 2024 przygotowywanym w czwartym kwartale 2021 roku w ramach standardowego procesu planistycznego przeprowadzanego przez Grupę. Dla roku 2025 i lat późniejszych założono roczny przyrost portfela w wysokości 2% i założono utrzymanie parametrów rentownościach i efektywnościowych, takich jak

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

wskaźniki relacji: kosztów do przychodów, odpisów aktualizujących do wartości należności z tytułu leasingu i pożyczek oraz przychodów do wartości należności z tytułu leasingu i pożyczek. Dla okresu krańcowego przyjęto również stopę wzrostu 2%. Na dzień bilansowy nie stwierdzono przesłanek utraty wartości tego aktywa.

Relacje z klientami w wysokości 25.574 tys. zł są ujawnionym zidentyfikowanym aktywem przy rozliczeniu ceny nabycia Raiffeisen-Leasing Polska S.A. wycenionym odrębnie dla klientów korporacyjnych i detalicznych. Przyjęty okres amortyzacji wynosi 20 lat, przy czym profil amortyzacji zbieżny jest z oczekiwanym konsumowaniem korzyści, jakie te relacje przyniosą w przyszłości, czyli nieliniowo. Założenia wolumenowe oparte są o historyczne poziomy wolumenów realizowanych z klientami z portfela Raiffeisen-Leasing Polska S.A. w okresie 2017 – 2021. Parametry rentownościowe bazują na aktualnym planie finansowym Jednostki Dominującej. W modelu porównywane są przychody, jakie Jednostka Dominująca wygeneruje na relacjach z klientami z portfela Raiffeisen-Leasing Polska S.A., z kosztami z nimi związanymi, włącznie z wymaganymi zwrotami na poszczególnych komponentach majątku, w tym na kapitale własnym. Na dzień 31 grudnia 2021 roku Grupa dokonała odpisu aktualizującego wartość relacji z klientami w segmencie korporacyjnym w wysokości 8.506 tys. zł, który obciążył pozostałe koszty operacyjne.

Relacje z klientami w wysokości 2.157 tys. zł są ujawnionym zidentyfikowanym aktywem przy rozliczeniu ceny nabycia Prime Car Management S.A. Przyjęty okres amortyzacji wynosi 10 lat, a profil amortyzacji zbieżny jest z oczekiwanym konsumowaniem korzyści, jakie te relacje przyniosą w przyszłości, czyli nieliniowo.

Znak towarowy Maserlease jest ujawnionym zidentyfikowanym aktywem przy rozliczeniu ceny nabycia Prime Car Management S.A.

Wartość zobowiązań umownych dotyczących wartości niematerialnych na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosła 2.246 tys. zł.

W 2021 roku i 2020 roku nie występowały ograniczenia dotyczące tytułu prawnego do wartości niematerialnych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

2020	Wartość firmy	Relacje z klientami	Znak towarowy	Prawa autorskie	Oprogramowanie komputerowe	Oprogramowanie komputerowe w budowie	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO							
Stan na 1 stycznia	57 437	71 000	3 200	554	81 171	4 324	217 686
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	0	0	0	0	29 392	5 535	34 927
Zwiększenie	0	0	0	0	21 571	13 356	34 927
Przejęcie do użytkowania	0	0	0	0	7 821	-7 821	0
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	0	0	0	0	-385	0	-385
Stan na 31 grudnia	57 437	71 000	3 200	554	110 178	9 859	252 228
UMORZENIE							
Stan na 1 stycznia	0	16 908	0	509	60 703	0	78 120
Amortyzacja okresu (Ogólne koszty administracyjne)	0	8 914	0	29	12 719	0	21 662
Zmniejszenia w ciągu roku	0	0	0	0	-385	0	-385
Stan na 31 grudnia	0	25 822	0	538	73 037	0	99 397
ODPISY AKTUALIZUJĄCE							
Stan na 1 stycznia	0	0	0	0	0	0	0
Stan na 31 grudnia	0	0	0	0	0	0	0
WARTOŚĆ NETTO							
Stan na 1 stycznia	57 437	54 092	3 200	45	20 468	4 324	139 566
Stan na 31 grudnia	57 437	45 178	3 200	16	37 141	9 859	152 831

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

20. Rzeczowe aktywa trwałe

2021	Nieruchomości inwestycyjne	Budynki, lokale i ulepszenia w obcych obiektach	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe	Razem	w tym: aktywa z tytułu prawa do użytkowania
WARTOŚĆ BRUTTO								
Stan na 1 stycznia	12 976	77 513	36 609	1 644 233	9 600	0	1 780 931	71 443
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	0	6 500	3 338	770 362	819	0	781 019	7 448
Zwiększenia bezpośrednie	0	6 500	3 338	770 362	819	0	781 019	7 448
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	0	-14 376	-890	-499 964	-2 552	0	-517 782	-15 078
Inne		0	0	38 623	0	0	38 623	67
Stan na 31 grudnia	12 976	69 637	39 057	1 953 254	7 867	0	2 082 791	63 880
UMORZENIE								
Stan na 1 stycznia	1 870	34 008	24 224	406 608	7 319	0	474 029	29 833
Amortyzacja okresu	245	17 278	4 108	226 868	695	0	249 194	16 723
Zmniejszenia w ciągu roku	0	-11 151	-461	-194 400	-2 464	0	-208 476	-10 614
Inne	0	0	0	7 789	0	0	7 789	0
Stan na 31 grudnia	2 115	40 135	27 871	446 865	5 550	0	522 536	35 942
ODPISY AKTUALIZUJĄCE								
Stan na 1 stycznia	820	0	95	499	0	0	1 414	0
Zwiększenia	1 480	0	0	228	0	0	1 708	0
Zmniejszenia	0	0	-95	-134	0	0	-229	0
Stan na 31 grudnia	2 300	0	0	593	0	0	2 893	0
WARTOŚĆ NETTO								
Stan na 1 stycznia	10 286	43 505	12 290	1 237 126	2 281	0	1 305 488	41 610
Stan na 31 grudnia	8 561	29 502	11 186	1 505 796	2 317	0	1 557 362	27 938

Wartość zobowiązań umownych dotyczących rzeczowych aktywów trwałych na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosła 95.120 tys. zł, w tym zobowiązania umowne do nabycia środków trwałych, które staną się przedmiotami umów leasingu operacyjnego, w wysokości 94.989 tys. zł.

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W 2021 roku i 2020 roku nie występowały ograniczenia dotyczące tytułu prawnego do rzeczowych aktywów trwałych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

Wartość bilansowa netto rzeczowych aktywów trwałych oddanych w leasing operacyjny na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosła 1.487.120 tys. zł, a na 31 grudnia 2020 roku – 1.226.059 tys. zł (szczegóły dotyczące tych rzeczowych aktywów trwałych zawiera nota 20.1. skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

2020	Nieruchomości inwestycyjne	Budynki, lokale i ulepszenia w obcych obiektach	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe	Razem	w tym: aktywa z tytułu prawa do użytkowania
WARTOŚĆ BRUTTO								
Stan na 1 stycznia	12 976	64 436	42 459	1 683 192	9 057	12	1 812 132	58 924
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	0	13 679	7 039	534 534	646	0	555 898	13 034
Zwiększenia bezpośrednie	0	13 679	7 039	534 534	646	0	555 898	13 034
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	0	-602	-12 889	-573 493	-103	-12	-587 099	-515
Stan na 31 grudnia	12 976	77 513	36 609	1 644 233	9 600	0	1 780 931	71 443
UMORZENIE								
Stan na 1 stycznia	1 623	17 038	30 423	373 517	6 799	0	429 400	13 543
Amortyzacja okresu	247	17 375	5 137	204 913	651	0	228 323	16 662
Zmniejszenia w ciągu roku	0	-405	-11 336	-171 822	-131	0	-183 694	-372
Stan na 31 grudnia	1 870	34 008	24 224	406 608	7 319	0	474 029	29 833
ODPISY AKTUALIZUJĄCE								
Stan na 1 stycznia	0	0	95	5 003	0	0	5 098	0
Zwiększenia	820	0	0	0	0	0	820	0
Zmniejszenia	0	0	0	-4 504	0	0	-4 504	0
Stan na 31 grudnia	820	0	95	499	0	0	1 414	0
WARTOŚĆ NETTO								
Stan na 1 stycznia	11 353	47 398	11 941	1 304 672	2 258	12	1 377 634	45 381
Stan na 31 grudnia	10 286	43 505	12 290	1 237 126	2 281	0	1 305 488	41 610

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

20.1. Wartość środków trwałych oddanych w leasing operacyjny

2021	Nieruchomości inwestycyjne	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO				
Stan na 1 stycznia	12 976	1 643	1 613 440	1 628 059
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	0	0	754 036	754 036
Zwiększenia bezpośrednie	0	0	754 036	754 036
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	0	-575	-489 707	-490 282
Inne	0	0	40 080	40 080
Stan na 31 grudnia	12 976	1 068	1 917 849	1 931 893
UMORZENIE				
Stan na 1 stycznia	1 870	1 040	397 905	400 815
Amortyzacja okresu	245	181	221 956	222 382
Zmniejszenia w ciągu roku	0	-495	-189 642	-190 137
Inne	0	0	8 820	8 820
Stan na 31 grudnia	2 115	726	439 039	441 880
ODPISY AKTUALIZUJĄCE				
Stan na 1 stycznia	820	0	365	1 185
Zwiększenia	1 480	0	228	1 708
Zmniejszenia	0	0	0	0
Stan na 31 grudnia	2 300	0	593	2 893
WARTOŚĆ NETTO				
Stan na 1 stycznia	10 286	603	1 215 170	1 226 059
Stan na 31 grudnia	8 561	342	1 478 217	1 487 120

Łączna wartość przyszłych opłat z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Dla okresu:		
do 1 roku	304 930	258 213
powyżej 1 roku do 2 lat	192 403	160 531
powyżej 2 do 3 lat	83 075	75 955
powyżej 3 do 4 lat	20 839	14 608
powyżej 4 do 5 lat	4 045	3 098
powyżej 5 lat	926	1 924
Razem	606 218	514 329

W 2021 roku Grupa osiągnęła przychody z nieruchomości inwestycyjnych w wysokości 441 tys. zł (2020: 919 tys. zł), koszty bezpośrednie związane z tą działalnością wyniosły 2.502 tys. zł, w tym koszt odpisu aktualizującego w wysokości 1.480 tys. zł (2020: 1.813 tys. zł, w tym koszt odpisu aktualizującego w wysokości 820 tys. zł).

Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnej, o wartości księgowej na dzień 31 grudnia 2021 roku w wysokości 8.293 tys. zł, wynosi 8.300 tys. zł.

2020	Nieruchomości inwestycyjne	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO				
Stan na 1 stycznia	12 976	8 969	1 652 109	1 674 054
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	0	0	531 996	531 996
Zwiększenia bezpośrednie	0	0	531 996	531 996
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	0	-7 326	-570 665	-577 991
Stan na 31 grudnia	12 976	1 643	1 613 440	1 628 059
UMORZENIE				
Stan na 1 stycznia	1 623	6 483	363 568	371 674
Amortyzacja okresu	247	347	202 267	202 861
Zmniejszenia w ciągu roku	0	-5 790	-167 930	-173 720
Stan na 31 grudnia	1 870	1 040	397 905	400 815
ODPISY AKTUALIZUJĄCE				
Stan na 1 stycznia	0	0	4 869	4 869
Zwiększenia	820	0	0	820
Zmniejszenia	0	0	-4 504	-4 504
Stan na 31 grudnia	820	0	365	1 185
WARTOŚĆ NETTO				
Stan na 1 stycznia	11 353	2 486	1 283 672	1 297 511
Stan na 31 grudnia	10 286	603	1 215 170	1 226 059

21. Należności i zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Należny zwrot podatku	28 877	617
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego brutto razem	28 877	617
Odpisy aktualizujące	0	0
Podatek dochodowy do zapłaty	-2 997	-9 057
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego brutto razem	-2 997	-9 057
Razem	25 880	-8 440

22. Zapasy

	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Inwestycje leasingowe	169 691	93 581
Aktywa pokontraktowe, przeznaczone do zbycia	68 084	108 601
Zapasy brutto razem	237 775	202 182
Odpisy aktualizujące	-4 252	-5 594
Zapasy netto	233 523	196 588

Żadna kategoria zapasów nie stanowiła zabezpieczenia kredytów lub pożyczek w roku zakończonym 31 grudnia 2021 roku i w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2020 roku.

23. Pozostałe aktywa

	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Aktywa finansowe brutto, w tym:		
Należności ze sprzedaży zwindykowanych przedmiotów leasingu	39 925	40 042
Należności z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego	13 556	19 020
Należności od EBI z tytułu programu wsparcia MŚP	3 252	3 452
Aktywa finansowe brutto razem	56 733	62 514
Odpisy aktualizujące	0	0
Aktywa finansowe netto razem	56 733	62 514
Aktywa niefinansowe brutto, w tym:		
Zaliczki na rzecz dostawców przedmiotów leasingu	42 837	49 747
Rozrachunki publicznoprawne	191 195	356 675
Koszty zapłacone	12 997	14 755
Inne	356	6 368
Aktywa niefinansowe brutto razem	247 385	427 545
Odpisy aktualizujące	-1 623	-1 565
Aktywa niefinansowe netto razem	245 762	425 980
Razem	302 495	488 494

Kwota pozostałych aktywów, których realizacji lub uregulowania oczekuje się po upływie 12 miesięcy, na koniec 2021 roku wynosiła 1.333 tys. zł (2020: 990 tys. zł).

W pozycji rozrachunki publicznoprawne wykazane zostały na dzień 31 grudnia 2021 roku należności z tytułu podatku od towarów i usług (191.159 tys. zł) oraz należności z tytułu nadpłaty w podatku od środków transportu (36 tys. zł), na 31 grudnia 2020 roku – należności z tytułu podatku od towarów i usług (356.522 tys. zł) oraz należności z tytułu nadpłaty w podatku od środków transportu (153 tys. zł).

Poniższe zestawienie przedstawia zmianę stanu odpisów aktualizujących wartość innych aktywów.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość innych aktywów	2021	2020
Stan odpisu na dzień 1 stycznia	1 565	1 850
Utworzenie odpisów na utratę wartości	90	1
Wykorzystanie odpisów	-32	-14
Odwrócenie odpisów na utratę wartości	0	-272
Stan odpisu na dzień 31 grudnia	1 623	1 565

Odpis aktualizujący wartość pozostałych aktywów na dzień 31 grudnia 2021 roku w kwocie 1.623 tys. zł oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku w kwocie 1.565 tys. zł dotyczył innych aktywów.

24. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek

	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Kredyty i pożyczki otrzymane, w tym:	20 239 393	17 717 436
Zobowiązania krótkoterminowe	7 007 438	5 681 829
Zobowiązania długoterminowe	13 231 955	12 035 607
Razem	20 239 393	17 717 436

Zmiany w wartości zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek przedstawia poniższa tabela.

W okresie	2021	2020
Stan na początek okresu	17 717 436	18 746 709
Zmiana z tytułu przejęcia	0	0
Ciągnięcia kredytów i pożyczek	7 666 042	3 783 237
Spląty kredytów i pożyczek	-5 176 885	-5 043 144
Zmniejszenia z tytułu spląty odsetek	-188 791	-252 153
Zmiana naliczonych odsetek, wyceny pozycji w walutach obcych i pozostałe	221 591	482 787
Stan na koniec okresu	20 239 393	17 717 436

Oprocentowanie otrzymanych kredytów ma charakter zmienny i oparte jest na stawkach rynkowych (WIBOR 1M/3M, EURIBOR 1M/3M/6M, LIBOR 1M/3M – w zależności od waluty zaangażowania) powiększonych o marżę banku. Grupa finansuje swoją działalność w PKO Banku Polskim S.A. oraz bankach zewnętrznych (spoza Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A.), w tym w międzynarodowych bankach rozwoju (ang. multilateral development banks).

W celu dopasowania struktury walutowej pasywów i aktywów Grupa zaciąga kredyty w następujących walutach: PLN, EUR oraz USD.

Kredyty otrzymane z Banku Rozwoju Rady Europy (CEB), Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) oraz Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) zabezpieczone są poprzez gwarancje bankowe wystawione przez PKO Bank Polski S.A.

25. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych spółki sekurytyzacyjnej Polish Lease Prime 1 DAC	2 138 772	2 475 225
Zobowiązania z tytułu emisji krótkoterminowych dłużnych papierów wartościowych Jednostki Dominującej	1 585 584	1 060 503
Razem	3 724 356	3 535 728

Zmiany w wartości zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych przedstawia poniższa tabela.

W okresie	2021	2020
Stan na początek okresu	3 535 728	2 132 024
Zwiększenia z emisji (w cenie nominalnej)	4 951 698	2 147 000
Zmniejszenia z tytułu wykupu	-4 764 000	-740 500
Zmniejszenia z tytułu spłaty odsetek	-34 102	-51 735
Zmiana naliczonych odsetek/dyskonta i pozostałe	35 032	48 939
Stan na koniec okresu	3 724 356	3 535 728

W ramach Programu obligacji (z limitem 2.500 mln złotych) uruchomionego we współpracy z PKO Bankiem Polskim Jednostka Dominująca emituje krótkoterminowe obligacje dyskontowe, w których dyskonto jest ustalone w oparciu o marżę oraz odpowiednią stawkę referencyjną WIBOR. Obligacje podlegają wykupowi według wartości nominalnej.

Wartość godziwa obligacji krótkoterminowych o wartości nominalnej 1.590.000 tys. zł wyliczona na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosła 1.585.584 tys. zł.

We wrześniu 2019 roku PKO Leasing S.A. przeprowadziła transakcję sekurytyzacji wierzytelności leasingowych o wartości 2.475 mln zł. W dniu 26 września 2019 roku PKO Leasing S.A. dokonała sprzedaży wierzytelności leasingowych do spółki celowej Polish Lease Prime 1 Designated Activity Company (Polish Lease Prime 1 DAC) z siedzibą w Dublinie (Irlandia). Nabyte przez spółkę celową wierzytelności zostały sfinansowane głównie poprzez emisję papierów wartościowych (obligacji) przeprowadzoną dnia 26 września 2019 roku z terminem wykupu 28 grudnia 2029 roku oraz ze środków pozyskanych w ramach PKO Leasing S.A. PKO Leasing S.A. objęła obligacje o wartości nominalnej 640 mln zł i terminie wykupu 28 grudnia 2029 roku (Obligacje Podporządkowane). Dodatkowo PKO Leasing S.A. udzieliła pożyczki podporządkowanej w kwocie 83,75 mln zł. Obligacje o wartości nominalnej 1.835 mln zł (Obligacje Nadrzędne) zostały objęte przez podmioty spoza PKO Leasing S.A. Zgodnie z warunkami programu sekurytyzacji spłacane przez klientów wierzytelności leasingowe przeznaczone są w pierwszej kolejności na spłatę Obligacji Nadrzędnych, następnie na spłatę Obligacji Podporządkowanych i w ostatniej kolejności na spłatę pożyczki podporządkowanej. Oznacza to, że środki pozyskane ze spłacanych wierzytelności mogą być przeznaczone na spłatę pożyczki podporządkowanej dopiero po spłaceniu całej kwoty Obligacji Nadrzędnych oraz Obligacji Podporządkowanych (mechanizm Waterfall Payment) (por. nota 30.).

W listopadzie 2021 roku program wszedł w fazę amortyzacji, a spółka celowa wykupiła obligacje o wartości nominalnej 340.000 tys. zł.

26. Pozostałe zobowiązania

	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Zobowiązania finansowe brutto, w tym:		
Otrzymane zaliczki od klientów	339 604	255 604
Zobowiązania wobec klientów z tytułu kaucji i depozytów	191 654	195 501
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	53 653	55 450
Zobowiązania z tytułu leasingu	29 424	43 225
Zobowiązania finansowe brutto razem	614 335	549 780
Zobowiązania niefinansowe brutto, w tym:		
Zobowiązanie wobec akcjonariuszy Jednostki Dominującej z tytułu dywidendy	53 000	0
Przychody pobierane z góry	37 560	38 054
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	51 943	46 838
Rezerwa na premie i bonusy	24 729	24 390
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	12 179	10 145
Rozrachunki publiczno-prawne	10 088	8 148
Pozostałe	11 091	23 021
Zobowiązania niefinansowe brutto razem	200 590	150 596
Razem	814 925	700 376

Wartość zobowiązań, których realizacji lub uregulowania oczekuje się po upływie 12 miesięcy, wyniosła na dzień 31 grudnia 2021 roku 119.521 tys. zł (2020: 119.252 tys. zł).

W 2021 roku Grupa poniosła koszty rat leasingowych (bez podatku od towarów i usług) w wysokości 14.785 tys. zł.

27. Rezerwy

2021	Stan na 1 stycznia	Utworzenie rezerwy lub odpisu	Odwrocenie rezerwy lub odpisu	Wykorzystanie rezerwy lub odpisu	Inne zmiany	Stan na 31 grudnia
Rezerwy na sprawy sporne	1 885	1 007	-226	-183	0	2 483
Rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe	881	147	-27	0	-242	759
Rezerwa na dodatkowe zobowiązanie w podatku dochodowym w PKO Leasing Sverige AB (sprawa sporna)		5 670	0	0	0	5 670
Inne rezerwy	2 405	1 648	-2 355	0	0	1 698
Razem	5 171	8 472	-2 608	-183	-242	10 610

2020	Stan na 1 stycznia	Zmiana z tytułu przejęcia	Utworzenie rezerwy lub odpisu	Odwrocenie rezerwy lub odpisu	Wykorzystanie rezerwy lub odpisu	Inne zmiany	Stan na 31 grudnia
Rezerwy na sprawy sporne	707	0	2 324	-1 110	-36	0	1 885
Rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe	707	0	360	-29	-230	73	881
Inne rezerwy	2 020	0	2 319	-1 934	0	0	2 405
Razem	3 434	0	5 003	-3 073	-266	73	5 171

Na dzień 31 grudnia 2021 roku Grupa utworzyła rezerwę na dodatkowe obciążenie w podatku dochodowym spółki zależnej PKO Leasing Sverige AB w wysokości 5.670 tys. zł.

W 2021 roku PKO Leasing Sverige AB otrzymała projekty decyzji ze szwedzkiego urzędu skarbowego (Skatteverket) dotyczące podatku dochodowego za lata 2015-2019. Skatteverket uwzględnił na okres 2015-2019 dodatkowy przychód podatkowy oraz karę za niezadeklarowanie przychodu. PKO Leasing Sverige AB od zawarcia pierwszych umów leasingu w 2014 roku stosowała podejście, zgodnie z którym umowy leasingu ujmowała dla celów podatkowych zgodnie z podejściem księgowym, tj. jako leasing finansowy, gdzie przychodem jest tylko część odsetkowa raty leasingowej, przy czym w deklaracji dotyczącej podatku dochodowego rozpoznawała niewielki koszt z tytułu amortyzacji przedmiotu leasingu. Takie podejście było stosowane przez wszystkie lata funkcjonowania PKO Leasing Sverige AB, tj. od 2014 do 2021 roku. Skatteverket w swoich decyzjach wskazał, że spółka powinna była rozpoznawać dla celów podatkowych przychód w wysokości całej raty leasingowej (tj. jak przy leasingu operacyjnym, a nie jak przy leasingu finansowym) i doliczył spółce dodatkowy przychód do opodatkowania.

PKO Leasing Sverige AB w 4. kwartale 2021 roku złożyła korekty deklaracji za lata 2015-2020, uwzględniając w nich podejście spójne z podejściem prezentowanym przez szwedzkie organy podatkowe oraz korygując dodatkowo amortyzację środków trwałych. Z korekt deklaracji nie wyniknął obowiązek zapłaty podatku dochodowego. PKO Leasing Sverige AB oczekuje wydania finalnych decyzji przez szwedzkie organy podatkowe.

Inne rezerwy w wysokości 1.698 tys. zł na dzień 31 grudnia 2021 roku dotyczą rezerw na gwarantowane koszty pokrycia napraw szkód częściowych (2020: 2.343 tys. zł rezerw na gwarantowane koszty pokrycia napraw szkód częściowych; w kwocie 62 tys. zł - pozostałych rezerw).

Na dzień 31 grudnia 2021 roku długoterminowa część rezerw wyniosła 688 tys. zł (2020: 889 tys. zł), w tym: rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe - 625 tys. zł (2020: 839 tys. zł).

28. Kapitały

Wartość kapitału akcyjnego Jednostki Dominującej na dzień 31 grudnia 2021 roku i na dzień 31 grudnia 2020 roku wynosiła 347.856 tys. zł.

W okresie od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku nie miały miejsca zmiany w wartości kapitału akcyjnego Jednostki Dominującej oraz w liczbie wyemitowanych akcji. Wszystkie wyemitowane akcje o wartości nominalnej 10 zł każda w liczbie 34.785.566 szt. na dzień 31 grudnia 2021 roku są w pełni opłacone. Wszystkie

akcje mają takie same prawa głosu. Akcjonariuszem, posiadającym 100% kapitału zakładowego Jednostki Dominującej, jest Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.

Zarejestrowany kapitał akcyjny	Wartość nominalna akcji		Liczba akcji (w szt.)	
	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2020	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2020
Stan na początek okresu	347 856	347 856	34 785 566	34 785 566
Stan na koniec okresu	347 856	347 856	34 785 566	34 785 566

Kapitał zapasowy	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Kapitał zapasowy z zysków netto z lat ubiegłych	58 411	58 411
Kapitał zapasowy z nadwyżki ceny emisyjnej akcji nad ceną nominalną	193 152	193 152
Stan na koniec okresu	251 563	251 563

W latach 2020-2021 nie miały miejsca zmiany w wartości kapitału zapasowego oraz rezerwowego Jednostki Dominującej.

Inne dochody całkowite	2021	2020
Inne dochody całkowite na początek okresu (przed podatkiem)	-7 059	-1 228
Zyski odniesione na inne dochody całkowite w okresie	51 433	-2 093
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat, w tym:	-2 750	-3 738
- koszty z tytułu odsetek	-2 750	-3 738
Razem pozostałe dochody wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów (przed podatkiem)	48 683	-5 831
Razem wpływy na inne dochody całkowite w okresie (przed podatkiem)	48 683	-5 831
Razem inne dochody całkowite na koniec okresu (przed podatkiem)	41 624	-7 059
Efekt podatkowy	-7 909	1 346
Inne dochody całkowite na koniec okresu (netto)	33 715	-5 713
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat	-2 933	44

Kwota pozostałych całkowitych dochodów wykazanych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów po uwzględnieniu podatku wyniosła w 2021 roku 39.456 tys. zł, w 2020 roku - 4.326 tys. zł.

Wynik finansowy podlegał podziałowi zgodnie poniższą tabelą:

Wynik finansowy roku bieżącego	2021	2020
Stan na 1 stycznia	155 240	242 101
Zysk netto za rok bieżący przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej	249 109	155 240
Przeniesienie na pozostałe kapitały (wynik finansowy z lat ubiegłych)	-155 240	-242 101
Zatwierdzona zaliczka na poczet dywidendy z zysku za rok bieżący	-53 000	0
Stan na 31 grudnia	196 109	155 240

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W dniu 6 grudnia 2021 roku Rada Nadzorcza Jednostki Dominującej wyraziła zgodę na wypłatę akcjonariuszowi Jednostki Dominującej zaliczki na poczet dywidendy za rok obrotowy 2021 w wysokości 53.000 tys. zł. Zaliczka, której wypłata nastąpiła w styczniu 2022 roku, na dzień 31 grudnia 2021 roku zmniejszyła kapitały własne Grupy i została ujęta w pozostałych zobowiązaniach.

Dywidendy

	2021	2020
Dywidendy wypłacone przez Jednostkę Dominującą	226 200	0
Średnia ważona ilość akcji zwykłych	34 785 566	34 785 566
Dywidenda wypłacona przez Jednostkę Dominującą przypadająca na 1 akcję	6,50	0,00

Propozycja podziału zysku

Zarząd Jednostki Dominującej zaleca Radzie Nadzorczej podzielić wynik finansowy Jednostki Dominującej za 2021 rok w następujący sposób: kwotę w wysokości 215.323 tys. zł przeznaczyć na wypłatę dywidendy, pozostałą kwotę w wysokości 6 tys. zł pozostawić do podziału w okresach przyszłych.

	2021
Dywidendy zaproponowane do wypłaty z zysku roku bieżącego (w złotych)	215 322 653,54
Ilość akcji zwykłych na 31 grudnia	34 785 566
Dywidenda zaproponowana do wypłaty przypadająca na 1 akcję (w złotych)	6,19

29. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Wartość otrzymanych zobowiązań finansowych (niewykorzystanych linii kredytowych) i gwarancyjnych (związanych z zobowiązaniami Grupy wobec podmiotów trzecich wynikających przede wszystkim z zawartych umów kredytu oraz umów najmu) zaprezentowano poniżej.

	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Otrzymane zobowiązania finansowe	3 024 837	3 339 183
Otrzymane zobowiązania gwarancyjne	2 542 700	2 615 195
Razem	5 567 537	5 954 378

Poniższa tabela przedstawia wynikającą z zawartych umów wartość zobowiązań warunkowych:

	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Udzielone zobowiązania finansowe		
Zobowiązania do udzielenia pożyczki/przekazania aktywów w leasing finansowy	777 413	512 482
Kwota przyznanych limitów faktoringowych do wykorzystania	2 116 671	1 798 489
Razem udzielone zobowiązania finansowe, w tym:	2 894 084	2 310 971
Z pierwotnym terminem zapadalności do 1 roku	2 894 084	2 310 971

Wszystkie zobowiązania Grupy do udzielenia pożyczki/przekazania aktywów w leasing finansowy/faktoringu mają charakter warunkowy. Szczegółowy opis ryzyk związanych z zobowiązaniami pozabilansowymi został przedstawiony w notach dotyczących ryzyka.

Sprawy sporne

Łączna wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, w których Grupa występowała w roli pozwanego, wynosiła na dzień 31 grudnia 2021 roku 7.573 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 6.037 tys. zł). Grupa utworzyła rezerwy w przypadkach, gdzie według szacunków Grupy prawdopodobieństwo konieczności wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest większe niż 50%. Rezerwę utworzono w wysokości przewidywanej kwoty zobowiązania. Na dzień 31 grudnia 2021 roku rezerwy na roszczenia prawne, w których Grupa występowała w roli pozwanego, wyniosły 2.483 tys. zł (2020: 1.885 tys. zł).

Polskie przepisy podatkowe podlegają interpretacjom oraz zmianom, stąd istnieje teoretyczna możliwość, iż interpretacja tych przepisów przez władze skarbowe może być inna niż zastosowana przez Grupę, co może skutkować dążeniem organów podatkowych do ustalenia innego wymiaru podatku od tego, który został zapłacony przez Grupę. Zgodnie z art. 70 § 1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa rok podatkowy może podlegać badaniu przez władze skarbowe w ciągu 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku. W ocenie Zarządu Jednostki Dominującej ryzyko wypływu środków z tego tytułu nie jest istotne.

30. Sekurytyzacja portfela leasingowego Grupy

ROOF Poland Leasing 2014 DAC z siedzibą w Irlandii jest spółką celową powołaną do obsługi sekurytyzacji wierzytelności leasingowych przeprowadzanej w ramach Grupy Kapitałowej Raiffeisen-Leasing Polska S.A., nabytej przez PKO Leasing S.A. w 2016 roku.

Polish Lease Prime 1 DAC z siedzibą w Irlandii jest spółką celową powołaną w 2019 roku do obsługi sekurytyzacji wierzytelności leasingowych przeprowadzanej w ramach PKO Leasing S.A.

Pomiędzy spółkami celowymi: ROOF Poland Leasing 2014 DAC oraz Polish Lease Prime 1 DAC a PKO Leasing S.A. nie występują powiązania kapitałowe. Spółki celowe utworzone zostały zgodnie z regulacjami irlandzkiego prawa spółek w formie tzw. „Designated Activity Company” (DAC), czyli spółki kapitałowej z prawem wykonywania wyłącznie czynności określonych w akcie założycielskim. W przypadku spółek celowych w akcie założycielskim wskazano w zakresie wykonywanej działalności zawieranie transakcji finansowych, w tym dotyczących sekurytyzacji.

W ramach transakcji sekurytyzacji wierzytelności leasingowych PKO Leasing S.A. pełni rolę jednostki inicjującej, a ROOF Poland Leasing 2014 DAC oraz Polish Lease Prime 1 DAC – jednostek specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2402 z dnia 12 grudnia 2017 roku w sprawie ustanowienia ogólnych ram dla sekurytyzacji oraz utworzenia szczególnych ram dla prostych, przejrzystych i standardowych sekurytyzacji, a także zmieniające dyrektywy 2009/65/WE, 2009/138/WE i 2011/61/UE oraz rozporządzenia (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 648/2012. Utworzenie podmiotu niezależnego od jednostki inicjującej sekurytyzację jest standardem rynkowym wynikającym z oczekiwań wszystkich partnerów biznesowych, szczególnie inwestorów i banków zapewniających finansowanie. Pozwala to na odseparowanie ryzyka kredytowego inicjatora, tj. w tym przypadku PKO Leasing S.A., od ryzyka portfela wierzytelności, które są zabezpieczeniem obligacji emitowanych przez spółki celowe. Dla ochrony interesów wszystkich stron transakcji sekurytyzacji stworzone zostały umowne ramy funkcjonowania spółek celowych. Co do zasady spółki celowe zarządzane są zgodnie z ustaleniami wynikającymi z umów stanowiących podstawę sekurytyzacji. PKO Leasing S.A. sprawuje nad wyżej wymienionymi spółkami kontrolę zgodnie z MSSF 10, mimo iż nie posiada w nich zaangażowania kapitałowego.

We wrześniu 2019 roku PKO Leasing S.A. przeprowadziła transakcję sekurytyzacji wierzytelności leasingowych o wartości 2.475 mln zł. W dniu 26 września 2019 roku Jednostka Dominująca dokonała sprzedaży wierzytelności leasingowych do spółki celowej Polish Lease Prime 1 Designated Activity Company (Polish Lease Prime 1 DAC) z siedzibą w Dublinie (Irlandia). Nabyte przez spółkę celową wierzytelności zostały sfinansowane głównie poprzez emisję papierów wartościowych (obligacji) przeprowadzoną dnia 26 września 2019 roku z terminem wykupu 28 grudnia 2029 roku oraz ze środków pozyskanych w ramach PKO Leasing S.A. PKO Leasing S.A. objęła obligacje o wartości nominalnej 640 mln zł i terminie wykupu 28 grudnia 2029 roku (Obligacje Podporządkowane). Dodatkowo PKO Leasing S.A. udzieliła pożyczki podporządkowanej w kwocie 83,75 mln zł. Obligacje o wartości nominalnej 1.835 mln zł (Obligacje Nadrzędne) zostały objęte przez podmioty spoza PKO Leasing S.A. Zgodnie z warunkami programu sekurytyzacji spłacane przez klientów wierzytelności

leasingowe przeznaczone są w pierwszej kolejności na spłatę Obligacji Nadrzędnych, następnie na spłatę Obligacji Podporządkowanych i w ostatniej kolejności na spłatę pożyczki podporządkowanej. Oznacza to, że środki pozyskane ze spłacanych wierzytelności mogą być przeznaczone na spłatę pożyczki podporządkowanej dopiero po spłaceniu całej kwoty Obligacji Nadrzędnych oraz Obligacji Podporządkowanych (mechanizm Waterfall Payment). Obligacje Podporządkowane o wartości nominalnej 640 mln zł zostały przez Jednostkę Dominującą sprzedane na rzecz jednego z inwestorów transakcji w dniu 28 lutego 2020 roku. Celem i korzyścią transakcji sprzedaży wierzytelności do spółki celowej było pozyskanie źródeł długoterminowego finansowania i ich dywersyfikacja. W listopadzie 2021 roku program sekurytyzacji wszedł w fazę amortyzacji, tj. nie są sprzedawane wierzytelności z nowych umów w miejsce spłacanych, a obligacje są sukcesywnie (w okresach kwartalnych) wykupowane i umarzane wraz ze spłatami rat leasingowych. W 2021 roku spółka celowa wykupiła obligacje o wartości nominalnej 340.000 tys. zł (por. nota 25.).

W dniu 2 lipca 2020 roku program sekurytyzacji z udziałem spółki celowej ROOF Poland Leasing 2014 DAC został zakończony, PKO Leasing S.A. skorzystała z przysługującej jej opcji wykupu pozostałych w programie wierzytelności leasingowych (tzw. clean-up-call option). Powodem uruchomienia procesu zamknięcia przedmiotowej transakcji była spłata ostatnich obligacji wyemitowanych przez spółkę celową ROOF Poland Leasing 2014 DAC, która miała miejsce w dniu 2 kwietnia 2020 roku. Otrzymane środki z tytułu odprzedaży wierzytelności leasingowych zostały wykorzystane – po opłaceniu podmiotów obsługujących transakcję – na spłatę pożyczki podporządkowanej udzielonej przez PKO Leasing S.A. spółce celowej. Trwają, rozpoczęte w lipcu 2020 roku, działania operacyjne związane z likwidacją ROOF Poland Leasing 2014 DAC.

Na 31 grudnia 2021 roku wartość aktywów stanowiących przedmiot transakcji sekurytyzacji wierzytelności leasingowych wyniosła 1.991.815 tys. zł, na 31 grudnia 2020 roku - 2.456.802 tys. zł. Sekurytyzowane wierzytelności leasingowe prezentowane są w aktywach Jednostki Dominującej z uwagi na niespełnienie warunków wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Pomimo faktu, że PKO Leasing S.A. ma obowiązek przekazania kwot otrzymanych z portfela umów leasingu objętych sekurytyzacją do Polish Lease Prime 1 DAC (korzyści z portfela umów leasingu), że PKO Leasing S.A. zachowała zasadniczo całe ryzyko wynikające z posiadania portfela umów leasingu poprzez fakt udzielenia pożyczki podporządkowanej, z której są pokrywane ewentualne straty poniesione z portfela umów leasingu.

Wartości bilansowe aktywów finansowych objętych sekurytyzacją zaprezentowano w poniższej tabeli:

	Wartość transakcji		Kwota ryzyka pozostająca w Grupie	
	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Wartość bilansowa aktywów - należności z tytułu leasingu finansowego	1 991 815	2 456 802	1 991 815	2 456 802
Wartość bilansowa aktywów - środki na rachunkach bieżących o ograniczonej możliwości dysponowania	224 274	105 140	224 274	105 140
Wartość bilansowa zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych	-2 138 772	-2 370 079	-2 138 772	-2 370 079
Pozycja netto	77 317	191 863	77 317	191 863

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

31. Aktywa, na których ustanowiono zabezpieczenia lub o ograniczonej możliwości dysponowania

W tabeli poniżej zaprezentowano informacje na temat aktywów finansowych zastawionych lub o ograniczonej możliwości dysponowania.

Aktywa o ograniczonej możliwości dysponowania	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	232 114	108 704
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu	1 991 815	2 456 802
Należności stanowiące przedmiot transakcji sekurytyzacji wierzycelności leasingowych	1 991 815	2 456 802

Zabezpieczeniem zobowiązań z tytułu sekurytyzacji aktywów są w 100% należności stanowiące przedmiot sekurytyzacji, czyli wierzycelności leasingowe sprzedane w ramach programu.

32. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Środki pieniężne w kasie	16	15
Środki na rachunkach bieżących	443 943	125 011
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty prezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	443 959	125 026

Wartość środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o ograniczonej możliwości dysponowania wyniosła na dzień 31 grudnia 2021 roku 232.114 tys. zł (2020: 108.704 tys. zł). Dotyczą one:

- środków na rachunkach bankowych spółek ROOF Poland Leasing 2014 DAC oraz Polish Lease Prime 1 DAC w wysokości 224.274 tys. zł, co związane jest z mechanizmami zabezpieczającymi określonymi w programie sekurytyzacji wierzycelności leasingowych (2020: 105.140 tys. zł),
- środków na rachunkach bankowych VAT w wysokości 7.840 tys. zł, co związane jest z wprowadzeniem do polskiego prawa podatkowego dotyczącego podatku od towarów i usług mechanizmu podzielonej płatności (ang. split payment) (2020: 3.564 tys. zł).

Pozycja niezrealizowane różnice kursowe dodatnie/(ujemne) odnosi się do różnic kursowych od zobowiązań z tytułu kredytów.

Pozycja Inne korekty odnosi się przede wszystkim do zmian w wartości rzeczowych aktywów trwałych oddanych w leasing operacyjny, w tym w szczególności wydatki na nabycie i wartość zlikwidowanych przedmiotów oddanych w leasing operacyjny, amortyzacja przedmiotów w leasingu operacyjnym, oraz do pozostałych zmian w kapitałach własnych.

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Inne korekty	2021	2020
Wydatki z tytułu nabycia składników rzeczowych aktywów trwałych oddanych w leasing operacyjny	-754 036	-531 996
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych w leasingu operacyjnym	222 382	202 861
Zmniejszenie stanu rzeczowych aktywów trwałych w leasingu operacyjnym na skutek ich sprzedaży lub likwidacji	300 145	403 405
Odsetki otrzymane (odrębna linia w sprawozdaniu z przepływów środków pieniężnych)	-756 954	-746 600
Zmiany w kapitałach będące pozostałymi całkowitymi dochodami	39 456	-4 326
Pozostałe korekty	-40 784	-511
Razem	-989 791	-677 167

Pozostałe pozycje niepieniężne dotyczą zmiany odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych.

Pozostałe zobowiązania	2021	2020
Zmiana stanu Pozostałych zobowiązań wynikająca z sald bilansowych	114 549	72 347
Ujęcie płatności z tytułu leasingu w działalności finansowej	13 801	2 758
Zmiany wynikające z niewypłaconej dywidendy	-53 000	0
Razem Pozostałe zobowiązania (z wyłączeniem zobowiązań z tytułu leasingu oraz z tytułu dywidendy) w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	75 350	75 105

33. Wynik na instrumentach finansowych

Wynik dotyczący należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu i środków pieniężnych i ich ekwiwalentach

	2021	2020
Całkowite przychody dotyczące aktywów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	753 925	743 885
Razem	753 925	743 885
w tym: przychody dotyczące aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	147 336	127 111

Wynik dotyczący zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu

	2021	2020
Całkowite koszty dotyczące zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	-237 819	-307 672
Razem	-237 819	-307 672

34. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Metody ustalania wartości godziwej poszczególnych składników aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej wraz z przypisanymi do nich modelami wyceny można zaklasyfikować do trzech głównych kategorii:

- *Kategoria I* – aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny notowane na aktywnym rynku lub techniki wyceny bazujące tylko i wyłącznie na informacjach rynkowych. Wycena mark-to-market stosowana głównie w odniesieniu do notowanych papierów wartościowych.
- *Kategoria II* – aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących obserwacje rynkowe lub informacje pochodzące z aktywnego rynku. Wycena mark-to-model z parametryzacją modeli wyłącznie na podstawie notowań z aktywnego rynku dla danego typu instrumentu. W oparciu o tego typu modele wyceniana jest większość instrumentów pochodnych, w tym transakcje terminowe na papiery wartościowe, niepłynne papiery skarbowe lub papiery emitowane przez bank centralny oraz nienotowane dłużne papiery korporacyjne i komunalne papiery wartościowe, dla których do wyceny pobierane są dane z aktywnego rynku.
- *Kategoria III* – aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku. Wycena mark-to-model z częściową parametryzacją modelu na podstawie estymowanych czynników ryzyka. Metoda ta dotyczy nieliniowych instrumentów pochodnych zawieranych na nieaktywnym rynku, nienotowanych dłużnych papierów korporacyjnych, które nie spełniają warunków pozwalających na zaliczenie ich do kategorii II, a także instrumentów pochodnych, dla których dokonano korekty wartości godziwej o odpisy z tytułu ryzyka kredytowego.

Podział instrumentów finansowych ujmowanych w wartości godziwej na opisane powyżej kategorie prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie pozycji	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Kategoria I		
Razem aktywa	0	0
Razem zobowiązania	0	0
Kategoria II		
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa)	43 824	21
Razem aktywa	43 824	21
Pochodne instrumenty finansowe (zobowiązania)	5	31 207
Razem zobowiązania	5	31 207
Kategoria III		
Razem aktywa	0	0
Razem zobowiązania	0	0
Razem wszystkie kategorie – aktywa	43 824	21
Razem wszystkie kategorie – zobowiązania	5	31 207

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Poniżej zaprezentowano główne założenia i metody wykorzystane przez Grupę podczas określania wartości godziwej instrumentów finansowych nieujmowanych w wartości godziwej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

- Środki pieniężne i ich ekwiwalenty: są oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej i przeszacowywane w okresach poniżej roku. W związku z tym ich wartość godziwa jest zbliżona do wartości bilansowej.
- Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu: wartość godziwa należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu została oszacowana przy zastosowaniu modelu opartego o kontraktową wartość bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu bieżących stóp procentowych uwzględniających marżę na ryzyko kredytowe. Marże uwzględnione zostały przy zachowaniu podziału na główne grupy produktowe, tj. należności z tytułu leasingu finansowego o zmiennej stopie procentowej, należności z tytułu leasingu finansowego o stałej stopie procentowej, należności z umów leasingu finansowego nieruchomości. Model zastosowany do wyznaczenia wartości godziwej należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu wykorzystuje techniki wyceny oparte na parametrach niepochozących z rynku, w związku z tym zaliczany jest do trzeciej kategorii wyceny.
- Zobowiązania finansowe: zaprezentowane w tej pozycji instrumenty finansowe to kredyty otrzymane od banków, zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych. Wartość godziwa dla zobowiązań finansowych o stałej stopie procentowej powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych z tytułu kapitału i odsetek przy zastosowaniu czynnika dyskontującego wyliczonego w oparciu o krzywą zerokuponową. Grupa przyjęła, że wartość godziwa dla powyższych instrumentów o zmiennej stopie procentowej lub o stałej stopie procentowej, ale poniżej 1 roku jest równa ich wartości bilansowej.

Poniżej przedstawiono wartość księgową i godziwą tych aktywów i zobowiązań finansowych, które nie zostały wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej według ich wartości godziwej.

Wyszczególnienie pozycji	31 grudnia 2021					31 grudnia 2020				
	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III
Aktywa										
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	443 959	443 959	0	0	443 959	125 026	125 026	0	0	125 026
Należności z tytułu leasingu i pożyczek oraz faktoringu	22 523 237	22 547 457	0	0	22 547 457	19 997 636	20 060 875	0	0	20 060 875
Pozostałe aktywa finansowe	56 733	56 733	0	0	56 733	62 514	62 514	0	0	62 514

Wyszczególnienie pozycji	31 grudnia 2021					31 grudnia 2020				
	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III
Zobowiązania										
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	20 239 393	20 239 393	0	0	20 239 393	17 717 436	17 717 436	0	0	17 717 436
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	3 724 356	3 724 356	0	0	3 724 356	3 535 728	3 535 728	0	0	3 535 728
Pozostałe zobowiązania finansowe	614 335	614 335	0	0	614 335	549 780	549 780	0	0	549 780
Pozabilansowe zobowiązania o charakterze finansowym	2 894 084	2 894 084	0	0	2 894 084	2 310 971	2 310 971	0	0	2 310 971

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

35. Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych jest dokonywane tylko w przypadku, gdy Grupa posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty, a rozliczenie ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i zobowiązań następuje jednocześnie.

Poniższe zestawienia prezentują aktywa finansowe i zobowiązania finansowe, które zostały skompensowane i zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w kwocie netto.

31 grudnia 2021	Kwoty brutto uznanych aktywów finansowych	Kwota kompensaty	Kwoty netto aktywów finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty niekompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto
				Instrumenty finansowe	Otrzymane zabezpieczenia pieniężne	
AKTYWA FINANSOWE						
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej - Pochodne instrumenty finansowe	43 824	0	43 824	0	0	43 824
Razem	43 824	0	43 824	0	0	43 824

31 grudnia 2020	Kwoty brutto uznanych aktywów finansowych	Kwota kompensaty	Kwoty netto aktywów finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty niekompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto
				Instrumenty finansowe	Otrzymane zabezpieczenia pieniężne	
AKTYWA FINANSOWE						
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej - Pochodne instrumenty finansowe	21	0	21	0	0	21
Razem	21	0	21	0	0	21

31 grudnia 2021	Kwoty brutto uznanych zobowiązań finansowych	Kwota kompensaty	Kwoty netto zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty niekompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto
				Instrumenty finansowe	Złożone zabezpieczenia pieniężne	
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE						
Zobowiązania wyceniane według wartości godziwej - Pochodne instrumenty finansowe	5	0	5	0	0	5
Razem	5	0	5	0	0	5

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

31 grudnia 2020	Kwoty brutto uznanych zobowiązań finansowych	Kwota kompensaty	Kwoty netto zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty niekompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto
				Instrumenty finansowe	Złożone zabezpieczenia pieniężne	
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE						
Zobowiązania wyceniane według wartości godziwej - Pochodne instrumenty finansowe	31 207	0	31 207	0	0	31 207
Razem	31 207	0	31 207	0	0	31 207

36. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Podmioty powiązane z Grupą to:

- jednostka dominująca – Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. (PKO Bank Polski lub PKO BP), będąca jednostką dominującą najwyższego szczebla,
- członkowie kluczowego personelu Grupy oraz kluczowego personelu jednostki dominującej Grupy oraz osoby z nimi powiązane,
- pozostałe jednostki – pozostałe jednostki powiązane należące do Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego S.A., w tym: PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A., PKO Towarzystwo Ubezpieczeń S.A., PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A., PKO BP Finat Sp. z o.o., PKO BP Bankowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A., PKO Bank Hipoteczny S.A., Qualia Sp. z o.o., ZenCard Sp. z o.o., Bankowe Towarzystwo Kapitałowe S.A.

Do członków kluczowego personelu Grupy zalicza się członków Zarządu Jednostki Dominującej oraz członków Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej, których listę zaprezentowano w nocie 1. skonsolidowanego sprawozdania finansowego. W 2021 roku i w 2020 roku nie wystąpiły transakcje z członkami kluczowego personelu jednostki dominującej wobec Jednostki Dominującej ani inne transakcje z osobami powiązanymi z członkami kluczowego personelu Grupy lub jednostki dominującej wobec Jednostki Dominującej, poza zaprezentowanymi poniżej.

Transakcje z jednostką dominującą będącą bankiem obejmowały transakcje mające na celu zapewnienie finansowania działalności Grupy (głównie kredyty otrzymane), zagwarantowanie wywiązania się Jednostki Dominującej z zobowiązań z tytułu otrzymanych kredytów oraz zawartych umów najmu, domknięcie otwartych pozycji na operacjach instrumentami pochodnymi oraz zapewnienie Grupie obsługi bankowej. W rachunku zysków i strat skutkowało to powstaniem kosztów odsetkowych i prowizyjnych oraz przychodów odsetkowych. Grupa świadczy na rzecz jednostki dominującej przede wszystkim usługi leasingu operacyjnego.

Na rzecz spółek zależnych Grupa świadczy przede wszystkim usługi serwisowe, w tym usługi wsparcia operacyjnego, administrowania umowami, oceny ryzyka kredytowego transakcji, obsługi informatycznej, księgowości, kadrowe. Wynagrodzenie oparte jest na ponoszonych kosztach związanych z obsługą powiększonych o marżę.

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Na rzecz pozostałych jednostek powiązanych Grupa świadczy usługi leasingu operacyjnego i finansowego. PKO Leasing S.A. korzysta z usług ubezpieczenia świadczonych przez podmioty z Grupy PKO BP, w tym ubezpieczeń związanych z umową leasingu lub przedmiotami leasingu.

Na 31 grudnia 2021 jednostką powiązaną osobowo z Jednostką Dominującą poprzez kluczowy personel kierowniczy PKO Leasing S.A. bądź bliskich członków rodziny kluczowego personelu kierowniczego pozostawały 3 podmioty. W relacji z tymi podmiotami Grupa:

- osiągnęła przychody z leasingu operacyjnego w wysokości odpowiednio: w 2021 roku: 658 tys. zł, w 2020 roku: 794 tys. zł,
- dokonała zakupów usług (zaprezentowanych w kosztach z tytułu prowizji) w wysokości odpowiednio: w 2021 roku: 52 tys. zł, w 2020 – 60 tys. zł;
- dokonała zakupu licencji: w 2021 roku – 10 tys. zł.

Transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych.

Koszty rozliczeń z członkami kluczowego personelu Grupy za rok obrotowy dotyczą wynagrodzeń dla tego personelu, wypłacone w okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym.

Wynagrodzenie członków kluczowego personelu Grupy	2021	2020
Wynagrodzenie krótkoterminowe Zarządu (wynagrodzenie podstawowe)	5 882	6 615
Wynagrodzenie wypłacone w związku z rozwiązaniem stosunku pracy	380	539
Wynagrodzenie zmienne członków Zarządu	1 707	1 853
Wynagrodzenie Rady Nadzorczej	114	226
Razem	8 083	9 233

Zmienne składniki wynagrodzeń członków kluczowego personelu Grupy, tzw. Material Risk Takers (MRT)

Zmienne składniki wynagrodzeń przyznawane są w formie:

- nieodroczonej (w pierwszym roku po roku kalendarzowym stanowiącym okres oceny),
- odroczonej (na kolejne trzy lata po pierwszym roku po okresie oceny),

przy czym zarówno wynagrodzenie nieodroczone, jak i odroczone, jest przyznawane w równych częściach w formie gotówkowej oraz w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym).

Sposób wyliczenia składników wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w formie instrumentu finansowego jest przeliczany w sposób analogiczny, jak dla członków Zarządu Jednostki Dominującej (z wyjątkiem terminów wypłaty).

Wynagrodzenie odroczone może podlegać redukcji w przypadku pogorszenia wyników finansowych Grupy, straty Grupy lub pogorszenia innych zmiennych związanych z efektami pracy w okresie oceny osób zajmujących stanowiska kierownicze (tzw. MRT – Material Risk Takers) oraz wynikami nadzorowanych lub kierowanych przez te osoby jednostek/komórek organizacyjnych, które ujawniły się po okresie oceny.

Rezerwa na zmienne składniki wynagrodzeń	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Zarząd Jednostki Dominującej	6 467	5 035
MRT	1 899	765
Razem rezerwa	8 366	5 800
Wynagrodzenie wypłacone w roku	2021	2020
	za lata 2016-2021	za lata 2015-2020
przyznane w formie gotówki	1071	748
Zarząd Jednostki Dominującej	1071	748
przyznane w formie instrumentu finansowego	973	1 141
Zarząd Jednostki Dominującej	973	1 141
Razem wynagrodzenie wypłacone	2 044	1 889

W związku z okolicznościami związanymi z ogłoszeniem stanu epidemii COVID-19 na obszarze kraju, w szczególności podjętymi nadzwyczajnymi ograniczeniami administracyjnymi dotyczącymi działalności gospodarczej oraz możliwymi konsekwencjami gospodarczymi tego stanu i ich spodziewanym wpływem na sektor bankowy, mając na uwadze komunikaty Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego z dnia 31 marca 2020 roku oraz Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 kwietnia 2020 roku Rada Nadzorcza Jednostki Dominującej postanowiła wprowadzić do Zasad zatrudniania i wynagradzania Członków Zarządu Jednostki Dominującej zapisy, dzięki którym będzie mogła podjąć decyzję (w ramach odrębnej uchwały) o czasowej zmianie (w zakresie określonym w Zasadach), w wypadku zajścia nadzwyczajnych i nieprzewidzianych okoliczności, wymagających zastosowania konserwatywnego podejścia do wynagrodzenia zmiennego członków Zarządu Jednostki Dominującej. Na podstawie tego zapisu w 2020 roku Rada Nadzorcza Jednostki Dominującej mając na uwadze ww. okoliczności postanowiła podjąć uchwałę w zakresie czasowej:

- zmiany proporcji wynagrodzeń zmiennych odroczonego i nieodroczonego, w odniesieniu do wynagrodzeń zmiennych za 2019 rok, na rzecz zwiększenia części wynagrodzenia zmiennego odroczonego,
- zmiany długości okresów odroczeń wypłat wynagrodzeń zmiennych w formie określonych w zasadach wynagradzania członków zarządu, w odniesieniu do składnika w formie instrumentu za lata 2016 – 2019, poprzez ich przedłużenie oraz terminu wypłaty kwoty wynikającej z przeliczenia akcji fantomowych na gotówkę dla składnika w formie instrumentu finansowego wynagrodzenia zmiennego nieodroczonego za rok 2019,
- zmiany proporcji między składnikiem gotówkowym i w formie instrumentu finansowego wynagrodzenia zmiennego, w odniesieniu do wynagrodzenia za 2019 rok, na rzecz zwiększenia części wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentu finansowego.

Jednocześnie Rada Nadzorcza Jednostki Dominującej biorąc pod uwagę ww. okoliczności oraz zapisy Zasad zatrudniania i wynagradzania Członków Zarządu postanowiła o czasowej zmianie okresu, z którego dokonuje się wyliczenia dla wartości bazowej wynagrodzenia zmiennego za lata 2016 – 2019 przeliczanej na liczbę akcji fantomowych oraz o zmianie okresu, z które dokonuje się wyliczenia dla akcji fantomowych podlegających przeliczeniu na wartość pieniężną za lata 2016 – 2019.

W uchwale o wypłatach zmiennych składników wynagrodzenia dla członków Zarządu Jednostki Dominującej podjętej w 2021 roku Rada Nadzorcza Jednostki Dominującej podjęła decyzję o utrzymaniu zapisów ww. uchwały, co powoduje wypłatę składników wynagrodzenia odroczonego za lata 2016 – 2019 zgodnie z powyższymi Zasadami, z zastrzeżeniem, że ostatni element wynagrodzenia odroczonego za 2016 rok został wypłacony w 2021 roku. Podkreślić należy, że w zakresie wypłaty wynagrodzeń zmiennych za 2020 będą one wypłacane na podstawie dotychczasowych zapisów Zasad.

Dodatkowo, w związku z utrzymywaniem się stanu epidemii COVID-19 na obszarze kraju w 2021 roku, w szczególności czasowym utrzymaniem nadzwyczajnych ograniczeń administracyjnych dotyczących działalności gospodarczej oraz możliwymi konsekwencjami gospodarczymi tego stanu i ich spodziewanym wpływem na sektor finansowy, a także mając również na uwadze komunikat Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego z dnia 15 grudnia 2020 roku oraz stanowisko Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 kwietnia 2020 roku, dotyczące oczekiwanych działań banków w zakresie zmiennych składników wynagrodzenia, Rada Nadzorcza Jednostki Dominującej podjęła nadzwyczajną uchwałę w sprawie ograniczenia o 21% puli środków na wynagrodzenia zmienne odroczone i nieodroczone członków Zarządu Jednostki Dominującej za rok 2020. Podobna uchwała została podjęta w 2021 roku przez Zarząd Jednostki Dominującej w stosunku do Material Risk Takers (tzw. MRT). Decyzja w przedmiocie ostatecznej kwoty redukcji środków na wypłatę wynagrodzeń zmiennych nieodroczonego i odroczonego członków Zarządu Jednostki Dominującej oraz MRT za rok 2020, powinna zostać podjęta w odrębnej uchwale w momencie podejmowania decyzji o wypłacie wynagrodzeń zmiennych. W konsekwencji Rada Nadzorcza Jednostki Dominującej w stosunku do członków Zarządu Jednostki Dominującej oraz Zarząd Jednostki Dominującej w stosunku do MRT w 2021 roku podjęli uchwały, w których zapadła decyzja, że w odniesieniu do wynagrodzenia zmiennego członków Zarządu Jednostki Dominującej oraz MRT za rok 2020, wysokość środków na składnik nieodroczonego tego wynagrodzenia zostanie ograniczona o 21%.

Poniżej przedstawiono transakcje z podmiotami powiązanymi.

Pozycje ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej	Jednostka dominująca		Członkowie kluczowego personelu Grupy		Pozostałe jednostki	
	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	218 520	19 799	0	0	0	0
Pochodne instrumenty finansowe – aktywa	22 577	21	0	0	0	0
Należności z tytułu leasingu i pożyczek oraz faktoringu	93	151	0	0	-8 463	-9 307
Pozostałe aktywa	26 786	794	0	0	5 447	5 669
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	19 027 518	16 773 442	0	0	10 276	14 071
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0	83 304	39 464
Pochodne instrumenty finansowe – pasywa	5	31 207	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	53 197	8 186	0	0	66	70
Rezerwy na zobowiązania (z tytułu programu wynagrodzeń zmiennych)	0	0	6 467	5 800	0	0

Pozycje ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat	Jednostka dominująca		Członkowie kluczowego personelu Grupy		Pozostałe jednostki	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Przychody z tytułu leasingu finansowego	0	0	0	0	29 395	23 419
Przychody z tytułu leasingu operacyjnego	21 167	20 692	18	18	1 727	1 736
Koszty z tytułu odsetek	-188 079	-246 056	0	0	-506	-777
Przychody z tytułu prowizji	0	0	0	0	20 063	13 691
Koszty z tytułu prowizji	-13 244	-11 990	0	0	0	0
Pozostałe przychody operacyjne	0	222	0	0	0	0
Przychody finansowe, w tym wynik na instrumentach pochodnych	0	-2 210	0	0	0	0
Ogólne koszty administracyjne	-6 208	-3 988	-9 959	-9 233	-160	-196

Pozycje pozabilansowe	Jednostki dominujące		Członkowie kluczowego personelu Grupy		Pozostałe jednostki	
	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Gwarancje i akredytywy	1 903 150	2 323 048	0	0	0	0
Niewykorzystany limit kredytowy/pożyczkowy	3 024 837	3 339 183	0	0	0	0

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

37. Wynagrodzenie firmy audytorskiej

Łączna wysokość należnego wynagrodzenia netto firmy audytorskiej badającej sprawozdanie finansowe za usługi wskazane poniżej wyniosło:

	2021	2020
Usługi badania rocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego	656	503
Usługi atestacyjne, w tym przeglądy sprawozdań finansowych, badanie i przeglądy pakietów konsolidacyjnych	230	258
Razem	886	761

38. Zdarzenia po dacie bilansowej

W styczniu 2022 roku Jednostka Dominująca wypłaciła zaliczkę na poczet dywidendy za rok 2021 w wysokości 53.000 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2021 roku kwota ta pomniejszyła kapitały własne i została ujęta w pozostałych zobowiązaniach.

Po dniu bilansowym nie wystąpiły istotne zdarzenia wymagające ujęcia bądź ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za rok kończący się 31 grudnia 2021 roku.

Zarządzanie ryzykiem finansowym

39. Charakter i zakres ryzyka związanego z instrumentami finansowymi

Grupa stosuje w swojej działalności aktywne podejście do zarządzania ryzykiem polegające na jego identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu i ograniczaniu. Grupa kieruje się zasadą, że efektywny system zarządzania i kontroli ryzyka jest oparty na trzech, dopasowanych elementach:

- strukturze organizacyjnej – obejmującej podział zadań i kompetencji, w tym wyraźne wskazania funkcji realizowanych przez poszczególne jednostki organizacyjne w procesie zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka,
- metodach monitoringu, pomiaru i szacowania ryzyka – stanowiących warunek prawidłowej identyfikacji przez Grupę ponoszonego ryzyka,
- działaniach skoncentrowanych na wykorzystaniu nowoczesnych technik zabezpieczania i transferu ryzyka w celu dostosowania rodzaju i profilu ryzyka podejmowanego przez Grupę do apetytu na ryzyko wyrażonego w przyjętych planach strategicznych.

Podstawowym założeniem przyjętym przy konstruowaniu systemu zarządzania i kontroli ryzyka jest rozdzielenie jednostek organizacyjnych kontrolujących ryzyko od jednostek biznesowych, a więc podejmujących ryzyko, co zostało odzwierciedlone w strukturze organizacyjnej Grupy. Zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka wdrażane są na podstawie pisemnych strategii, polityk i zasad.

40. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest to zagrożenie poniesienia strat w wyniku niewywiązania się dłużnika z warunków zawartej umowy.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Grupę działalności leasingowej poprzez zapewnienie najwyższej jakości ocen ryzyka kredytowego i efektywności podejmowania decyzji kredytowych, jak również skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego wobec indywidualnego klienta i portfela leasingowego Grupy.

W odniesieniu do indywidualnego klienta, monitorowaniu podlega jego sytuacja ekonomiczno-finansowa, przebieg wykorzystania i spłaty leasingu czy pożyczki, ustanowione zabezpieczenia oraz powiązania kapitałowo-organizacyjne klienta. Wdrażane i modyfikowane procedury w tym zakresie mają na celu identyfikację zagrożeń oraz podejmowanie działań odpowiadających zmianom ryzyka.

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa grupuje klientów do odpowiednich klas aktywów, dla których dokonuje podziału na homogeniczne grupy pod kątem ryzyka niewypłacalności oraz wysokości straty, w przypadku zaistnienia zdarzenia niewypłacalności. W ramach poszczególnych portfeli dokonywana jest estymacja wysokości parametrów PD oraz LGD dla odpowiednich klas, jak również wyliczana jest oczekiwana strata (EL) dla celów zarządzania ryzykiem portfeli oraz kalkulacji odpisów na należności. Kalkulacja wysokości odpisów odbywa się w sposób automatyczny na podstawie dedykowanych modeli oraz przesłanek utraty wartości dla odpowiednich klas aktywów. Poprawność estymacji parametrów oraz wysokości utworzonego odpisu badana jest w ramach cyklicznego procesu walidacji oraz backtestów.

Monitorowanie ryzyka kredytowego na poziomie portfela obejmuje sporządzanie regularnych, okresowych analiz dotyczących portfela Grupy, zapewniających identyfikację niekorzystnych tendencji i koncentracji oraz wykonywanie doraźnych przeglądów tego portfela związanych przede wszystkim ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym.

Stosowane przez Grupę procedury monitorowania ryzyka kredytowego obejmują również zasady monitorowania ustanowionych zabezpieczeń. W ramach monitoringu przeprowadzane są okresowe wyceny zabezpieczeń. Zakres i częstotliwość tych przeglądów uzależnione są od rodzaju przedmiotu zabezpieczenia i obejmują: wartość zabezpieczenia i jej zmiany w okresie od ostatniego przeglądu, prawidłowość, kompletność i ważność dokumentów związanych z ustanowionym zabezpieczeniem.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe Grupy wynika głównie z prowadzonej działalności leasingowej, pożyczkowej i faktoringowej oraz w niewielkim stopniu z instrumentów pochodnych.

Grupa stosuje wewnętrzne procedury pozwalające określić poziom ryzyka kredytowego wiążącego się z przyznaniem danemu klientowi leasingu/pożyczki lub innych usług obciążonych ryzykiem kredytowym oraz stopień akceptowalności tego ryzyka. Procedury te tworzone są zgodnie ze standardami obowiązującymi w Grupie PKO BP. Wdrażane i modyfikowane procedury w tym zakresie mają na celu identyfikację zagrożeń oraz podejmowanie działań odpowiadających zmianom ryzyka.

Grupa posiada system kompetencji kredytowych zbudowany na wielostopniowym systemie komitetów kredytowych o różnych, ściśle określonych kompetencjach. Każda osoba zaangażowana w proces podejmowania decyzji odpowiada za ryzyko i zwrot na transakcji będącej przedmiotem decyzji.

W celu zapewnienia niezależności ocen ryzyka kredytowego i jakości portfela Grupy wprowadzony został podział odpowiedzialności pomiędzy Departament Zarządzania Ryzykiem i Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym.

Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym odpowiedzialny jest za zarządzanie indywidualnymi ekspozycjami leasingowymi i pożyczkowymi i w ramach swoich kompetencji wykonuje czynności związane z:

- wdrożeniem polityki kredytowej, procedur zawierania transakcji leasingowych/ pożyczek, w tym również opracowywania zasad i trybu podejmowania decyzji, oraz ustalanie kompetencji decyzyjnych i ról/poziomów w procesie akceptacji wniosków kredytowych,
- zapewnieniem właściwego stosowania zatwierdzonych przez Grupę standardów procesu zawierania umów leasingu / pożyczek,
- procesowaniem nowych wniosków klientów, w tym:
 - analizą kredytową oraz oceną ryzyka klienta,
 - podejmowaniem decyzji kredytowych,
- monitoringiem zawartej transakcji i leasingo-/pożyczkobiorcy,
- restrukturyzacją,
- analizą przepływów pieniężnych możliwych do uzyskania z tytułu zarządzania wierzytelnością, w tym: ustalaniem rezerwy indywidualnej na klientach indywidualnych.

Departament Zarządzania Ryzykiem odpowiedzialny jest za monitoring ryzyka całego portfela leasingowego i pożyczek Grupy i w ramach swoich zadań realizuje między innymi następujące funkcje:

- wdrożenie strategii zarządzania wszystkimi ryzykami,
- budowa oraz zarządzanie modelami oceny ryzyka,
- kalibracja, estymacja i walidacja parametrów do podejmowania decyzji kredytowych oraz zarządzania poziomem ryzyka kredytowego portfela,
- monitorowanie poziomu rezerw na ryzyko kredytowe,
- zarządzanie portfelem należności zagrożonych.

Przed zawarciem umowy leasingu / pożyczki / faktoringu Grupa dokonuje oceny zdolności kredytowej klienta. Ocena klienta wspierana jest przez wykorzystywane w Grupie systemy ratingowe i scoringowe. Systemy te stanowią ważny element zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie.

W przypadku klientów korporacyjnych zdolność kredytowa klienta jest oceniana w ramach systemu ratingowego w celu przyporządkowania klienta do jednej z kategorii ratingowych. Kategoria ratingowa ustalana jest na podstawie analizy czynników ilościowych (roczne i międzyokresowe sprawozdania finansowe), czynników jakościowych oraz informacji dodatkowych, stanowiących sygnały ostrzegawcze. Kategoria ratingowa ma wpływ na określenie standardowych kosztów ryzyka i jest ważnym parametrem w zarządzaniu portfelem leasingowym Grupy.

Grupa dokonuje również oceny ryzyka związanego z przedmiotem leasingu i zdolności klienta do obsługi zadłużenia, w tym przede wszystkim na podstawie generowanych przez klienta nadwyżek finansowych.

Dodatkowo, mając na względzie ograniczenia potencjalnej straty w sytuacji braku obsługi długu, Grupa dąży do zawierania dodatkowych umów zabezpieczeń.

Ocena zdolności kredytowej klienta detalicznego dokonywana jest przy wykorzystaniu kart scoringowych PD i LGD oraz dla części transakcji na podstawie macierzy decyzyjnych bazujących na poziomie oczekiwanej straty EL.

Czynności podejmowane w zakresie zabezpieczeń mają na celu należyte zabezpieczenie interesu Grupy, w tym ustanowienie zabezpieczenia dającego możliwie najwyższy poziom odzysku wierzytelności w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych, stąd zabezpieczenia nie różnią się pomiędzy należnościami leasingowymi obsługiwanymi terminowo i przeterminowanymi oraz ze stwierdzoną utratą wartości i bez utraty. Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych Grupy.

Przyjmowane przez Grupę zabezpieczenia ograniczające skutki ryzyka kredytowego to:

- weksel,
- przewłaszczenie na zabezpieczenie,
- zastaw rejestrowy,
- poręczenie,
- przystąpienie do długu,
- gwarancja z programu COSME lub InnovFin w ramach współpracy z Europejskim Funduszem Inwestycyjnym,
- gwarancja odkupu przedmiotu leasingu,
- kaucja,
- gwarancja bankowa,
- blokada środków pieniężnych na rachunkach bankowych,
- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym,
- cesja wierzytelności,
- hipoteka na nieruchomości komercyjnej lub mieszkalnej, gwarancja Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego,
- gwarancja korporacyjna.

Podstawowym zabezpieczeniem kontraktów leasingowych są przedmioty leasingu, dotyczy to wszystkich umów, z uwagi na konstrukcję standardowej umowy leasingowej oraz fakt, iż własność przedmiotu leasingu pozostaje do czasu zakończenia umowy po stronie leasingodawcy.

Grupa sprawuje ścisłą kontrolę nad otwartymi pozycjami instrumentów pochodnych netto, tzn. różnicą pomiędzy kontraktami kupna i sprzedaży, zarówno pod względem kwoty, jak i okresu obowiązywania. Pochodne instrumenty zawierane są przez Grupę w celu domknięcia otwartej pozycji walutowej czy stopy procentowej. W dowolnym momencie kwota podlegająca ryzyku kredytowemu ogranicza się do bieżącej wartości godziwej instrumentów, których wycena jest dodatnia (tzn. aktywów), co w odniesieniu do instrumentów pochodnych stanowi jedynie niewielki ułamek wartości umowy lub wartości nominalnych wykorzystywanych do wyrażania wolumenu istniejących instrumentów.

Grupa eliminuje ryzyko kredytowe wynikające z zawartych transakcji pochodnych poprzez przeprowadzanie tego typu operacji z instytucjami finansowymi w ramach Grupy PKO BP.

Stosowane przez Grupę techniki wyceny instrumentów pochodnych oparte są zazwyczaj o maksymalne wykorzystanie danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku, takich jak: stopy procentowe, kursy walutowe oraz zmienności implikowane. W przypadku braku odpowiednich danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku Grupa wykorzystuje zazwyczaj w technikach wyceny własne szacunki parametrów niezbędnych do wyceny opierając je o najlepszą wiedzę i doświadczenie.

W zakresie ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań do oddania przedmiotu leasingu do używania Grupa narażona jest potencjalnie na straty w wysokości równej całej kwocie niewykorzystanych zobowiązań do oddania klientowi przedmiotu leasingu do używania. Prawdopodobna wysokość straty jest jednak niższa od całej kwoty niewykorzystanych zobowiązań do oddania przedmiotu leasingu do używania, ponieważ większość z tych zobowiązań uzależniona jest od spełnienia przez klientów określonych standardów zdefiniowanych w umowie leasingu.

Wybuch pandemii COVID-19 miał istotny wpływ na sytuację ekonomiczną wielu przedsiębiorstw i osób prywatnych, prowadząc do braku płynności finansowej i trudności w terminowym regulowaniu swoich zobowiązań finansowych. W 2021 roku Grupa monitorowała sytuację klientów, wobec których w 2020 roku podjęła działania mające na celu wsparcie klientów w walce ze skutkami gospodarczymi pandemii COVID-19.

Grupa kontrolowała realizację warunków podpisanych moratoriów przez klientów, jak również kulturę płatniczą tych podmiotów. W uzasadnionych przypadkach w roku 2021, po analizie sytuacji klientów, Grupa podejmowała decyzje o zmianie warunków umów leasingowych pozwalających klientom na terminową ich obsługę.

Grupa analizowała rozwój sytuacji w poszczególnych kwartałach w kontekście branż, które były najbardziej dotknięte negatywnymi skutkami pandemii, na bieżąco śledziła sytuację rynkową w obszarze możliwości zagospodarowania przedmiotów poleasingowych i reagowała w sposób pozwalający na zwiększenie bezpieczeństwa portfela i adekwatność jego wyceny.

Wpływ COVID-19 na pogorszenie jakości portfela kredytowego wycenianego według zamortyzowanego kosztu w okresie od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku ujęty został w rachunku zysków i strat w pozycji Odpisy netto na oczekiwane straty kredytowe. Działania Grupy w zakresie adekwatnej wyceny portfela koncentrowały się głównie w obszarze parametru PD, LGD i reklasyfikacji ekspozycji między koszykami.

W obszarze PD ze względu na wdrożenie nowej definicji niewykonania zobowiązania (default) z początkiem 2021 roku Grupa dokonała estymacji parametrów PD na danych historycznych – już z wykorzystaniem informacji o defaultach liczoną na poziomie całej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego. Ze względu na niereprezentatywność danych z okresu covidowego i udzielone moratoria okno estymacji zostało ograniczone do okresu sprzed pandemii. Grupa wprowadziła również eksperckie korekty na parametr PD (podbicie parametru) dla branż i sektorów uznawanych za bardziej narażone na ryzyko w nadchodzących okresach (analogicznie, jak dla parametru LGD).

Grupa zdecydowała się wyłączyć wewnętrzne modele makroekonomiczne, które przewidywały znaczne obniżenie default rate w przeciągu kolejnych dwóch lat. Modele te zostały zastąpione bankowym modelem makro zbudowanym na danych pochodzących ze scenariuszy testowych EBA. Modele bazują na wskaźniku PKB i stopie bezrobocia. W połowie roku Grupa zdecydowała się również na wprowadzenie narzutów konserwatyzmu na wyniki tychże modeli.

W obszarze LGD Grupa dokonała przeglądu i aktualizacji wycen przedmiotów na magazynie, które miały na celu urealnienie wartości przepływów możliwych do uzyskania w toku ich zagospodarowania na rynku.

Ponadto, z uwagi na spodziewane większe straty na zagospodarowaniu transportu ciężkiego w procesie remarketingu (pakiet mobilności w Unii Europejskiej od 2022), wprowadzono zmiany w zakresie oszacowania wartości parametrów dla przedmiotów z grupy 746 i 747 Klasyfikacji Środków Trwałych na całym portfelu. Z uwagi na trudną sytuację przewoźników w transporcie międzynarodowym (ograniczenia w dostępie do wycieczek, obostrzenia) Grupa zastosowała konserwatywne oszacowania również w zakresie wyceny autokarów (grupa 744 Klasyfikacji Środków Trwałych). Modyfikacja powyższego polegała na tym, że niezależnie od tego, w jakim momencie eksploatacji został nabyty przedmiot, stosowane są konserwatywne współczynniki utraty wartości zakładające znaczący spadek wartości w pierwszym roku od ujęcia środka trwałego w księgach niezależnie od jego rocznika. Zmiany pozwoliły na nieco bardziej konserwatywne oszacowanie straty oczekiwanej w horyzoncie życia ekspozycji.

W modelu LGD, w obszarze odzysków z części niezabezpieczonej, Grupa zastosowała bardziej konserwatywne przewidywania co do spłat klientów z ekspercko wytypowanych branż i sektorów gospodarki (np. gastronomia, rozrywka, przewozy autokarowe), jak również do umów, których przedmiotem były autokary.

Zmiany wprowadzone w obszarze PD i LGD spowodowały częściowo reklasyfikację ekspozycji do koszyka 2 z tytułu rozpoznanej przesłanki Sigr (poprzez konserwatywne oszacowanie PD) oraz z tytułu rozpoznanej przesłanki LTV (poprzez konserwatywne oszacowanie wartości przedmiotów, np. transport ciężki, autokary).

W zakresie oceny zindywidualizowanej nie nastąpiły istotne zmiany w procesie. Przy ocenie zindywidualizowanej Grupa, uwzględniając wpływ pandemii, stosuje najbardziej konserwatywne podejście oparte na przewidywaniu co do realizacji ścieżki windykacyjnej. Dodatkowo, Grupa ocenia prawdopodobieństwo przepływów od klienta realizowanych poza odzyskiem z finansowanego przedmiotu.

Instrumenty finansowe prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej narażone na ryzyko kredytowe w podziale na klasy ekspozycji, według wyceny bilansowej bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego, zostały zestawione w załączonej poniżej tabeli. Jest to maksymalna wartość aktywów finansowych narażonych na ryzyko kredytowe.

Stan na 31 grudnia 2021 Klasy ekspozycji, wraz z przypisanymi im typami instrumentów (MSSF 9)	Aktywa finansowe prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej				
	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Instrumenty pochodne	Leasing, pożyczki i faktoring	Pozostałe	Razem
Środki na rachunkach bieżących i terminowych w bankach	443 959	0	0	0	443 959
Pochodne instrumenty finansowe	0	43 824	0	0	43 824
Leasing, pożyczki i faktoring udzielone klientom indywidualnym	0	0	103 358	0	103 358
Leasing, pożyczki i faktoring udzielone klientom detalicznym	0	0	13 309 451	0	13 309 451
Leasing, pożyczki i faktoring udzielone klientom korporacyjnym	0	0	9 008 706	0	9 008 706
Leasing, pożyczki i faktoring udzielone podmiotom sektora publicznego	0	0	101 722	0	101 722
Pozostałe aktywa finansowe	0	0	0	56 733	56 733
Razem	443 959	43 824	22 523 237	56 733	23 067 753

Wartość zabezpieczeń pomniejszających maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe Stan na 31 grudnia 2021 (MSSF 9)	Aktywa netto, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)	Aktywa netto, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)	Aktywa netto dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)	Razem	Wartość zabezpieczeń pomniejszających maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe
Należności z tytułu leasingu finansowego	12 897 157	3 913 027	530 026	17 340 210	13 986 874
Należności z tytułu pożyczek	1 712 479	453 680	39 671	2 205 830	967 410
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	23 804	22 869	7 025	53 698	223
Należności faktoringowe	2 895 461	18 182	9 856	2 923 499	0
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	17 528 901	4 407 758	586 578	22 523 237	14 954 507
w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	0	0	56 847	56 847	0

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Stan na 31 grudnia 2020 Klasy ekspozycji, wraz z przypisanymi im typami instrumentów (MSSF 9)	Aktywa finansowe prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej				
	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Instrumenty pochodne	Leasing, pożyczki i faktoring	Pozostałe	Razem
Środki na rachunkach bieżących i terminowych w bankach	125 026	0	0	0	125 026
Pochodne instrumenty finansowe	0	21	0	0	21
Leasing, pożyczki i faktoring udzielone klientom indywidualnym	0	0	105 099	0	105 099
Leasing, pożyczki i faktoring udzielone klientom detalicznym	0	0	12 637 006	0	12 637 006
Leasing, pożyczki i faktoring udzielone klientom korporacyjnym	0	0	7 133 231	0	7 133 231
Leasing, pożyczki i faktoring udzielone podmiotom sektora publicznego	0	0	122 300	0	122 300
Pozostałe aktywa finansowe	0	0	0	62 514	62 514
Razem	125 026	21	19 997 636	62 514	20 185 197

Wartość zabezpieczeń pomniejszających maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe Stan na 31 grudnia 2020 (MSSF 9)	Aktywa netto, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)	Aktywa netto, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utrąty wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)	Aktywa netto dotknięte utrąty wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)	Razem	Wartość zabezpieczeń pomniejszających maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe
Należności z tytułu leasingu finansowego	13 207 144	2 818 753	558 329	16 584 226	16 035 026
Należności z tytułu pożyczek	1 305 891	403 443	32 581	1 741 915	1 208 696
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	33 487	6 011	3 849	43 347	588
Należności faktoringowe	1 530 625	93 835	3 688	1 628 148	0
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem	16 077 147	3 322 042	598 447	19 997 636	17 244 310
w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	0	0	76 666	76 666	0

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe dla instrumentów pozabilansowych wyniosło:

	31 grudnia 2021 (MSSF9)	31 grudnia 2020 (MSSF9)
Zobowiązania pozabilansowe o charakterze finansowym	2 894 084	2 310 971
Razem	2 894 084	2 310 971

Kategorie aktywów finansowych: instrumenty pochodne w całości stanowią należności nieprzeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości.

31 grudnia 2021 (MSSF 9)	Aktywa brutto, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)				Aktywa brutto, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)				Aktywa dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)				Razem przeterminowanie ekspozycji (netto)
	do 30 dni	powyżej 30 dni do 90 dni	powyżej 90 dni	Razem	do 30 dni	powyżej 30 dni do 90 dni	powyżej 90 dni	Razem	do 30 dni	powyżej 30 dni do 90 dni	powyżej 90 dni	Razem	
Należności z tytułu leasingu finansowego	730 044	0	0	730 044	838 866	119 179	2 506	960 551	169 173	143 182	89 295	401 650	2 092 245
Należności z tytułu pożyczek	171 396	0	0	171 396	71 289	18 822	261	90 372	9 912	9 791	6 418	26 121	287 889
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	9 373	0	0	9 373	652	1 513	0	2 165	37	5	6 807	6 849	18 387
Należności faktoringowe	557 377	0	0	557 377	6 364	10 569	0	16 933	2 444	3 974	17 432	23 850	598 160
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem netto	1 468 190	0	0	1 468 190	917 171	150 083	2 767	1 070 021	181 566	156 952	119 952	458 470	2 996 681
w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	0	0	0	0	0	0	0	0	291	198	614	1 103	1 103

31 grudnia 2020 (MSSF 9)	Aktywa brutto, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)				Aktywa brutto, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)				Aktywa dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)				Razem przeterminowanie ekspozycji (netto)
	do 30 dni	powyżej 30 dni do 90 dni	powyżej 90 dni	Razem	do 30 dni	powyżej 30 dni do 90 dni	powyżej 90 dni	Razem	do 30 dni	powyżej 30 dni do 90 dni	powyżej 90 dni	Razem	
Należności z tytułu leasingu finansowego	895 850	80	162	896 092	665 418	254 048	908	920 374	46 523	112 094	106 766	265 383	2 081 849
Należności z tytułu pożyczek	94 302	0	0	94 302	48 061	24 987	0	73 048	3 578	5 905	9 329	18 812	186 162
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	2 873	276	1 348	4 497	330	713	2 062	3 105	174	0	4 033	4 207	11 809
Należności faktoringowe	199 797	0	0	199 797	25	93 027	0	93 052	7	0	3 675	3 682	296 531
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu razem netto	1 192 822	356	1 510	1 194 688	713 834	372 775	2 970	1 089 579	50 282	117 999	123 803	292 084	2 576 351
w tym: zakupione/utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	0	0	0	0	0	0	0	0	4 047	1 307	1 851	7 205	7 205

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dla aktywów finansowych narażonych na ryzyko kredytowe Grupa stosowała na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku następujące skale wewnętrznych ratingów:

- skala dotycząca klientów korporacyjnych wyliczana w modelu Kredytor (PKO BP) dla klientów określona w skali od A1 do H (gdzie A1 oznacza znikome ryzyko, a H utratę wartości (default klienta));
- skala dotycząca klientów małych i średnich przedsiębiorstw określona w skali od 1A do 10C (gdzie 1A oznacza znikome ryzyko niespłacenia, a – 10A, 10B, 10C utratę wartości (default klienta));
- skala dotycząca projektów inwestycyjnych określona w skali od 6.1 do 6.5 (gdzie 6.1 oznacza znikome ryzyko niespłacenia, a 6.5 – utratę wartości (default klienta));
- skala dotycząca klientów detalicznych określona w skali od 0.5 do 5.0 (gdzie 0.5 oznacza znikome ryzyko niespłacenia, a 5.0 – utratę wartości (default klienta));
- skala ratingowa dotycząca banków, oddziałów zagranicznych instytucji kredytowych, instytucji sektora finansowego oraz sektora publicznego określona w skali od A1 do D (gdzie A oznacza minimalne ryzyko kredytowe, a D – utratę wartości (default klienta)).

Pochodnym i pozostałym instrumentom finansowym przypisany jest rating podmiotu, z którym zawarto transakcję.

Rating na 31 grudnia 2021 roku	Wartość bilansowa brutto				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Razem
Należności z tytułu leasingu i pożyczek					
A (dobra)	3 798 330	783 888	40 131	0	4 622 349
B (przeciętna)	4 065 977	1 069 708	36 320	0	5 172 005
C (ryzykowna)	170 691	103 674	50 650	601	325 616
Razem z ratingiem	8 034 998	1 957 270	127 101	601	10 119 970
Bez ratingu	9 578 121	2 602 314	933 156	58 029	13 171 620
Razem	17 613 119	4 559 584	1 060 257	58 630	23 291 590

Rating na 31 grudnia 2020 roku	Wartość bilansowa brutto				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Razem
Należności z tytułu leasingu i pożyczek					
A (dobra)	2 366 170	283 700	3 331	9 184	2 662 385
B (przeciętna)	3 483 064	728 624	18 369	8 276	4 238 333
C (ryzykowna)	534 055	256 928	26 920	1 158	819 061
Razem z ratingiem	6 383 289	1 269 252	48 620	18 618	7 719 779
Bez ratingu	9 744 550	2 145 727	1 037 090	60 944	12 988 311
Razem	16 127 839	3 414 979	1 085 710	79 562	20 708 090

Poniższa tabela prezentuje informację na temat koncentracji ryzyka kredytowego w poszczególnych branżach według głównych grup EKD.

Koncentracja zaangażowania wobec klientów według branż				
Nazwa branży	31 grudnia 2021		31 grudnia 2020	
	Kwota zaangażowania brutto	Udział w zaangażowaniu ogółem	Kwota zaangażowania brutto	Udział w zaangażowaniu ogółem
Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	967 059	4,07%	794 320	3,81%
Górnictwo i wydobywanie	113 407	0,48%	110 181	0,53%
Przetwórstwo przemysłowe	4 757 694	20,04%	4 199 121	20,16%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	76 676	0,32%	45 735	0,22%
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	371 496	1,57%	241 511	1,16%
Budownictwo	1 852 180	7,80%	1 711 761	8,22%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli	5 316 079	22,40%	4 166 629	20,00%
Transport i gospodarka magazynowa	4 749 695	20,01%	4 503 883	21,61%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	360 428	1,52%	326 478	1,57%
Informacja i komunikacja	478 626	2,02%	427 871	2,05%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	471 395	1,99%	339 942	1,63%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	565 518	2,38%	538 319	2,58%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1 083 323	4,56%	1 201 131	5,77%
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1 045 560	4,41%	894 110	4,29%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	110 939	0,47%	124 725	0,60%
Edukacja	142 875	0,60%	118 374	0,57%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	662 987	2,79%	629 476	3,02%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	113 496	0,48%	110 296	0,53%
Pozostała działalność usługowa	441 439	1,86%	349 111	1,68%
Gospodarstwa domowe	54 677	0,23%	142	0,00%
Razem	23 735 549	100,00%	20 833 116	100,00%

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Poniżej zaprezentowano ekspozycje klientów przekraczające wartość 10% kapitałów własnych Grupy. Zostały one zaprezentowane w oparciu o zaangażowania względem pojedynczego klienta oraz grup kapitałowych w wartości brutto (bez uwzględniania pomniejszych z tytułu odpisów aktualizujących).

31 grudnia 2021			
Nr klienta	Klient	Wartość zaangażowania brutto	Udział procentowy w kapitałach własnych
1	Klient1	356 410	35,84%
2	Klient1	265 026	26,65%
3	Klient1	206 218	20,74%
4	Klient1	146 727	14,76%
5	Klient1	127 288	12,80%
6	Klient1	115 041	11,57%

31 grudnia 2020			
Nr klienta	Klient	Wartość zaangażowania brutto	Udział procentowy w kapitałach własnych
1	Klient1	115 351	11,71%
2	Klient2	113 225	11,49%
3	Klient3	102 326	10,39%
4	Klient4	100 094	10,16%

41. Ryzyko utraty płynności

Grupa podejmuje działania mające na celu utrzymanie ryzyka płynności na bezpiecznym poziomie. Podstawowym celem systemu zarządzania ryzykiem płynności jest takie kształtowanie struktury aktywów i pasywów Grupy, która umożliwia realizację określonych w planie finansowym celów dochodowych przy jednoczesnym utrzymaniu ciągłej zdolności terminowego wywiązywania się Grupy z zobowiązań oraz zachowaniu nałożonych limitów.

Wewnętrzne raporty płynności informują o wysokości luki płynności (statyczna analiza luki płynności), czyli niedopasowaniu pomiędzy terminami zapadalności aktywów i terminami wymagalności pasywów w poszczególnych przedziałach czasowych. Analiza luki płynności dokonywana jest na podstawie informacji, które prezentują różnicę pomiędzy skumulowanymi wpływami a skumulowanymi wypływami w danym horyzoncie czasowym.

Polityka zarządzania płynnością w Grupie Kapitałowej PKO Leasing S.A. jest ukierunkowana na dopasowanie terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów. Wewnętrzne raporty dotyczące analizy luki płynności w kontekście przestrzegania obowiązujących norm ostrożnościowych przygotowywane są w cyklach miesięcznych i przedstawiane są osobom odpowiedzialnym za zarządzanie oraz kontrolę ryzyka w Grupie. Dodatkowo Grupa przygotowuje szereg projekcji mających na celu określenie wpływu pozycji pozabilansowych oraz bieżących warunków rynkowych w kontekście ryzyka płynności.

Grupa monitoruje i szacuje wpływ potencjalnych ryzyk związanych z wpływem pandemii COVID-19 na sytuację płynnościową.

Grupa utrzymuje bezpieczny poziom płynności, dający możliwość szybkiej i skutecznej reakcji na potencjalne zagrożenia, które mogą wystąpić w czasach niepewności spowodowanej pandemią COVID-19. Sytuacja płynnościowa Grupy nie zmieniła się istotnie w okresie od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku.

Analizę wymagalności zobowiązań finansowych w postaci niezdyktowanych przepływów środków pieniężnych prezentują poniższe zestawienia.

31 grudnia 2021 Rodzaj zobowiązania	Wartość bilansowa	Przepływy pieniężne kontraktowe				
		Do 3 miesięcy	Powyżej 3 do 12 miesięcy	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	5	5	0	0	0	5
Zobowiązania finansowe	24 578 084	5 930 738	3 890 625	15 995 223	41 764	25 858 350
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	20 239 393	4 149 238	2 910 303	14 328 310	1 806	21 389 657
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	3 724 356	1 350 743	928 080	1 564 296	0	3 843 119
Inne zobowiązania finansowe	614 335	430 757	52 242	102 617	39 958	625 574
Udzielone zobowiązania finansowe	0	2 894 084	0	0	0	2 894 084

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

31 grudnia 2020	Wartość bilansowa	Przepływy pieniężne kontraktowe				Razem
		Do 3 miesięcy	Powyżej 3 do 12 miesięcy	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	
Rodzaj zobowiązania						
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	31 207	19 504	2 991	6 911	1 801	31 207
Zobowiązania finansowe	21 802 944	3 721 893	3 686 221	15 021 923	27 643	22 457 680
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	17 717 436	2 646 618	3 068 388	12 580 095	3 132	18 298 233
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	3 535 728	668 418	583 918	2 351 717	0	3 604 053
Inne zobowiązania finansowe	549 780	406 857	33 915	90 111	24 511	555 394
Udzielone zobowiązania finansowe	0	2 310 971	0	0	0	2 310 971

Poniższa tabela przedstawia skumulowaną lukę płynności Grupy. W skumulowanej luce płynności prezentowane są zapadalności aktywów oraz wymagalności pasywów wykazanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Wartość dodatnia oznacza nadwyżkę wpływów nad wypływami, wartość ujemna - nadwyżkę wypływów nad wpływami.

	do 1 miesiąca	do 3 miesięcy	do 6 miesięcy	do 12 miesięcy	do 2 lat	do 3 lat	do 5 lat	do 20 lat
31 grudnia 2021	1 437 870	-115 310	329 266	1 590 689	3 180 057	3 492 286	55 153	659 068
31 grudnia 2020	821 658	1 948	728 820	2 129 982	3 132 687	3 091 119	-95 109	407 940

W analizie luki płynności należy uwzględnić, że:

- Grupa posiada niewykorzystany limit kredytowy, który na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosił 3.024.837 tys. zł (por. nota 29.),
- w terminie wymagalności zobowiązania ujęto z tytułu wyemitowanych krótkoterminowych obligacji o okresie zapadalności do 1 miesiąca o wartości nominalnej 333.000 tys. zł, które zostały w całości zrolowane. W styczniu 2022 roku Jednostka Dominująca wyemitowała trzymiesięczne obligacje o wartości nominalnej 446.000 tys. zł, w lutym 2022 roku - o wartości nominalnej 151.000 tys. zł;
- w terminie wymagalności do 1 miesiąca uwzględniono wszystkie zobowiązania z tytułu odroczonej dostawy przedmiotów leasingu (do wysokości wstępnych opłat leasingowych), które wykazują znacznie niższe faktyczne realizacje wymogów pieniężnych.

W poniższej tabeli przedstawiono strukturę wymagalności aktywów i zobowiązań Grupy w oparciu o pozostały czas od dnia kończącego okres sprawozdawczy do terminu zapadalności.

Struktura zapadalności aktywów i wymagalności pasywów Grupy 31 grudnia 2021	Bez zdefiniowanego terminu	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 do 6 miesięcy	Powyżej 6 do 12 miesięcy	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 do 3 lat	Powyżej 3 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Aktywa										
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	0	443 959	0	0	0	0	0	0	0	443 959
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej	0	552	707	6 758	9 352	13 564	5 235	7 152	504	43 824
Należności z tytułu leasingu i pożyczek	0	1 619 825	3 156 882	1 759 673	3 250 831	5 300 787	3 750 743	3 054 873	629 623	22 523 237
Inne aktywa finansowe	0	56 733	0	0	0	0	0	0	0	56 733
Inne aktywa niefinansowe	335 666	640 280	120 891	195 925	289 852	534 815	405 856	181 427	15 313	2 720 025
Aktywa razem	335 666	2 761 349	3 278 480	1 962 356	3 550 035	5 849 166	4 161 834	3 243 452	645 440	25 787 778
Instrumenty pochodne (FX Swap)	0	2 971	1 944	0	0	0	0	0	0	4 915
Pasywa										
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	0	328 944	3 814 509	924 269	1 939 716	3 612 362	3 368 613	6 249 413	1 567	20 239 393
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	332 890	1 008 502	580 212	322 715	611 388	454 681	413 968	0	3 724 356
Zobowiązania wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków lub strat	0	0	5	0	0	0	0	0	0	5
Inne zobowiązania finansowe	365	446 325	8 644	13 299	26 181	36 048	26 311	17 204	39 958	614 335
Kapitał własny Grupy	994 369	0	0	0	0	0	0	0	0	994 369
Inne zobowiązania niefinansowe	0	215 320	0	0	0	0	0	0	0	215 320
Pasywa razem	994 734	1 323 479	4 831 660	1 517 780	2 288 612	4 259 798	3 849 605	6 680 585	41 525	25 787 778
Instrumenty pochodne (FX Swap)	0	2 971	1 944	0	0	0	0	0	0	4 915
Pozycje pozabilansowe										
Udzielone zobowiązania finansowe	0	2 894 084	0	0	0	0	0	0	0	2 894 084
Pozycje pozabilansowe razem	0	2 894 084	0	0	0	0	0	0	0	2 894 084

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Struktura zapadalności aktywów i wymagalności pasywów Grupy 31 grudnia 2020	Bez zdefiniowanego terminu	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 do 6 miesięcy	Powyżej 6 do 12 miesięcy	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 do 3 lat	Powyżej 3 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Aktywa										
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	0	125 026	0	0	0	0	0	0	0	125 026
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej	0	21	0	0	0	0	0	0	0	21
Należności z tytułu leasingu i pożyczek	0	941 427	2 062 949	2 112 407	3 234 958	4 941 962	3 439 612	2 767 668	496 653	19 997 636
Inne aktywa finansowe	0	62 514	0	0	0	0	0	0	0	62 514
Inne aktywa niefinansowe	581 491	585 552	111 231	148 852	293 283	440 284	439 847	168 980	30 331	2 799 851
Aktywa razem	581 491	1 714 540	2 174 180	2 261 259	3 528 241	5 382 246	3 879 459	2 936 648	526 984	22 985 048
Instrumenty pochodne (FX Swap)	0	567 058	1 961	0	0	0	0	0	0	569 019
Pasywa										
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	0	331 207	2 309 905	1 126 279	1 914 438	3 641 641	3 239 426	5 151 544	2 996	17 717 436
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	666 229	394 500	186 224	706 182	655 423	927 170	0	3 535 728
Zobowiązania wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków lub strat	0	24 337	703	897	1 525	2 065	1 413	1 560	-1 293	31 207
Inne zobowiązania finansowe	0	375 872	17 053	12 711	24 892	29 653	24 765	42 602	22 232	549 780
Kapitał własny Grupy	985 004	0	0	0	0	0	0	0	0	985 004
Inne zobowiązania niefinansowe	4 427	161 466	0	0	0	0	0	0	0	165 893
Pasywa razem	989 431	892 882	2 993 890	1 534 387	2 127 079	4 379 541	3 921 027	6 122 876	23 935	22 985 048
Instrumenty pochodne (FX Swap)	0	567 058	1 961	0	0	0	0	0	0	569 019
Pozycje pozabilansowe										
Udzielone zobowiązania finansowe	0	2 310 971	0	0	0	0	0	0	0	2 310 971
Pozycje pozabilansowe razem	0	2 310 971	0	0	0	0	0	0	0	2 310 971

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

42. Pozostałe ryzyka rynkowe

42.1. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe wynika z niedopasowania struktury aktywów i pasywów pod kątem stóp procentowych oraz walut. Grupa stosuje dla potrzeb konstrukcji limitów ryzyka metody oparte na wartości punktu bazowego (BPV) oraz metody oparte na wartości pozycji netto.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym podlega ciągłej ocenie oraz ewolucji w celu dostosowania go do zmieniających się warunków rynkowych.

Na proces zarządzania składają się:

- identyfikacja czynników ryzyka,
- pomiar ryzyka,
- monitorowanie ryzyka,
- raportowanie ryzyka.

W celu identyfikacji ryzyka Grupa przeprowadza analizę otwartych pozycji: walutowej, stopy procentowej. Dla efektywnego zarządzania ryzykiem rynkowym Grupa ma przyznane limity dotyczące poszczególnych obszarów ryzyk. W efekcie takiego zarządzania ryzykiem rynkowym zapewniona jest kontrola jego poziomu przy jednoczesnym zapewnieniu:

- stabilizacji zysku netto na poziomie założonym m.in. w budżecie,
- redukcji zmienności wartości ekonomicznej Grupy i jej przyszłych zysków.

Do eliminowania ryzyka rynkowego Grupa stosuje metodę dopasowywania struktury walutowej aktywów i pasywów oraz instrumenty pochodne. Transakcje na instrumentach pochodnych wykonywane są tylko i wyłącznie w celu zabezpieczenia odpowiednich pozycji ekspozycji rynkowych. Grupa nie prowadzi obrotu instrumentami finansowymi w celach spekulacyjnych/handlowych. Dla celów zabezpieczenia otwartej pozycji walutowej lub stopy procentowej Grupa wykorzystuje następujące instrumenty pochodne:

- walutowe transakcje terminowe typu forward (FX Forward),
- transakcje terminowe na stopę procentową typu swap (IRS).

42.2. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe wynika ze zmian wartości poszczególnych instrumentów finansowych spowodowanych fluktuacjami kursów walutowych. Grupa narażona jest na wpływ wynikający z wahań kursowych.

Ryzyko walutowe rozumiane jako prawdopodobieństwo wystąpienia straty jest uzależnione od zmienności kursów oraz niedopasowania aktywów i pasywów walutowych. Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ustalenie obszarów ryzyka walutowego i podejmowanie działań mających na celu jego ograniczenie do akceptowanych przez Grupę rozmiarów. W celu zarządzania ryzykiem walutowym Grupa ma wyznaczone przez Grupę określone limity dotyczące ekspozycji zgodnie ze standardami obowiązującymi w Grupie PKO BP.

Każdego dnia Grupa przygotowuje i przedstawia wewnętrzny raport poziomu otwartej pozycji walutowej. Dokument ten przedstawiany jest osobom odpowiedzialnym za zarządzanie oraz kontrolę ryzyka w Grupie, zgodnie z przyjętymi zasadami.

Ustanowione limity dla Grupy określają:

- poziom maksymalnej, otwartej pozycji walutowej overnight dla każdej waluty,
- poziom całkowitej otwartej pozycji walutowej overnight dla wszystkich walut łącznie.

W Grupie przeprowadzana jest ocena wpływu zmiany kursów walutowych na wynik odsetkowy w oparciu o poziom otwartej pozycji walutowej. Wzrost/spadek kursu walutowego o 10% w odniesieniu do otwartych pozycji walutowych na dzień 31 grudnia 2021 roku skutkowałoby następującymi zmianami wyniku finansowego Grupy: odpowiednio wzrost/spadek o 4 tys. zł dla waluty EUR, wzrost/spadek o 2 tys. zł dla waluty USD, spadek/wzrost o 4 tys. zł dla waluty CHF oraz spadek/wzrost o 5 tys. zł dla waluty SEK.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku długa pozycja walutowa netto Grupy wynosiła 56 tys. zł, co stanowiło 0,01% kapitałów własnych Grupy (na dzień 31 grudnia 2020 roku: długa pozycja walutowa 1.373 tys. zł). Poniższa tabela przedstawia podział pozycji bilansowych i pozabilansowych Grupy według poszczególnych walut.

Koncentracje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych w walutach oraz pozycja walutowa Grupy					
31 grudnia 2021	EUR	USD	CHF	SEK	Razem
Składniki pozycji walutowej bilansowe - aktywa	4 943 682	190 334	1 026	14 345	5 149 387
Składniki pozycji walutowej bilansowe - pasywa	4 955 077	189 054	1 191	14 322	5 159 644
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe - kwoty do otrzymania	2 499 383	75 669	1 944	0	2 576 996
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe - kwoty do wydania	2 487 823	76 871	1 944	45	2 566 683
Pozycja walutowa długa (+)	165	78	-	-	243
Pozycja walutowa krótka (-)	-	-	165	22	187

Koncentracje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych w walutach oraz pozycja walutowa Grupy					
31 grudnia 2020	EUR	USD	CHF	SEK	Razem
Składniki pozycji walutowej bilansowe - aktywa	4 660 445	175 236	1 308	41 045	4 878 034
Składniki pozycji walutowej bilansowe - pasywa	4 660 268	175 151	1 311	39 931	4 876 661
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe - kwoty do otrzymania	2 780 936	44 586	3 923	0	2 829 445
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe - kwoty do wydania	2 780 936	44 586	3 923	0	2 829 445
Pozycja walutowa długa (+)	177	85	-	1 114	1 376
Pozycja walutowa krótka (-)	-	-	3	-	3

42.3. Ryzyko zmiany stopy procentowej dla przepływów pieniężnych i wartości godziwej

Ryzyko stopy procentowej jest spowodowane tym, że możliwe zmiany stóp procentowych na rynku mogą mieć wpływ na przyszłe przepływy pieniężne lub też na wartość godziwą posiadanych przez Grupę instrumentów finansowych.

Głównymi celami zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest identyfikacja obszarów, w których Grupa jest narażona na ryzyko stopy procentowej oraz kształtowanie struktury bilansu i zobowiązań pozabilansowych w sposób pozwalający na wyeliminowanie fluktuacji wartości aktywów netto oraz wyniku odsetkowego z uwagi na zmiany rynkowych stóp procentowych.

Polityka zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Grupie prowadzona jest w taki sposób, aby moment zmiany poziomu stóp procentowych oraz moment przepływów pieniężnych należności i zobowiązań następowały w jak najbardziej zbliżonym do siebie czasie. Dla utrzymania ryzyka stopy procentowej w ramach limitów przyznanych przez Grupę, Grupa wykorzystuje transakcje swapów stopy procentowej – IRS (Interest Rate Swap). Grupa stosuje od 2009 roku rachunkowość zabezpieczeń.

Ustanowiony limit dla Grupy określa poziom maksymalnej otwartej pozycji na stopie procentowej mierzonej jako wartość zmiany wartości godziwej przy wzroście rynkowych stóp procentowych o 1 punkt bazowy (BPV). Wartości limitów są określone w podziale na walutę oraz przedział czasowy. Dodatkowo Grupa posiada wyznaczony limit otwartej pozycji w odniesieniu do całkowitej sumy bilansowej Grupy.

Otwarta pozycja na stopach procentowych ustalana jest odrębnie dla każdej z walut w oparciu o limit BPV (Basic Point Value). Raport dotyczący ekspozycji na ryzyko stopy procentowej w kontekście przestrzegania obowiązujących limitów przygotowywany jest w cyklach miesięcznych. Raport ten przedstawiany jest osobom odpowiedzialnym za zarządzanie oraz kontrolę ryzyka w Grupie.

W Grupie przeprowadzana jest ocena wpływu zmiany rynkowych stóp procentowych na przyszły, skumulowany wynik finansowy Grupy. Wpływ ten jest mierzony w oparciu o analizę BPV.

Spadek oprocentowania dla wszystkich walut o 1 p.p. (równoległe przesunięcie krzywej dochodowości) skutkowałoby zmianą wyniku finansowego Grupy (do momentu całkowitej amortyzacji pozycji wrażliwych na ryzyko stopy procentowej) w następującej wysokości: wzrost o 3.875 tys. zł dla waluty PLN; spadek o 698 tys. zł dla waluty EUR, wzrost o 6 tys. zł dla waluty USD oraz wzrost o 3 tys. zł dla waluty CHF.

Poniższa tabela przedstawia ekspozycję Grupy na ryzyko zmiany stopy procentowej. Tabela ta przedstawia aktywa i zobowiązania Grupy według wartości bilansowej w podziale według wcześniejszego z dwóch terminów: zmiany oprocentowania przewidzianej w umowie lub terminu wymagalności.

Ekspozycja Grupy na ryzyko zmiany stopy procentowej									
31 grudnia 2021	Nieoprocentowane	1M	3M	6M	12M	2Y	5Y	>5Y	Razem
Aktywa									
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	443 959	0	0	0	0	0	0	0	443 959
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej	43 824	0	0	0	0	0	0	0	43 824
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu	0	20 315 290	220 400	173 475	350 753	561 067	862 104	40 148	22 523 237
Inne aktywa finansowe	56 733	0	0	0	0	0	0	0	56 733
Aktywa finansowe razem	544 516	20 315 290	220 400	173 475	350 753	561 067	862 104	40 148	23 067 753
Inne aktywa niefinansowe	2 720 025	0	0	0	0	0	0	0	2 720 025
Aktywa razem	3 264 541	20 315 290	220 400	173 475	350 753	561 067	862 104	40 148	25 787 778
Instrumenty pochodne (FX Swap, IRS)	4 915	2 060 020	0	0	0	0	0	0	2 064 935
Pasywa									
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	0	20 012 805	226 588	0	0	0	0	0	20 239 393
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	332 890	2 977 402	414 064	0	0	0	0	3 724 356
Zobowiązania wyceniane według wartości godziwej	5	0	0	0	0	0	0	0	5
Inne zobowiązania finansowe	614 335	0	0	0	0	0	0	0	614 335
Zobowiązania finansowe razem	614 340	20 345 695	3 203 990	414 064	0	0	0	0	24 578 089
Kapitał własny Grupy	994 369	0	0	0	0	0	0	0	994 369
Inne zobowiązania niefinansowe	215 320	0	0	0	0	0	0	0	215 320
Pasywa razem	1 824 029	20 345 695	3 203 990	414 064	0	0	0	0	25 787 778
Instrumenty pochodne (FX Swap, IRS)	4 915	5 045	113 167	157 239	316 589	571 589	845 394	50 997	2 064 935
Udzielone zobowiązania finansowe	2 894 084	0	0	0	0	0	0	0	2 894 084
Pozycje pozabilansowe razem	2 894 084	0	0	0	0	0	0	0	2 894 084
Luka stopy procentowej (*)	-69 824	2 024 570	-3 096 757	-397 828	34 164	-10 522	16 710	-10 849	-1 510 336

(*) Luka stopy procentowej wyliczona jako różnica pomiędzy aktywami finansowymi razem a zobowiązaniami finansowymi z uwzględnieniem instrumentów pochodnych (w tym IRS) razem

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Ekspozycja Grupy na ryzyko zmiany stopy procentowej									
31 grudnia 2020	Nieoprocentowane	1M	3M	6M	12M	2Y	5Y	>5Y	Razem
Aktywa									
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	125 026	0	0	0	0	0	0	0	125 026
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej	21	0	0	0	0	0	0	0	21
Należności z tytułu leasingu, pożyczek oraz faktoringu	0	18 627 234	316 167	107 360	211 053	319 272	366 887	49 663	19 997 636
Inne aktywa finansowe	62 514	0	0	0	0	0	0	0	62 514
Aktywa finansowe razem	187 561	18 627 234	316 167	107 360	211 053	319 272	366 887	49 663	20 185 197
Inne aktywa niefinansowe	2 799 851	0	0	0	0	0	0	0	2 799 851
Aktywa razem	2 987 412	18 627 234	316 167	107 360	211 053	319 272	366 887	49 663	22 985 048
Instrumenty pochodne (FX Swap, IRS)	569 019	1 154 984	0	0	0	0	0	0	1 724 003
Pasywa									
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	0	17 193 439	480 677	43 320	0	0	0	0	17 717 436
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	2 817 728	718 000	0	0	0	0	3 535 728
Zobowiązania wyceniane według wartości godziwej	31 207	0	0	0	0	0	0	0	31 207
Inne zobowiązania finansowe	549 780	0	0	0	0	0	0	0	549 780
Zobowiązania finansowe razem	580 987	17 193 439	3 298 405	761 320	0	0	0	0	21 834 151
Kapitał własny Grupy	985 004	0	0	0	0	0	0	0	985 004
Inne zobowiązania niefinansowe	165 893	0	0	0	0	0	0	0	165 893
Pasywa razem	1 731 884	17 193 439	3 298 405	761 320	0	0	0	0	22 985 048
Instrumenty pochodne (FX Swap, IRS)	569 019	65 208	83 817	103 369	195 664	283 572	371 661	51 693	1 724 003
Udzielone zobowiązania finansowe	2 310 971	0	0	0	0	0	0	0	2 310 971
Pozycje pozabilansowe razem	2 310 971	0	0	0	0	0	0	0	2 310 971
Luka stopy procentowej (*)	-393 426	2 523 571	-3 066 055	-757 329	15 389	35 700	-4 774	-2 030	-1 648 954

(*) Luka stopy procentowej wyliczona jako różnica pomiędzy aktywami finansowymi razem a zobowiązaniami finansowymi z uwzględnieniem instrumentów pochodnych (w tym IRS) razem

Noty przedstawione na stronach 10-132 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

42.4. Zarządzanie kapitałem

Grupa zarządza kapitałem rozumianym jako kapitał własny Grupy.

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest, z jednej strony, zapewnienie odpowiedniego poziomu wskaźników kapitałowych przekładających się bezpośrednio na ocenę zdolności kredytowej, która wspierałaby działalność operacyjną Grupy, z drugiej maksymalizacja zwrotu na kapitale przekładająca się bezpośrednio na zwiększenie wartości dla jej akcjonariuszy Jednostki Dominującej.

Grupa w procesie zarządzania strukturą kapitałową uwzględnia zmieniające się warunki ekonomiczne. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej Jednostka Dominująca może dokonać:

- wypłaty dywidendy lub zatrzymania zysków,
- wyemitować nowe akcje w celu pozyskania kapitału,
- umorzyć kapitał i zwrócić go akcjonariuszom.

Zysk osiągnięty w 2020 roku, niepodzielony zysk z lat ubiegłych oraz zysk z połączenia odniesionego na pozostałe kapitały w łącznej wysokości 226.200 tys. zł, zgodnie z rekomendacją Zarządu Jednostki Dominującej, zostały przeznaczone w 2021 roku na dywidendę na rzecz akcjonariusza. Kapitały własne Grupy na dzień 31 grudnia 2021 roku zostały pomniejszone o kwotę zaliczki na poczet dywidendy za rok 2021 w wysokości 53.000 tys. zł, której wypłata nastąpiła w styczniu 2022 roku.

Grupa zamierza w przyszłości przeznaczać wypracowane zyski również na wypłatę dywidendy.

W ramach analizy i zarządzania kapitałem Grupa analizuje w szczególności relację kapitału własnego do zobowiązań. Na dzień 31 grudnia 2021 roku wskaźnik relacji kapitału własnego do zobowiązań wyniósł 4,0% (31 grudnia 2020: 4,5%).

W 2021 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze. Grupa spełniała wykonanie założonych celów związanych z zarządzaniem kapitałem.

Dane ilościowe dotyczące kapitału zostały zaprezentowane w nocie 28. niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

42.5. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne definiuje się jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów lub zdarzeń zewnętrznych, uwzględniające ryzyko prawne.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Grupę działalności operacyjnej przez udoskonalanie efektywnych, dostosowanych do profilu i skali działalności mechanizmów identyfikacji, oceny i pomiaru, kontroli, monitorowania, ograniczania oraz monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego.

Dla celów kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego, zgodnie z podejściem Grupy PKO Banku Polskiego S.A. dla spółek zależnych, Grupa stosuje tzw. metodę BIA (ang. Basic Indicator Approach – Podstawowego Wskaźnika).

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego Grupy na koniec roku 2021 wyniósł 119.315 tys. zł. Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie odzwierciedlają profil ryzyka operacyjnego oraz definiują także kategorie ryzyka operacyjnego, dla których stosowane są działania zapewniające:

- kontrolę poziomu ryzyka na akceptowalnym poziomie adekwatnym do rozmiaru i charakteru działalności Grupy,
- podejmowanie działań zmierzających do likwidacji przyczyn oraz negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych,
- minimalizację strat powstających w wyniku zdarzeń operacyjnych,
- poprawę efektywności procesów,
- kształtowanie świadomości związanej z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym.

Podstawowe zasady dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie to:

- właścicielami ryzyka operacyjnego są menedżerowie Grupy,
- organem nadzorującym proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest Komitet Ryzyka Operacyjnego i Bezpieczeństwa Transakcji,
- istnieje niezależna funkcja kontrolna ds. zarządzania ryzykiem operacyjnym umiejscowiona w Departamencie Zarządzania Ryzykiem,
- występuje niezależny przegląd procedur i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym dokonywany przez audyt wewnętrzny,
- systematycznie gromadzone są dane ilościowe i jakościowe, związane z procesem zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- przeprowadzane jest szacowanie ekspozycji i raportowanie ryzyka operacyjnego,
- podejmowane są działania mające na celu ograniczenie ryzyka operacyjnego do akceptowalnego poziomu.

Zgodnie z zasadami zarządzania ryzykiem operacyjnym, w Grupie stosowane są następujące instrumenty identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka:

- gromadzenie informacji o zdarzeniach operacyjnych oraz incydentach mających taki potencjał,
- monitorowanie kluczowych wskaźników ryzyka,
- przeprowadzanie samooceny ryzyka operacyjnego w obszarach istotnych w tym w procesach, systemach lub jednostkach,
- raportowanie ryzyka operacyjnego do Zarządu oraz jednostek organizacyjnych Grupy.

Dane gromadzone w procesie identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka operacyjnego Grupy wykorzystywane są w kolejnych etapach zarządzania ryzykiem operacyjnym, tj. analizie, raportowaniu oraz działaniach, które mają na celu ograniczanie ryzyka operacyjnego.